ТОВ «ЕКОМЕНЕДЖМЕНТ ГРУПП»

тел.: +38 (096) 013 39 99
www.emgroup.net.ua
ks.office@emgroup.net.ua
67667, Україна, Одеський р-н, Одеська обл.,
селище Хлібодарське, вул. Маяцька Дорога 16
ЄДРПОУ 41655832

Замовник: Виконавчий комітет Кобеляцької міської ради Полтавського району Полтавської області

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ –

Проєкту місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року

Виконавець:
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКОМЕНЕДЖМЕНТ ГРУПП»
Код ЄДРПОУ – 41655832
67667, Одеська обл., Одеський р-н,
селище Хлібодарське, вул. Маяцька Дорога, 16
тел. +38 (096) 013-39-99, e-mail:
ks.office@emgroup.net.ua

Директорка

Вікторія КОВАЛЕНКО
«12» листопада 2026 р.

Кобеляки, 2026

Відомості про авторів звіту про стратегічну екологічну оцінку

Відомості про авторів Звіту:	
Організація-розробник	Товариство з обмеженою відповідальністю «ЕКОМЕНЕДЖМЕНТ ГРУПП»
ЄДРПОУ	41655832
Адреса	67667, Одеська обл., Одеський р-н, селище Хліободарське, вул. Маяцька Дорога, 16
Телефон	+38 (096) 013-39-99
e-mail	ks.office@emgroup.net.ua
Виконавці звіту про стратегічну екологічну оцінку:	
Коваленко Вікторія	Магістр за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища», експертка з питань охорони довкілля, управління відходами та екологічної безпеки, сертифікована внутрішня аудиторка систем екологічного менеджменту ISO 14001, директорка ТОВ «ЕКОМЕНЕДЖМЕНТ ГРУПП»
Гришкіна Наталя	Магістр за спеціальністю «Екологія та охорона навколишнього середовища», еколог ТОВ «ЕКОМЕНЕДЖМЕНТ ГРУПП».
Лаврова Вікторія	Бакалавр за спеціальністю «Екологія», еколог ТОВ «ЕКОМЕНЕДЖМЕНТ ГРУПП».
Рік виконання	2026

Перелік умовних позначень, символів, скорочень

ВЕЕО – відходи електричного та електронного обладнання;
ГДК – гранично допустима концентрація;
ДДП – документ державного планування;
ЄС – Європейський Союз;
ЗУ – Закон України;
ККП – Кобеляцьке комунальне підприємство;
КМУ – Кабінет Міністрів України;
КНП – комунальне некомерційне підприємство;
Кобеляцька МТГ – Кобеляцька міська територіальна громада Полтавського району Полтавської області;
КОС – каналізаційні очисні споруди;
КП – комунальне підприємство;
МПУВ – місцевий план управління відходами;
МТГ – міська територіальна громада;
НПУВ – Національний план управління відходами;
ОВА – обласна військова адміністрація;
ОВД – оцінка впливу на довкілля;
ОМС – органи місцевого самоврядування;
ООВ – об’єкт оброблення відходів;
ПВ – побутові відходи;
ПЗФ – природно-заповідний фонд;
ПНБІ – психоневрологічний будинок-інтернат;
РЛП – регіональний ландшафтний парк;
РПУВ – регіональний план управління відходами;
СЕО – стратегічна екологічна оцінка;
СЗЗ – санітарно-захисна зона;
ТЕО – техніко-економічне обґрунтування.

ЗМІСТ

Відомості про авторів звіту про стратегічну екологічну оцінку 2
Перелік умовних позначень, символів, скорочень 3
ВСТУП 6
МЕТОДОЛОГІЯ СЕО 7
Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні 7
Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДДП та здійснення СЕО 8
1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ 9
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО 27
2.1. Стан атмосферного повітря 28
2.2. Радіаційний фон 30
2.3. Кліматичні умови та зміна клімату 31
2.4. Водні ресурси 39
2.5. Земельні ресурси 42
2.6. Природно-заповідний фонд, екологічна мережа, рослинний і тваринний світ 45
2.7. Управління відходами 49
2.8. Здоров'я населення 51
SWOT-аналіз екологічної ситуації 54
3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ 58
4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДДП, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ 59
Оцінка головних впливів на довкілля та здоров'я населення 61
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДДП, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДДП 63
Оцінка відповідності проєкту ДДП зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановлені на міжнародному рівні та шляхи їх врахування 66
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ,

КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ 75
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП 89
8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СЕО, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ 93
9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ..... 97
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ) 101
11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ 101
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 105
ДОДАТКИ 111
Додаток 1. Фотофіксація місць оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки 112

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку. В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

Відповідно статті 2, п.1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», даний Закон регулює відносини у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування та поширюється на документи державного планування, які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, управління відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі (далі – території з природоохоронним статусом), крім тих, що стосуються створення або розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015). Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» (від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII). У цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище». 21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року. Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, плани, повинні, в першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Зважаючи на те, що Місцевий план управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року (далі – МПУВ) є документом державного планування місцевого рівня, він підпадає під дію Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Мета здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки МПУВ – виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та інтегрування її результатів в систему управління відходами Кобеляцької

міської територіальної громади для сприяння сталому розвитку громади шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, дотримання екологічних вимог. СЕО – це систематичний процес оцінки наслідків, що впливають на навколишнє природне середовище, в результаті запровадження МПУВ та його заходів для забезпечення найбільш повного їх виконання та дієвості на найраніших етапах прийняття рішень наряду з урахуванням екологічних та соціальних аспектів.

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДДП та здійснення СЕО

Задля попереднього вивчення думки населення Кобеляцької міської територіальної громади (далі – МТГ), було проведено попередні збори, в ході яких мешканці, а саме представники підприємств, бізнесу, науки та громадськості висловили підтримку на розробку Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року (МПУВ) та, відповідно для цього, необхідної екологічної документації. З метою підготовки МПУВ була сформована Робоча група з розробки проєкту місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади. До складу Робочої групи ввійшли представники виконавчих органів Кобеляцької МТГ, керівники місцевих підприємств, установ, організацій, підприємці, депутати міської ради, жителі громади, науковці та інші зацікавлені особи.

У ході розробки Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року проведено опитування мешканців та представників бізнесу Кобеляцької МТГ. При формуванні даного МПУВ використані громадська думка, пропозиції підприємницького середовища, практичні пропозиції фахівців щодо вирішення проблем для досягнення цілей розвитку громади. Залучення широкого кола громадян до створення Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення проблем громади у сфері управління відходами, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. При цьому однією з основних складових процесу планування є обов'язкова участь у ньому усіх активних та зацікавлених представників громади. Розроблений таким чином МПУВ відображає інтереси усіх громадян.

У рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки

документа державного планування – Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року, було складено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, розміщено на офіційному сайті Кобеляцької міської ради (https://kobelyaky-miskrada.gov.ua) з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості та у трьох публічних місцях (на дошках оголошень, фотозвіт у Додатку 1, а також внесено до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Протягом громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (10 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування – стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Об'єктом стратегічної екологічної оцінки є Місцевий план управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року.

Зміст МПУВ відповідає вимогам «Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 р. № 947 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами».

МПУВ містить передбачені нормативними вимогами розділи (вступна частина, характеристика територіальної громади, аналіз поточного стану управління відходами територіальної громади, планування управлінням відходами територіальної громади, моніторинг та оцінка ефективності виконання місцевого плану, інформаційні джерела та додатки) та їх відповідне наповнення.

У МПУВ передбачається використання передових технологій, технічних рішень, технологічного обладнання, які відповідають природоохоронним та санітарно-гігієнічним вимогам і забезпечують унеможливлення впливу шкідливих факторів на довкілля та здоров'я мешканців.

Розробка МПУВ та СЕО МПУВ здійснюється на виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», ст. 26 Закону України «Про управління відходами», п. 5 ст. 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», п. 15 ст. 30 Закону України «Про місцеве

самоврядування в Україні», якими зобов'язано органи місцевого самоврядування забезпечити розроблення та затвердження Місцевих планів управління відходами (МПУВ), а також на виконання вимог Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р, Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р (далі – НПУВ), з урахуванням завдань й заходів Регіонального плану управління відходами Полтавської області до 2033 року (затвердженого розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. № 977, далі – РПУВ) та показників державної екологічної політики України, затверджених Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», з урахуванням місцевих особливостей та європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

- Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

- Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;
- Директиви 2001/42/ЄС про оцінку наслідків окремих планів і програм для довкілля;
- Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;
- Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;
- Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори».

Розробка місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року – це один із пріоритетів вирішення питань управління відходами на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. Тому метою МПУВ є створення та забезпечення ефективного функціонування системи управління відходами на території Кобеляцької міської територіальної громади (МТГ) на інноваційних засадах, впровадження стратегічного планування, що передбачатиме виконання ряду заходів, спрямованих на реформування та удосконалення системи управління відходами відповідно до Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року (далі – РПУВ), вибір оптимальної системи управління відходами

(визначення інфраструктури для збирання, роздільного збирання, відновлення, оброблення та видалення відходів; наведення інформації про заплановані технології та методи управління відходами) та практичні заходи, що необхідні для її впровадження.

Місцевий план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів громади, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги. Основними завданнями Місцевого плану управління відходами є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі завдань, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним планами управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

Крім того, МПУВ узгоджується із наступними законами України:

- Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», стаття 55, згідно якої здійснення операцій з оброблення відходів дозволяється лише за наявності дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів на визначених місцевими радами територіях з додержанням санітарних та екологічних норм.
- Законом України «Про основи містобудування», стаття 19. Забезпечення сталого розвитку населених пунктів та екологічної безпеки територій при здійсненні планування і забудови територій. Екологічна безпека територій передбачає дотримання встановлених природоохоронним законодавством вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, збереження та раціонального використання природних ресурсів, санітарно-гігієнічних вимог щодо охорони здоров’я людини, здійснення заходів для нейтралізації, утилізації, знищення або переробки всіх шкідливих речовин і відходів.
- Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Визначено що частка відходів, які захоронюються (відсотків загального обсягу утворених відходів), становить: 2015 рік (базовий) – 50%, 2020 рік – 45%, 2025 рік – 40%, 2030 рік-35%.
- Законом України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» щодо управління відходами тваринного походження.
- Закон України «Про управління відходами». Стаття 3. Основні цілі та принципи державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами:

1. Основними цілями державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами є:

1) захист здоров’я людей та навколишнього природного

середовища від негативного впливу відходів;

2) здійснення заходів у сфері управління відходами без загрози здоров'ю людей та спричинення шкоди навколишньому природному середовищу в межах встановлених нормативів шкідливого впливу фізичних факторів;

3) дотримання ієрархії управління відходами.

Стаття 6. Підготовка відходів до повторного використання, рециклінг та інші операції з відновлення відходів.

Стаття 26. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері управління відходами

Стаття 40. Захоронення відходів здійснюється на полігонах, що відповідають нормам законодавства та технологічне обладнання яких забезпечує захист ґрунтових вод, вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату, контроль викидів в атмосферне повітря, забруднення ґрунтів і підземних вод; суб'єкт господарювання, що здійснює управління полігоном, повинен мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів, а в разі захоронення небезпечних відходів – ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

- Закон України «Про екологічну мережу України» Стаття 15. Схеми формування екомережі.

4) регіональні та місцеві схеми формування екомережі, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі є основою для розроблення усіх видів проектної документації при здійсненні землеустрою, розробці містобудівної документації, а також здійсненні господарської та іншої діяльності.

- Водний кодекс України:

Стаття 89. Обмеження господарської діяльності в прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах.

У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

6) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо.

Стаття 99. Заборона скидання у водні об'єкти відходів і сміття. Забороняється скидання у водні об'єкти виробничих, побутових, радіоактивних та інших видів відходів і сміття.

- Земельний кодекс України.

Стаття 61. Обмеження у використанні земельних ділянок прибережних захисних смуг уздовж річок, навколо водойм та на островах.

2. У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

ґ) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо.

Стаття 166. Рекультивація порушених земель

1. Рекультивація порушених земель – це комплекс організаційних, технічних і біотехнологічних заходів, спрямованих на відновлення ґрунтового покриву, поліпшення стану та продуктивності порушених земель.

2. Землі, які зазнали змін у структурі рельєфу, екологічному стані ґрунтів і материнських порід та у гідрологічному режимі внаслідок проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, підлягають рекультивації.

3. Для рекультивації порушених земель, відновлення деградованих земельних угідь використовується ґрунт, знятий при проведенні гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, шляхом його нанесення на малопродуктивні ділянки або на ділянки без ґрунтового покриву.

- У проєкті МПУВ враховані вимоги законів України «Про землеустрій» (стаття 54 та 3 ін.), «Про охорону земель» (статті 46, 52 та ін.), «Про управління відходами» (стаття 40 та ін.), а також Правил розроблення робочих проєктів землеустрою, затверджених Постановою КМУ від 02.02.2022 № 86 щодо питань рекультивації місць видалення відходів.
- Закону України «Про охорону земель»:

Стаття 46. Охорона земель і ґрунтів від забруднення відходами.

При здійсненні господарської діяльності, пов’язаної із зберіганням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням і захороненням відходів, забезпечуються:

- виконання заходів щодо запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та екологічно безпечне поводження з ними;
- максимальне збереження ґрунтового покриву на основі обраного оптимального варіанта територіального розміщення об’єктів поводження з відходами;
- зняття родючого шару ґрунту, його складування, збереження та використання при рекультивації земель, покращенні малопродуктивних земель і благоустрої населених пунктів;
- запобігання негативному впливу об’єктів поводження з відходами, що використовуються для збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів на ґрунтовий покрив прилеглих територій;
- рекультивація земельних ділянок після ліквідації об’єктів поводження з відходами.

Підприємства, установи та організації, а також громадяни, діяльність яких пов’язана з накопиченням відходів, зобов’язані забезпечувати своєчасне вивезення таких відходів на спеціальні об’єкти, що використовуються для їх збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення.

Забороняється несанкціоноване скидання і розміщення відходів у підземних горизонтах, на території міст та інших населених пунктів, на

землях природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, у межах водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів, в інших місцях, що може створювати небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

- Закон України «Про природно-заповідний фонд України».

Стаття 40. Основні вимоги щодо режиму охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

В охоронних зонах не допускається будівництво промислових та інших об'єктів, мисливство, розвиток господарської діяльності, яка може призвести до негативного впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду. Оцінка такого впливу здійснюється в порядку, встановленому законодавством України.

Проєкт МПУВ відповідає вимогам пункту 11.2 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова території» та ГБН В.2.2-35077234-001:2011 «Будинки і споруди. Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги до технологічного проектування», ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування» (щодо планування інфраструктурного забезпечення громади у сфері управління побутовими відходами).

Також у проєкті МПУВ при проектуванні роздільного збору відходів враховано Методику роздільного збирання побутових відходів, затвердженій наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13.12.2023 № 1130 (зареєстрованій в Мін'юсті 02.02.2024 за № 168/41513).

Проєкт МПУВ має зв'язок з документами державного планування в сфері управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади, а саме: Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та рішення Полтавської обласної ради від 24 грудня 2024 року № 889 Про внесення змін до рішення обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1242 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки» (відповідно Стратегічної цілі 3 – Ефективне управління розвитком громад, забезпечення балансу екосистем та охорона довкілля, зокрема Операційної цілі 3.4 – Збереження та відтворення якості довкілля); Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»); Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року, до цілей розвитку громади віднесено операційну ціль 3.3 – Покращення екологічного стану довкілля, до якої включено заходи щодо розвитку системи поводження з відходами; Програми економічного та соціального розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на 2026 рік; Програми здійснення землеустрою на території Кобеляцької міської ради на 2022-2026 роки; Програми благоустрою населених пунктів Кобеляцької

міської територіальної громади на 2024 – 2026 роки.

Місцевий план управління відходами охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Кобеляцької міської територіальної громади. Відповідно до Регіонального плану управління відходами в Полтавській області до 2033 року, територія Кобеляцької МТГ відноситься до Кобеляцького кластеру управління відходами (Кластер № 2) (рис. 1.1). Згідно із затвердженим стратегічним цільовим сценарієм розвитку інфраструктури управління побутовими відходами (Сценарій 3 з поділом території Полтавської області на 6 кластерів), до складу Кобеляцького кластеру входять 8 територіальних громад: Білицька, Драбинівська, Кобеляцька, Мачухівська, Михайлівська, Нехворощанська, Новосанжарська та Решетилівська.

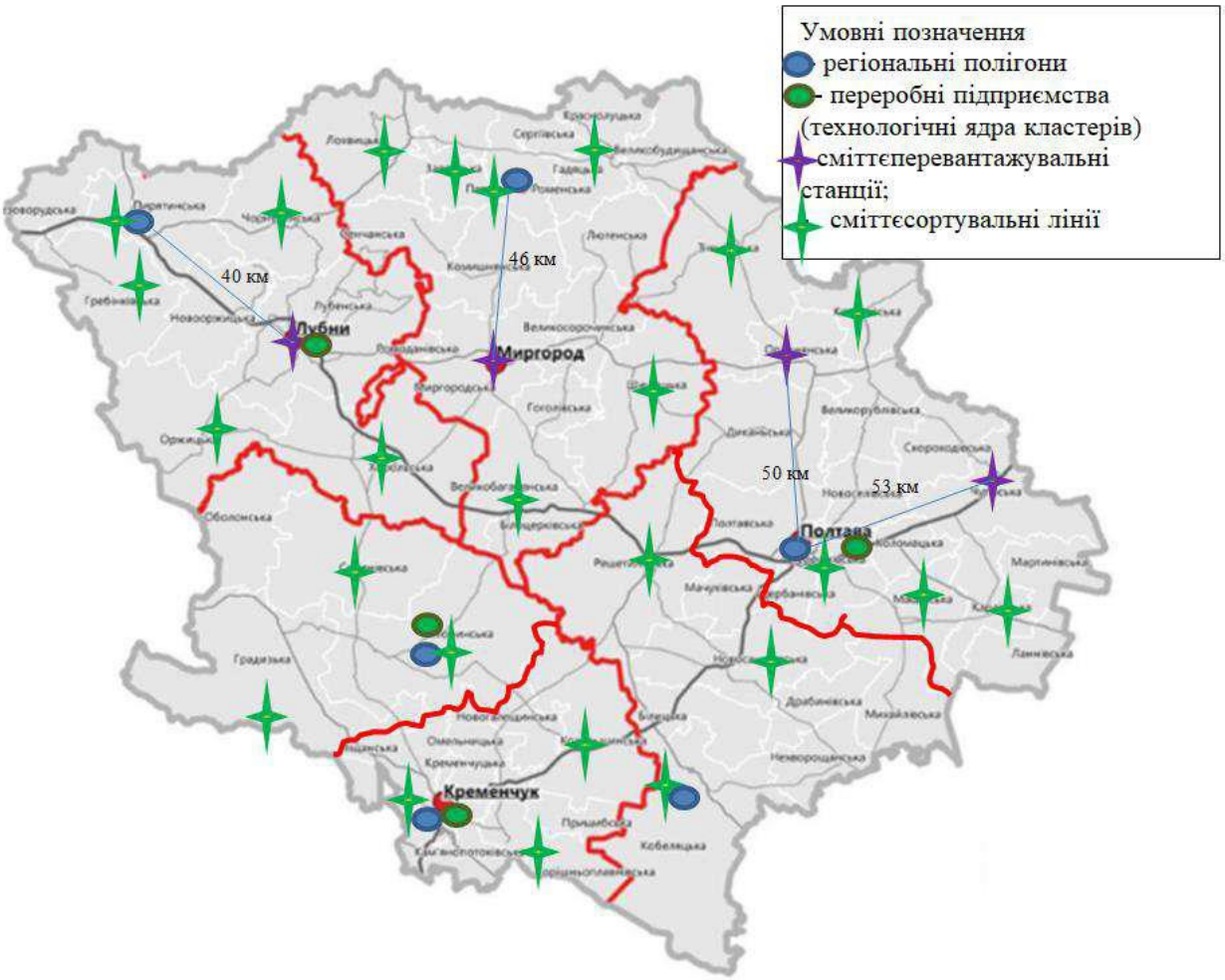

Рисунок 1.1 – Карта-схема поділу Полтавської області з урахуванням адміністративного поділу Полтавської області (4 адміністративних райони) та поділом Полтавського та Кременчуцького районів на 6 кластерів

Цілі та цільові показники МПУВ Кобеляцької МТГ наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Цілі та цільові показники МПУВ Кобеляцької МТГ

№ п/п	Цілі	***Цільові показники*** *прийняті відповідно:*	*Фактичне значення*	*Значення цільових показників*		
		- *1 – Національного плану управління відходами до 2033 року; ***- *2 – Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року;*** ****3 – виходячи з регіональних особливостей***	*2025 р.*	*2026-2029 рр.*	*2030-2033 рр.*	*2034-2035 рр.*
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	
1	**Інституційна структура місцевої системи управління відходами**					
	Створити та забезпечити належне функціонування комплексної місцевої системи управління відходами, яка забезпечить мінімізацію навантаження на довкілля	Збираються і передаються дані для регіональної бази даних щодо утворення відходів та управління з ними[*3]	0	1	1	
		Створення та забезпечення функціонування системи моніторингу виконання МПУВ[*3]	0	1	1	
		Підвищено рівень обізнаності населення щодо управління відходами, відсотків[*3]	-*	100	100	100
		Проведення регулярних екологічних інформаційно-просвітницьких кампаній				
		Приведено об’єкти оброблення та видалення відходів відповідно до встановлених вимог, відсотків[*3]	3	40	100	
2	**Управління побутовими відходами**					
	Забезпечення умов ефективного функціонування системи управління ПВ	**Охоплення послугою з управління побутовими відходами[*1]**	30,45	80	**85**	90
		Створення майданчиків, облаштованих за ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 або удосконалення безконтейнерної системи, ПРЗ, за заявкою споживача	0	3	**4**	3
		Впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання побутових відходів, % [*1]	30,45	Щорічне збільшенням на 10 % охоплення населення починаючи з другого року дії місцевих планів управління відходами		

		Затвердження норм надання послуг з управління відходами		1	1	-
		Оголошення конкурсу на визначення виконавця послуги з управління побутовими відходами		1		
		Оновлення тарифів, закладання інвестиційної складової		1		
		Оновлення контейнерів, у тому числі для роздільного збирання		200	200	220
		Оновлення спецтехніки (сміттєвози, преси, подрібнювачі, інше)		1		
		Забезпечення моніторингу місць видалення відходів до та після їх рекультивації, % до необхідних[*3]	1	100	100	100
		Зменшення обсягу утворення побутових відходів, кг/особу на рік[*1]	484,37	**343,3**	**240,5**	
	Підготовка до повторного використання відходів	Утворення центрів із приймання/збирання відходів для ремонту з метою повторного використання (ВЕЕО, меблів, одягу та ін. товарів, які були в ужитку, батарей та акумуляторів), одиниць[*3]	-*	1	1	
		Підготовка до повторного використання та рециклінгу побутових відходів, відсотків їх маси[*1]	0,55	**20**	**23**	**25**
	Створення інфраструктури для відновлення ПВ	**Будівництво об'єктів сортування та перевантаження, ССП, од[*1]**	1	ТЕО	ССЛ – 1	
		Організація компостування зелених відходів з громадських парків та садів, кількість населених пунктів[*1 з урахуванням *3]	0	0	1	
		Зменшення захоронення біовідходів, відсотків обсягу біовідходів які утворюються у складі побутових відходів[*1]	34	10 34	15 40	45
		Будівництво об'єктів компостування відходів, одиниць[*1 з урахуванням *2]	0	ТЕО	1	-

		Встановлення сміттєсортувальних ліній/ станцій, одиниць[*1]	0	ТЕО	1	-
	Збільшення частки відновлення відходів	Збільшено обсяги побутових відходів, що спрямовуються на оброблення, відсотків[*2]	0,43	30	50	50
	Зменшення обсягів видалення відходів	**Створення мережі регіональних полігонів для видалення побутових відходів, од.**[*1]	0	(ТЕО) 1 (подані заперечення до ОДА)		
		Кількість видалених побутових відходів на полігони, відсотків[*1]	99,57	Не перевищення 25% на кінець реалізації МПУВ		
		Зменшення загальної кількості захоронення побутових відходів, відсотків[*1]	Захороню ється 99,57 %	На 20 % їх загального обсягу	На 30 % їх загального обсягу	На 35 % їх загального обсягу
		Ліквідація стихійних сміттєзвалищ, відсотків		100	100	100
3	**Управління небезпечними відходами**					
	Створити та забезпечити належне функціонування комплексної місцевої системи управління відходами, яка забезпечить мінімізацію навантаження на довкілля. Створення інфраструктури для оброблення небезпечних відходів.	Збирається і подається інформація до регіональної бази даних щодо утворення відпрацьованих нафтопродуктів та управління ними, од.[*3]	0	протягом року після розроблення регіональної бази даних щодо утворення відпрацьованих нафтопродуктів та управління ними		
		Запроваджено у населених пунктах роздільне збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів (у т. ч. батарей та акумуляторів), відсоток від загальної кількості[*3]	0	25	30	35
		Проведення інвентаризації об’єктів утворення та оброблення небезпечних відходів, відсоток від загальної кількості[*3]	-	100	-	-
4	**Управління промисловими відходами**					

	Створити та забезпечити належне функціонування комплексної місцевої системи управління промисловими відходами	Запровадження системи екологічного менеджменту до стандарту ISO 14001, «методології більш чистого виробництва» на підприємствах (суб'єктах господарювання), відсоток від загальної кількості[*3]	-	50	100	100
		Ресурсоємність валового внутрішнього продукту, відсотків до рівня 2015 року[*1]	-*	**80**	**60**	60
		Зменшення обсягу утворення відходів від усіх видів економічної діяльності, кілограмів на 1000 доларів США (розраховано на основі паритету купівельної спроможності 2011 року)[*1]	-*	**880**	**800**	800
	Створення інфраструктури для оброблення промислових відходів	Приведення об'єктів оброблення відходів та місць видалення відходів харчової промисловості у відповідність із встановленими вимогами, відсоток від загальної кількості об'єктів[*3]	-	-	100	
	Створення інфраструктури для оброблення відходів видобувної промисловості	Приведення у відповідність із встановленими вимогами об'єктів оброблення відходів видобувної промисловості у відповідність, відсоток від загальної кількості об'єктів[*3]	-	-	100	
		Зменшення обсягів відходів видобувної промисловості, що направляються у відвали, відсоток від загального обсягу[*3]	-	Визначається на етапі реалізації МПУВ		
5	**Управління відходами будівництва та знесення**					
	Створення інфраструктури для оброблення відходів будівельно-ремонтних робіт	Налагоджено співпрацю з об'єктами з оброблення відходів будівельно-ремонтних робіт у м. Полтава або м. Кременчук[*3]	0	0	1	
		Підвищення рівня підготовки до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними, відсотків за масою[*1]	-		**50**	**70**

6	**Управління відходами сільського господарства**					
	Створення мережі місцевих потужностей для екологічно безпечного рециклінгу відходів тваринного походження	Об’єкти зі зберігання відходів (захоронення) тваринного походження (у т. ч. побічних продуктів тваринного походження) функціонують відповідно до вимог екологічного та ветеринарно-санітарного законодавства, відсотків до кількості[*3]	-	100	100	100
7	**Управління медичними відходами**					
	Створення інфраструктури у сфері управління медичними відходами	Забезпечено передачу використаних одноразових шприців/ голок на знезараження на установках-деструкторах медичних голок, відсоток від обсягу загального утворення[*3]	-*	100	100	
8	**Управління знятими з експлуатації транспортними засобами**					
	Створення інфраструктури для збирання, зберігання, розбирання знятих з експлуатації транспортних засобів, повторного використання та відновлення відходів, що утворилися після розбирання знятих з експлуатації транспортних засобів	**Обсяг повторного використання, рециклінгу та відновлення відходів транспортних засобів, знятих з експлуатації, % від необхідного[*1]**	-*	**Визначаються відповідним законодавством та будуть впроваджені після прийняття закону про управління транспортними засобами, знятими з обліку, який встановлюватиме розширену відповідальність виробника для відходів транспортних засобів, знятих з експлуатації**		
9	**Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд**					

	Створення ефективної системи управління осадом стічних вод	Забезпечення комунікації з суб'єктами, які мають на балансі очисні споруди задля моніторингу ситуації і подальшої взаємодії в сфері управління осадами	-	1	-	-
10	**Управління відходами упаковки**					
	Створення ефективної системи управління відходами упаковки	**Рециклінг відходів упаковки, % для кожного виду відходів (папір, картон, скло, пластмаси, чорні метали, алюміній, дерево)** [*1]	-	На наступний рік після введення в дію ЗУ «Про упаковку та відходи упаковки» загальна норма рециклінгу становитиме 30 % із визначенням відсотка рециклінгу окремо для кожного виду відходів (папір, картон, скло, пластмаси, чорні метали, алюміній, дерево) із подальшим збільшенням щороку.		
11	**Управління відходами батарей та акумуляторів**					
	Створення ефективної системи управління відходами батарей та акумуляторів	**Рециклінг відходів батарей та акумуляторів, відсоток**[*1]	-	Визначаються законодавством про батареї та акумулятори і будуть впроваджені після прийняття закону про батареї, акумулятори та відходи батарей та акумуляторів		
12	**Управління відходами електричного та електронного обладнання**					
	Створення ефективної системи управління відходами електричного та електронного обладнання	**Збирання, підготовка до повторного використання, рециклінг та відновлення відходів електричного та електронного обладнання, відсоток** [*1]	-	Визначаються законодавством про відходи електричного та електронного обладнання та будуть впроваджені після прийняття закону про електричне та електронне обладнання, відходи якого встановлюватиме розширену відповідальність виробника для відходів електричного та електронного обладнання.		
13	**Управління відходами мастил (олив)**					
	Створення ефективної системи управління відходами мастил (олив)	**Збирання, підготовка до повторного використання, рециклінг та відновлення відходів мастил (олив), відсоток** [*1]	-	Визначаються відповідним законодавством та будуть впроваджені після прийняття відповідного закону з управління відходами мастил (олив), який встановлюватиме розширену відповідальність виробника для відходів мастил (олив).		
14	**Управління відходами шин**					

	Створення ефективної системи з управління відходами шин	**Рециклінг та відновлення відходів шин, відсоток** [*1]	-	Визначаються відповідним законодавством та будуть впроваджені після прийняття закону про управління транспортними засобами, знятими з обліку, який встановлюватиме розширену відповідальність виробника для відходів шин		
		Створення системи збирання зношених шин у громадських пунктах для збирання специфічних потоків побутових відходів у кожному кластері, одиниць[*3]	-	-	1 (подано запит на розяснення до ОДА, листи)	

-* (у графі 4) – відсутні дані

Відповідно до Національного плану управління відходами до 2033 року (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р), у МПУВ враховано:

- охоплення послугою з управління побутовими відходами – збільшення до 85 відсотків до 2033 року;
- підвищення рівня підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів – не менше 20 відсотків – до 2030 року;
- впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання побутових відходів – щорічне збільшення на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії місцевих планів управління відходами;
- підвищення рівня підготовки до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними – щонайменше до 70 відсотків за масою до 2033 року;
- ресурсоємність валового внутрішнього продукту – співвідношення спожитих фізичних обсягів природних ресурсів, утворених відходів та викидів забруднюючих речовин до обсягу валового внутрішнього продукту має становити у 2025 році 80 відсотків до рівня 2015 року та у 2030 році 60 відсотків до рівня 2015 року;
- зменшення обсягу утворення відходів від усіх видів економічної діяльності
- обсяг утворених відходів від усіх видів економічної діяльності на одиницю валового внутрішнього продукту, розрахована на основі паритету купівельної спроможності 2011 року, має становити не більше 880 кілограмів на 1000 доларів США у 2025 році та не більше 800 кілограмів на 1000 доларів США у 2030 році;
- кількість та площа рекультивованих історичних місць розміщення відходів – періодичність рекультивації визначається на основі визначення екологічного ризику історичних місць розміщення відходів, до 2033 року – 100% від необхідної кількості;
- показники щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів: до 2030 року – не менше 20 відсотків їх маси; до 2035 року – не менше 25 відсотків їх маси; до 2040 року – не менше 35 відсотків їх маси;
- зменшення видалення побутових відходів на полігонах – до 10 відсотків до 2035 року;
- кількість захоронення побутових відходів – необхідно зменшити на 30 відсотків їх загального обсягу побутових відходів до 2033 року;
- організація компостування зелених відходів з громадських парків та садів – до 2030 року для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. мешканців (ціль не встановлює обмеження щодо впровадження компостування в інших менших населених пунктах);
- управління біовідходами – відокремлені біовідходи мають

піддаватися іншим, крім захоронення, операціям з оброблення відходів, наприклад, компостування, аеробне та анаеробне зброджування тощо. Цільові показники зменшення захоронення біовідходів, зокрема: до 2030 року зменшення захоронення біовідходів на 10 відсотків обсягу біовідходів, які утворюються у складі побутових відходів; до 2033 року зменшення до 15 відсотків захоронення біовідходів.

При підготовці МПУВ враховані завдання інших документів державного планування, а саме: Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722); Стратегії з питань екологічної збалансованості розвитку територіальних громад Асоціації міст України на період до 2030 року (затверджено рішенням Правління Асоціації міст України 21 березня 2017 року № 4).

Також МПУВ включає положення, які стосуються охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів, передбачає виконання зобов'язань та заходів у відповідній сфері, визначених стратегіями, програмами та іншими документами загальнодержавного рівня, а також міжнародними угодами, стороною яких є Україна, у тому числі: Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII; Планом заходів щодо виконання Конвенції формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затвердженим розпорядження КМУ від 30.05.2024 р. № 483-р Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року; Національною економічною стратегією, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179; Цілями Сталого Розвитку, затвердженими у 2015 році 70-ю сесією Генеральної асамблеї ООН (резолюція від 25.09.2015 70/1), з урахуванням розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 р. № 1190-р «Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні»; Ріо-Конвенціями та міжнародними угодами природоохоронного спрямування.

Принципами розробки МПУВ є:

- *партнерство* – передбачає проведення різних консультацій, спрямованих на досягнення консенсусу, а також врахування очікувань громадськості від дій владних структур. До участі в ухваленні рішень й розробці стратегічних цілей долучені всі зацікавлені сторони – представники влади, наукових установ, підприємці та громадянське суспільство;
- *життєздатність* – забезпечує розвиток порівняльних переваг, визначених за результатами SWOT-аналізу;
- *інтеграція* – забезпечує активну участь усіх зацікавлених сторін. Інтеграція як багатомірний план розвитку пріоритетних секторів та напрямів діяльності забезпечує усунення конфліктів та негативних впливів, а також забезпечує зосередження на сумісності та синергії заходів;
- *інновація* – виступає в ролі індикатора проєктів та стосується, головним чином, запропонованого підходу та оптимального використання

наявних ресурсів;

- *субсидіарність* – визначає стратегічні заходи, орієнтовані на рівень громади із використанням ресурсів регіонального розвитку.

У рамках інтеграції вітчизняного законодавства до європейського, відповідно до Директиви № 2008/98/ЄС Про відходи, основними цілями управління відходами у МПУВ визначено:

- мінімізація утворення відходів;
- максимізація відновлення відходів (стимулювання розвитку ринку вторинних ресурсів);
- екологічно безпечне видалення залишків відходів (підвищення екологічної безпеки громади через забезпечення екологічно безпечного управління відходами).

Для забезпечення моніторингу виконання Місцевого плану управління відходами розроблено комплекс цільових показників, що враховують:

- цільові показники реалізації Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року;
- показники Національного плану управління відходами до 2033 року;
- показники Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року;
- положення Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки;
- положення Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року;
- положення Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»);
- результати SWOT-аналізу існуючої системи управління відходами в громаді.

Відповідно до Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року (затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII), державна екологічна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва.

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України.

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України.

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров’я населення.

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи

природоохоронного управління.

Цілі Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року узгоджуються із стратегічними цілями державної екологічної політики, визначених Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року** (далі – стратегічні цілі державної екологічної політики).

Завдання МПУВ узгоджуються із Цілями сталого розвитку України (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна») і відповідними завданнями щодо їх досягнення, у частині охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини.

Моніторинг реалізації МПУВ здійснюватиметься щорічно у форматі звіту про виконання стратегічних цілей та заходів, шляхом його публікації на офіційному сайті, інформаційних ресурсах Кобеляцької громади та представлення його на сесії міської ради. Фінансування заходів і проєктів МПУВ передбачається за рахунок: місцевого бюджету; міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, міжнародних інституцій; капітальних видатків державного бюджету; державних цільових програм; програм і заходів, включаючи інвестиційні програми (проєкти), що реалізуються за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку, міжнародних грантів тощо.

До сфери охоплення СЕО документа державного планування відноситься оцінка наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, від реалізації проєктних рішень. Стратегічна екологічна оцінка документа державного планування – Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року, здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проєкті документа, міжмуніципального, міжрегіонального та міжнародного екологічного співробітництва.

Якщо документ державного планування не буде затверджено, це створить умови для невиконання Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року (затвердженого розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. № 977), Національного плану управління відходами до 2033 року (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р), Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та Стратегії розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року.

Аналіз взаємозв'язку МПУВ з документами державного, регіонального та місцевого рівнів засвідчив його загальну узгодженість із ключовими пріоритетами державної регіональної та екологічної політики. Потенційних суперечностей із документами вищого рівня не виявлено. Реалізація МПУВ матиме позитивний вплив на соціально-економічний розвиток громади, підвищення якості життя населення та екологічну стійкість території.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Кобеляцька міська територіальна громада з центром у місті Кобеляки, створена 18.11.2020 за Законом «Про добровільне об'єднання територіальних громад», згідно якого до Кобеляцької міської ради приєдналися 63 населених пункти. Рішенням Кобеляцької міської ради 29 позачергової сесії восьмого скликання від 29.12.2022 № 1 утворено 9 старостинських округів Кобеляцької міської ради.

Кобеляцька громада розташована у південній частині Полтавської області, в межах Придніпровської низовини. Вона займає стратегічне положення на лівобережжі Дніпра, вздовж русла річки Ворскла – головної водної артерії краю. Унікальність географічного розташування робить громаду важливим міжрегіональним вузлом, що межує з двома районами Полтавщини та двома районами Дніпропетровської області.

Кобеляцька міська територіальна громада є однією з найбільших громад Полтавської області як за площею території (1218,6 км²), так і за чисельністю населення (25559 осіб). Громада займає 4,20 % площі області, але має лише 1,9% його населення. Густота населення (21 особа/км²) більш ніж удвічі нижча, ніж у Полтавському районі та регіоні загалом, що свідчить про розосереджене розселення, інфраструктурні виклики та водночас потенціал для аграрного й екологічного розвитку.

Екологічний стан громади формується під впливом природних та антропогенних чинників. Основними джерелами впливу на довкілля є транспортна інфраструктура, сільськогосподарська діяльність, комунальне господарство, окремі промислові підприємства та процеси поводження з відходами. Водночас громада характеризується відносно невисоким рівнем промислового навантаження, що позитивно впливає на загальний стан навколишнього природного середовища.

Основною метою МПУВ є забезпечення переходу до сучасного управління відходами для їх ефективного використання як ресурсів та сталого розвитку шляхом запобігання їх утворенню відповідно до державної політики у сфері управління відходами; здійснення заходів у сфері управління відходами без загрози здоров'ю людей та довкіллю шляхом зменшення негативних наслідків від утворення відходів та їх управління;

забезпечення і підвищення ефективності такого використання, що є вкрай важливим для переходу до циркулярної економіки та забезпечення довгострокової конкурентоздатності.

2.1. Стан атмосферного повітря

Стан атмосферного повітря на території Кобеляцької міської територіальної громади загалом характеризується як відносно задовільний. Це зумовлено невисокою концентрацією промислових підприємств та переважанням аграрного типу господарювання. Основними джерелами впливу на атмосферне повітря є автомобільний транспорт, окремі промислові підприємства, автозаправні та газозаправні станції, а також діяльність аграрного сектору.

Протягом останніх років спостерігається тенденція до скорочення обсягів викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел, що пов'язано зі зменшенням виробничої активності окремих підприємств та частковою модернізацією виробничих процесів. Водночас суттєвий вплив на якість атмосферного повітря продовжує здійснювати автомобільний транспорт, особливо транзитний.

Відповідно до даних Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Полтавській області, показники вмісту основних забруднюючих речовин в атмосферному повітрі наведено у таблиці 2.1. Аналіз наведених даних свідчить про відносно стабільний стан атмосферного повітря в регіоні.

Таблиця 2.1 – Вміст основних забруднюючих речовин в атмосферному повітрі

Речовина	*Клас небезпеки*	*Кількість міст, охоплених*	*Середньорічний вміст, мг/м³*	*Середньодобові ГДК*	*Максимальний вміст, мг/м³*	*Максимально разові ГДК*	*Частка міст (%), де середньорічний вміст перевищував:*			*Частка міст (%), де максимальний разовий вміст перевищував*		
							1 ГДК	*5 ГДК*	*10 ГДК*	*1 ГДК*	*5 ГДК*	*10 ГДК*
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*
Пил	III	3	0,261	1,000	1,050	1,325	18,9	-	-	20	-	-
Діоксид сірки	III	3	0,004	0,031	0,050	0,055	-	-	-	-	-	-
Оксид вуглецю	IV	3	0,917	0,728	13,000	1,383	1	-	-	72,2	-	-
Діоксид азоту	II	3	0,031	0,502	0,240	0,678	3,3	-	-	-	-	-
Оксид азоту	III	2	0,015	0,075	0,080	0,123	-	-	-	-	-	-
Аміак	IV	3	0,007	0,123	0,080	0,192	-	-	-	-	-	-
Формальдегід	II	2	0,003	0,614	0,074	0,925	22,2	-	-	17	-	-
Фтористий водень	II	1	0,000	0,153	0,018	0,458	-	-	-	-	-	-

Речовина	*Клас небезпеки*	*Кількість міст, охоплених*	*Середньорічний вміст, мг/м³*	*Середньодобові ГДК*	*Максимальний вміст, мг/м³*	*Максимально разові ГДК*	*Частка міст (%), де середньорічний вміст перевищував:*			*Частка міст (%), де максимальний разовий вміст перевищував*		
							1 ГДК	*5 ГДК*	*10 ГДК*	*1 ГДК*	*5 ГДК*	*10 ГДК*
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*
Хлористий водень	II	2	0,010	0,385	0,1880	1,108	-	-	-	-	-	-
Сажа	III	2	0,004	0,135	0,135	0,315	-	-	-	-	-	-
Фенол	II	2	0,001	0,504	0,022	1,145	9	-	-	1	-	-

Важливим позитивним фактором стало введення в експлуатацію обхідних доріг у межах реконструкції автомобільної дороги Н-31 Дніпро – Царичанка – Кобеляки – Решетилівка, що дозволило зменшити рух великовантажного транспорту через населені пункти громади та сприяло зниженню шумового навантаження і загазованості повітря.

На території громади відсутні підприємства, які належать до найбільших забруднювачів атмосферного повітря Полтавської області. Водночас актуальними залишаються питання контролю за викидами від автотранспорту, недопущення спалювання рослинних решток та розвитку системи моніторингу якості атмосферного повітря.

Місця розміщення відходів (у т. ч. несанкціоновані звалища) вносять свій особистий вплив у рівень забруднення атмосферного повітря громади, оскільки вони на сьогодні є одним із найзначніших неорганізованих джерел забруднення атмосферного повітря. Крім того, з накопиченням побутових відходів на звалищах пов’язані високі ризики виникнення надзвичайних ситуацій, передусім, пожеж. За результатами наукових досліджень атмосферне повітря забруднюється під час гниття та горіння (самозаймання) побутових відходів, а також випаровування з поверхні звалищ. Під час горіння відходів в атмосферу надходять: пил, сірчистий ангідрид, формальдегід, оксиди вуглецю, альдегіди та органічні кислоти, а також фіксувалися сліди HF і діоксинів.

Прогнозні зміни стану атмосферного повітря, якщо проєкт МПУВ не буде затверджено. Відмова від реалізації проєкту МПУВ не впливатиме на загальну тенденцію щодо стану атмосферного повітря.

У той же час, досягнення пріоритетів проєкту МПУВ сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів, зокрема за рахунок наступних заходів:

- зменшення негативного впливу техногенно забруднених територій, у тому числі несанкціонованих звалищ відходів;
- заходи, пов’язані зі зменшенням видалення відходів та максимальним їх відновленням, розвитком ринку вторсировини (включає технічне забезпечення роздільного збору та вивезення тільки невідсортованих залишків побутових відходів, будівництво

сміттєсортувальної станції/ лінії, відновлення біовідходів, організація пунктів роздільного збору відходів тощо); екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація мінімізації утворення відходів та максимального їх відновлення опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення (зменшення видалення відходів).

2.2. Радіаційний фон

Аналіз радіаційного забруднення повітря у 2024 році здійснювався на основі спостережень, наданих Полтавським обласним центром з гідрометеорології, на 6 пунктах спостереження Полтавської області: м. Гадяч, м. Лубни, м. Кобеляки, смт. В. Поділ, ЦГМ Полтава, а також Комунального підприємства «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради – у м. Кременчук. Середні значення гамма-фону атмосферного повітря області в порівнянні з січнем 2023 року та за серпень-грудень 2024 року відображені на рис.2.1.

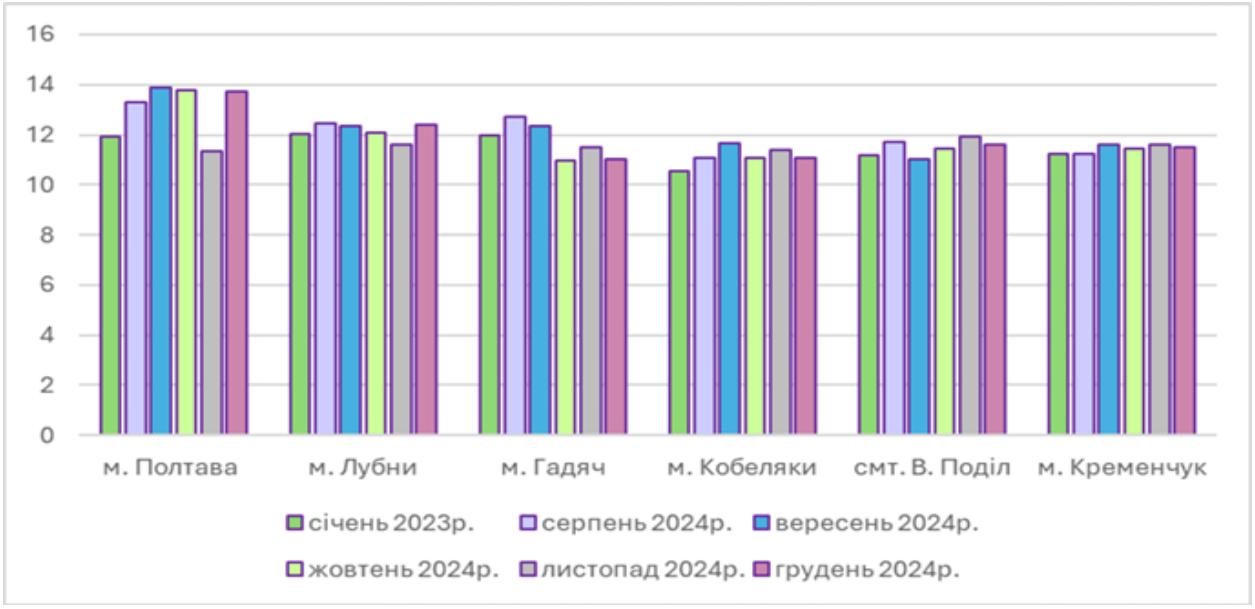

Рисунок 2.1 – Середні значення гамма фону атмосферного повітря в Полтавській області, мкР/год

Гамма-фон атмосферного повітря на всіх шести пунктах спостереження області протягом року не перевищував нормативів і залишався на рівні допустимих значень.

Державна установа «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» єдина в області установа, що проводить понад 40 років в повному обсязі соціально-гігієнічний радіаційний моніторинг довкілля згідно з Комплексною програмою здійснення державного санітарно-гігієнічного нагляду в галузі

радіаційної безпеки України.

Проте, на фоні цієї загальної тенденції не виключена ймовірність деякого нетривалого підвищення радіоактивності приземної атмосфери у випадку небезпечних стихійних метеорологічних явищ або лісових пожеж на радіаційно забруднених територіях. Суттєве збільшення радіоактивності приземного повітря можливе лише внаслідок техногенних аварій на радіаційно-небезпечних об'єктах як на території України, так і за її межами.

Втім, в умовах російської агресії, що триває на час складання цього звіту, не виключається ймовірність застосування противником ядерної зброї, що може призвести до докорінної зміни радіаційної ситуації та до катастрофічних наслідків для населення та навколишнього середовища.

Ймовірний стан радіаційного фону, якщо документ державного планування не буде затверджено

У разі незатвердження документа державного планування суттєвих змін радіаційного фону на території громади не прогнозується за умови відсутності надзвичайних ситуацій техногенного або воєнного характеру. Водночас відсутність заходів щодо моніторингу та реагування на потенційні загрози може знизити рівень готовності громади до можливих радіаційних ризиків.

2.3. Кліматичні умови та зміна клімату

Клімат Кобеляцької міської територіальної громади є помірно-континентальним із відносно м'якою зимою та теплим літом. Середньорічна температура повітря має тенденцію до поступового підвищення, що відповідає сучасним проявам глобальної зміни клімату.

Останніми роками спостерігається збільшення кількості посушливих періодів, хвиль спеки, інтенсивних опадів, шквальних вітрів та інших небезпечних погодних явищ. Територія громади належить до зони недостатнього зволоження, що створює ризики для сільськогосподарського виробництва та водозабезпечення.

Динаміка зміни середньорічної температури повітря на території громади наведена на рисунку 2.2, який демонструє стійку тенденцію до потепління клімату.

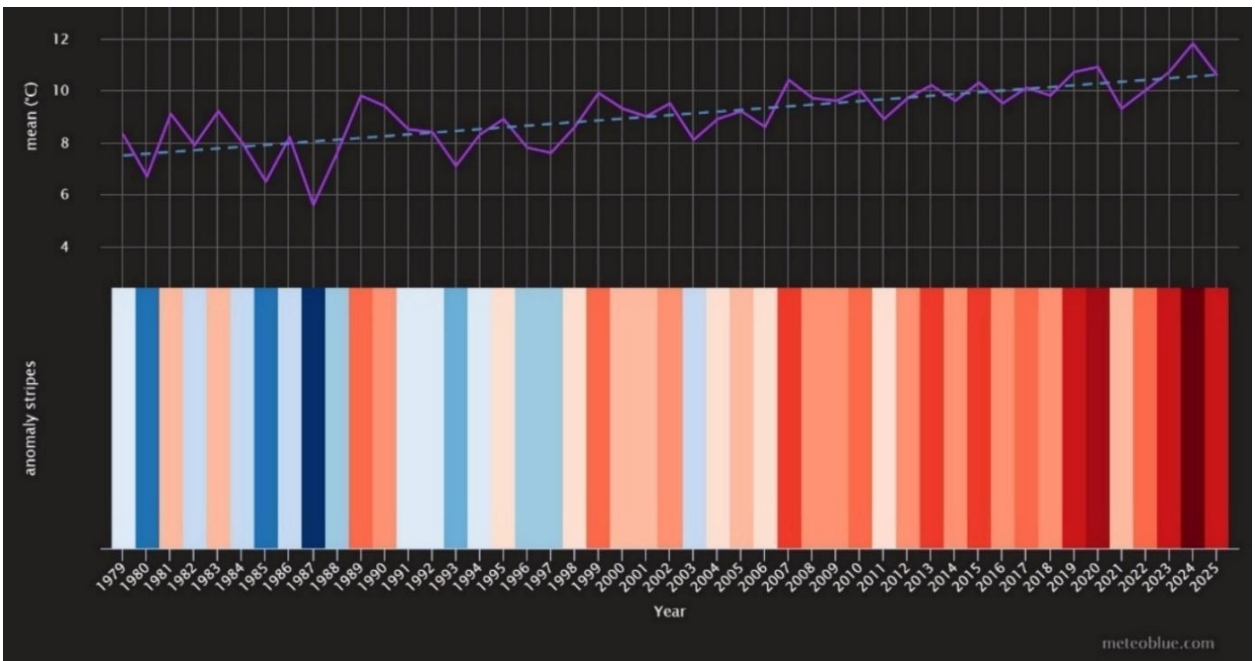

Рисунок 2.2 – Річна зміна температури

Верхній графік відображає зміну середньорічної температури повітря. Пунктирна лінія показує загальний кліматичний тренд. Її поступове підвищення свідчить про стале потепління клімату на території громади. У нижній частині графіка наведено так звані «смуги потепління», де сині кольори відповідають холоднішим рокам, а червоні – теплішим. Переважання червоних відтінків в останні роки підтверджує тенденцію до підвищення температури.

Зміни річної кількості атмосферних опадів наведені на рисунку 2.3.

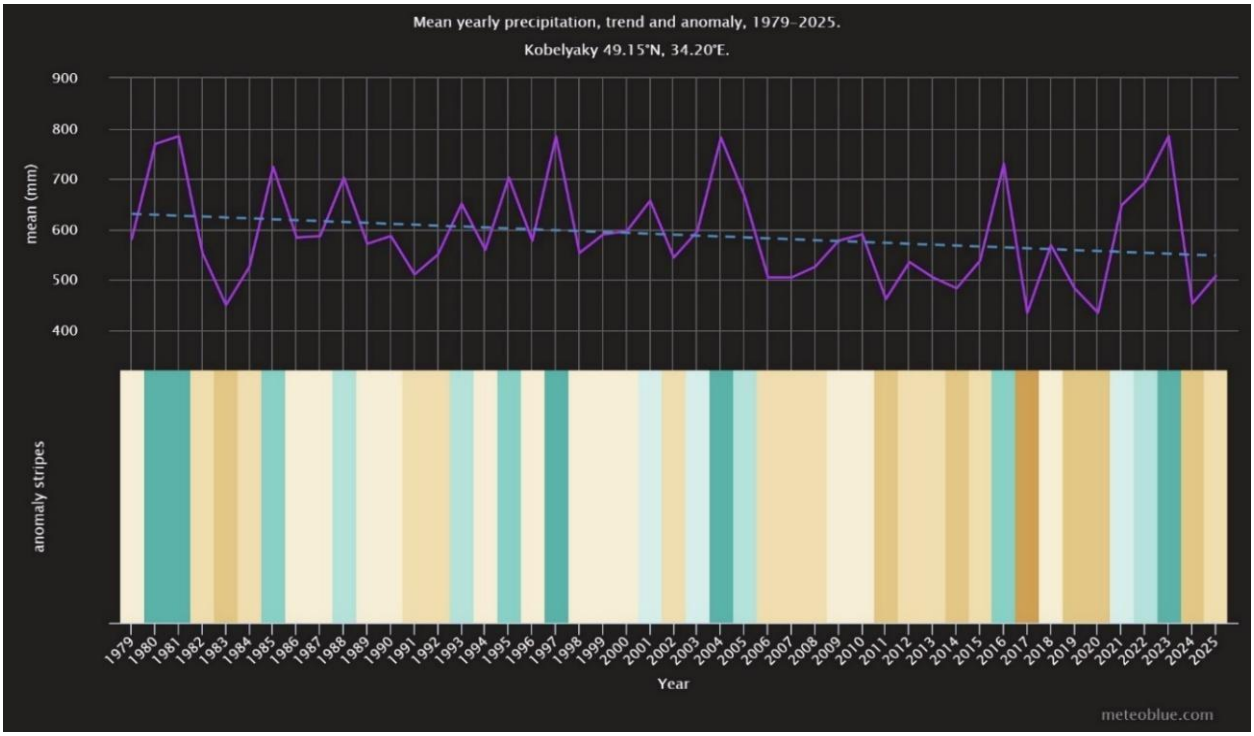

Рисунок 2.3 – Річна зміна опадів

Аналіз даних свідчить про збільшення нестабільності зволоження території та чергування посушливих і більш вологих періодів.

Для більш детального аналізу кліматичних змін місячні температурні аномалії та аномалії опадів наведені на рисунку 2.4. Вони підтверджують тенденцію до підвищення температури повітря та збільшення кліматичної нестабільності.

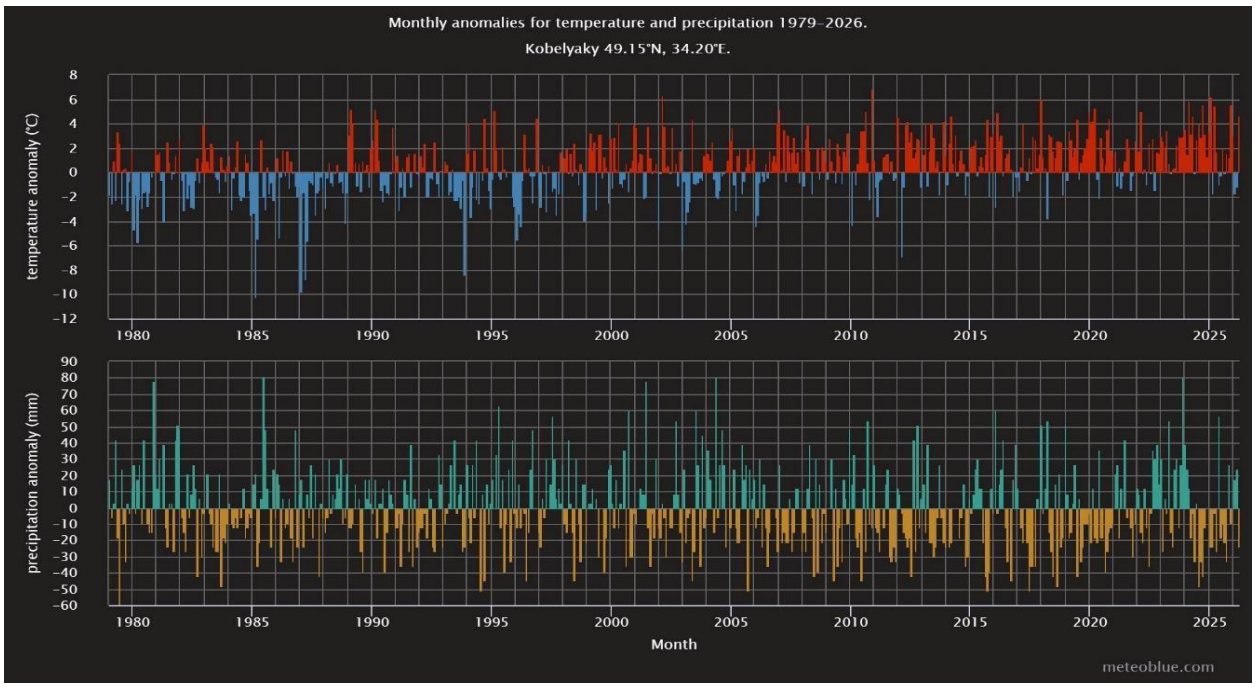

Рисунок 2.4 – Місячні аномалії температури й опадів – зміна клімату

Верхня частина графіка показує відхилення температури повітря від кліматичної норми за період 1980–2010 років. Червоні відтінки відповідають теплішим місяцям, сині – холоднішим. Збільшення кількості теплих місяців упродовж останніх десятиліть є проявом глобального потепління.

Нижня частина графіка демонструє аномалії опадів: зелені кольори характеризують більш вологі періоди, коричневі – посушливі. Це свідчить про нерівномірність випадання опадів та збільшення ризику посух.

Для характеристики сезонного розподілу температури та опадів на території громади наведено відповідні кліматичні показники.

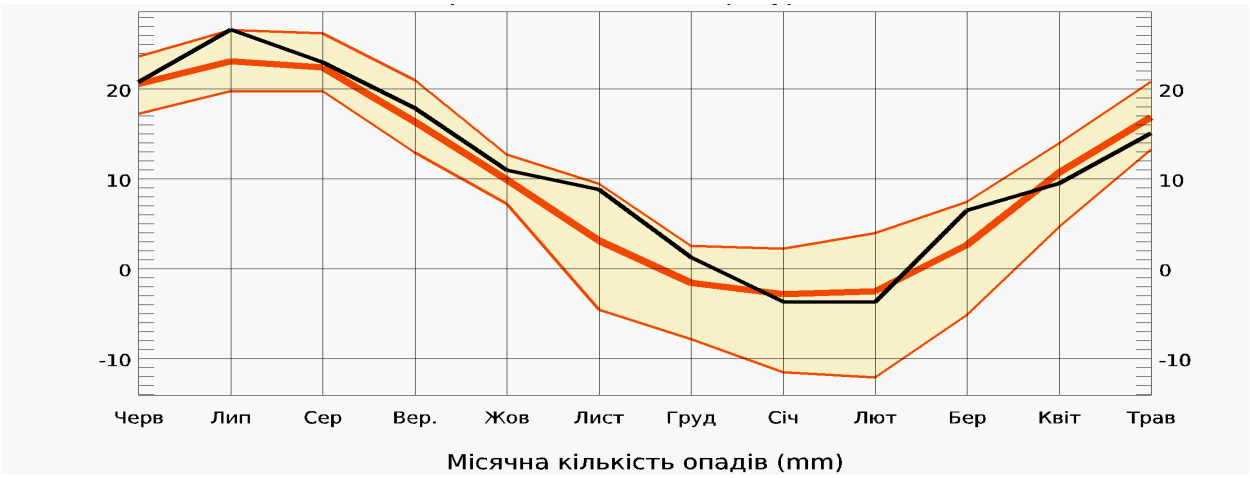

Рисунок 2.5 – Середня місячна температура

Графік відображає середні температурні показники протягом року та демонструє сезонні коливання температури повітря. Найнижчі температури

спостерігаються взимку, найвищі – у літній період.

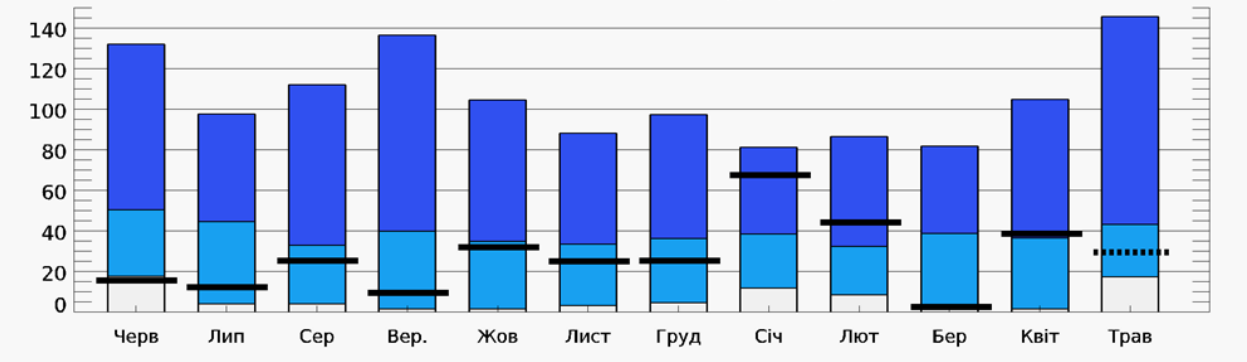

Рисунок 2.6 – Місячна кількість опадів

На рисунку 2.6 відображено середньомісячний розподіл опадів протягом року. Найбільша кількість опадів припадає на літні місяці, що характерно для кліматичних умов Полтавської області.

Комплексну характеристику температурного режиму та зволоження території наведено на рисунку 2.7.

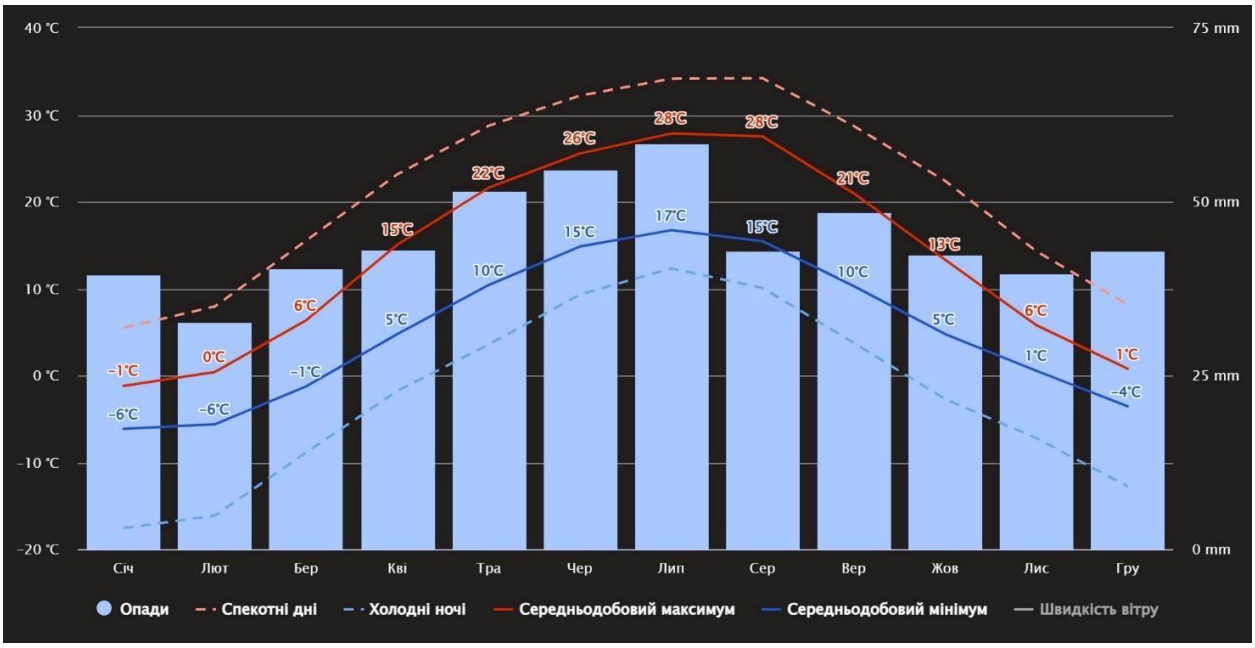

Рисунок 2.7 – Середні температури та кількість опадів

Суцільна червона лінія показує середні максимальні денні температури, а синя – середні мінімальні температури. Пунктирні лінії відображають середні показники найспекотніших і найхолодніших днів за багаторічний період. Графік дозволяє оцінити сезонні зміни температурного режиму та рівень забезпечення території опадами протягом року.

Для оцінки погодних умов та тривалості сонячного періоду на рисунку 2.8 наведено співвідношення сонячних, хмарних і дощових днів.

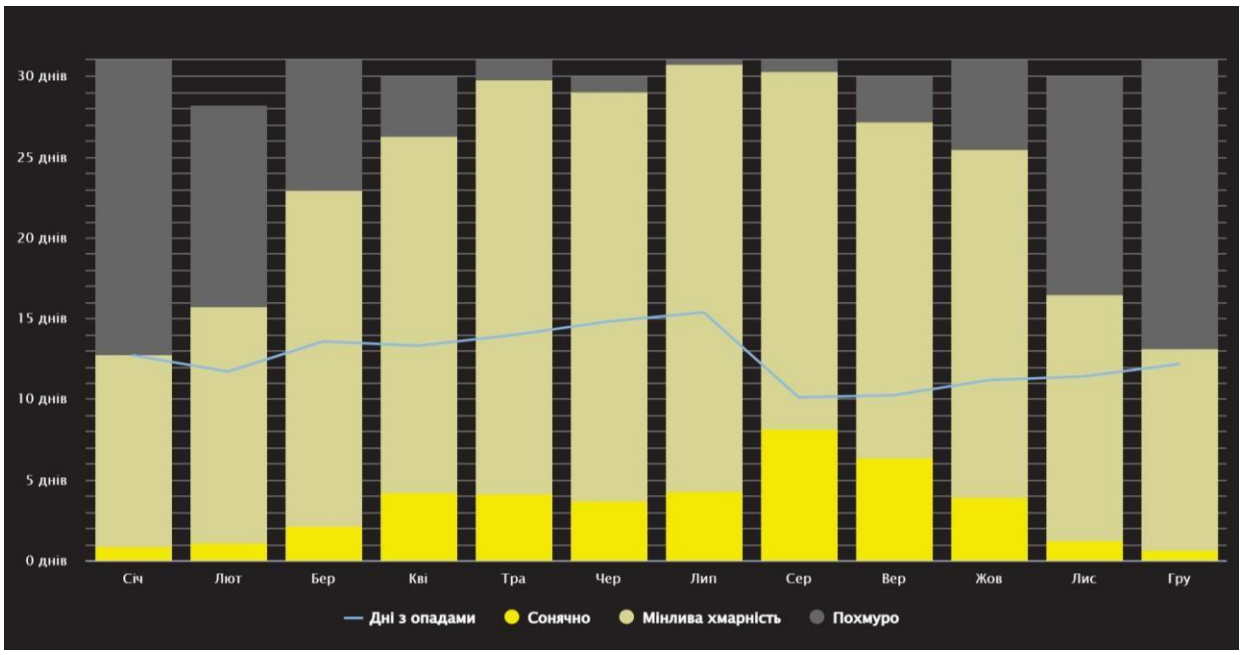

Рисунок 2.8 – Хмарні, сонячні та дощові дні

Графік відображає середню кількість сонячних, частково хмарних, похмурих та дощових днів упродовж року. Найбільша кількість сонячних днів спостерігається в літній період.

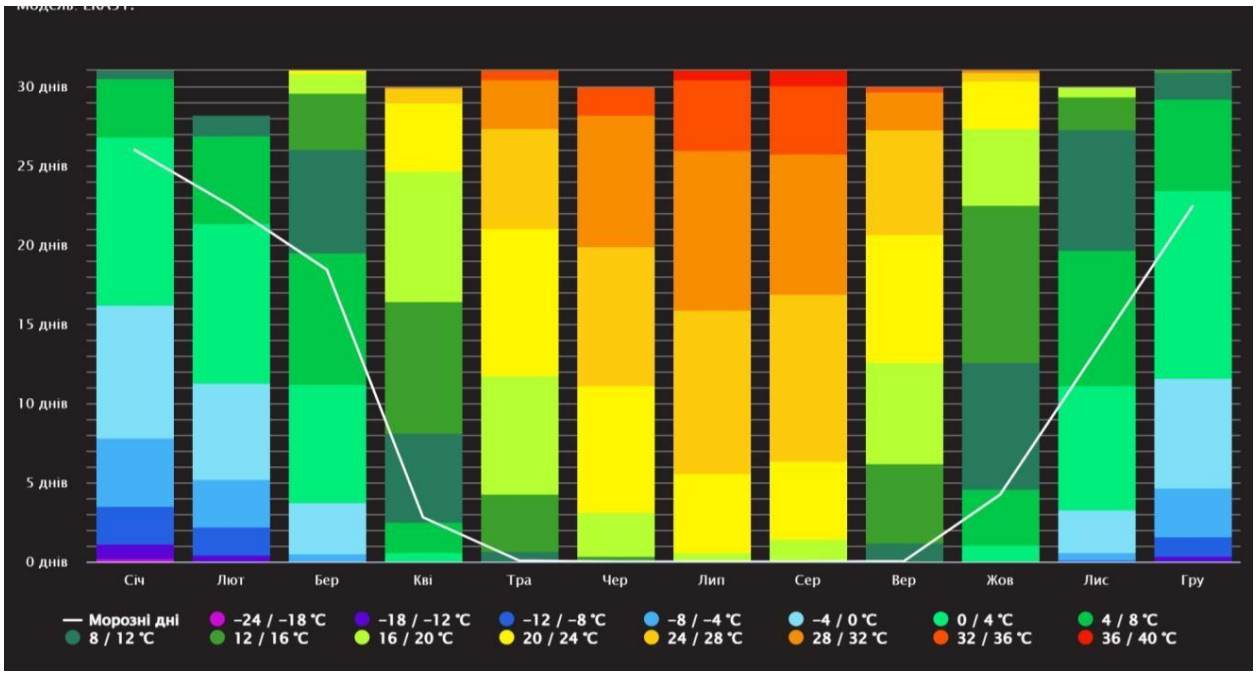

Рисунок 2.9 – Максимальні температури

Діаграма показує кількість днів у кожному місяці, коли температура повітря досягає певних значень. Це дозволяє оцінити тривалість та інтенсивність періодів спеки. Важливими кліматичними характеристиками також є швидкість і напрямок вітру, що впливають на формування погодних умов і поширення забруднюючих речовин.

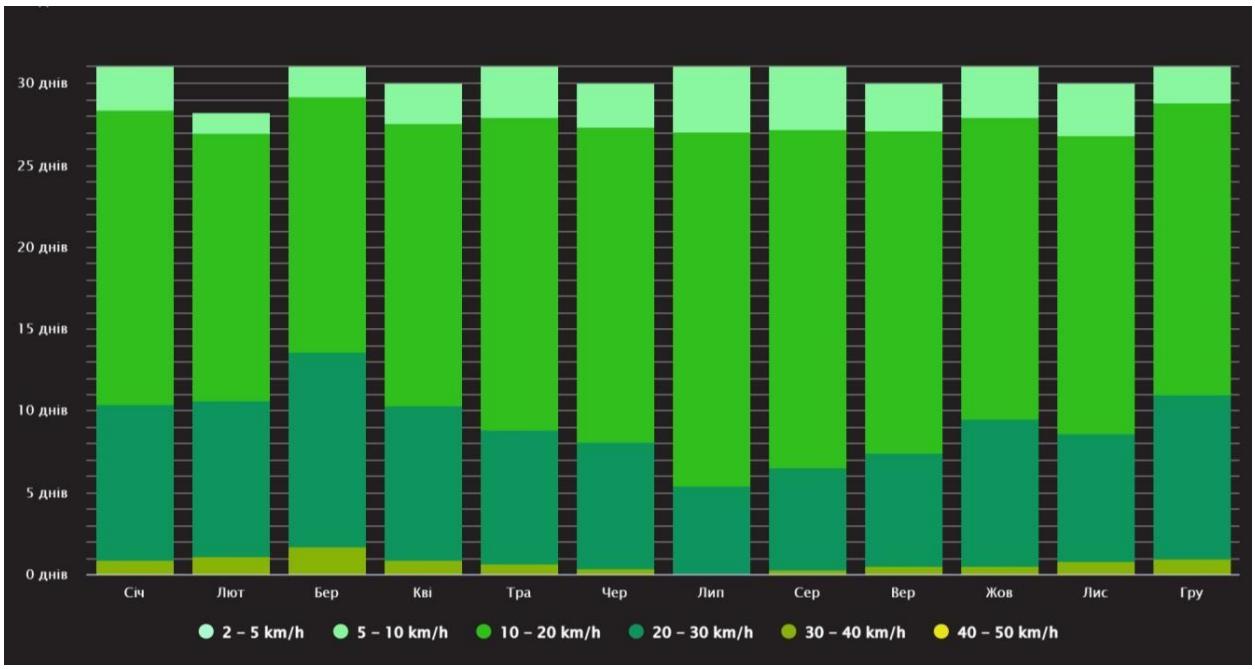

Рисунок 2.10 – Швидкість вітру

На графіку наведено середні показники швидкості вітру протягом року.

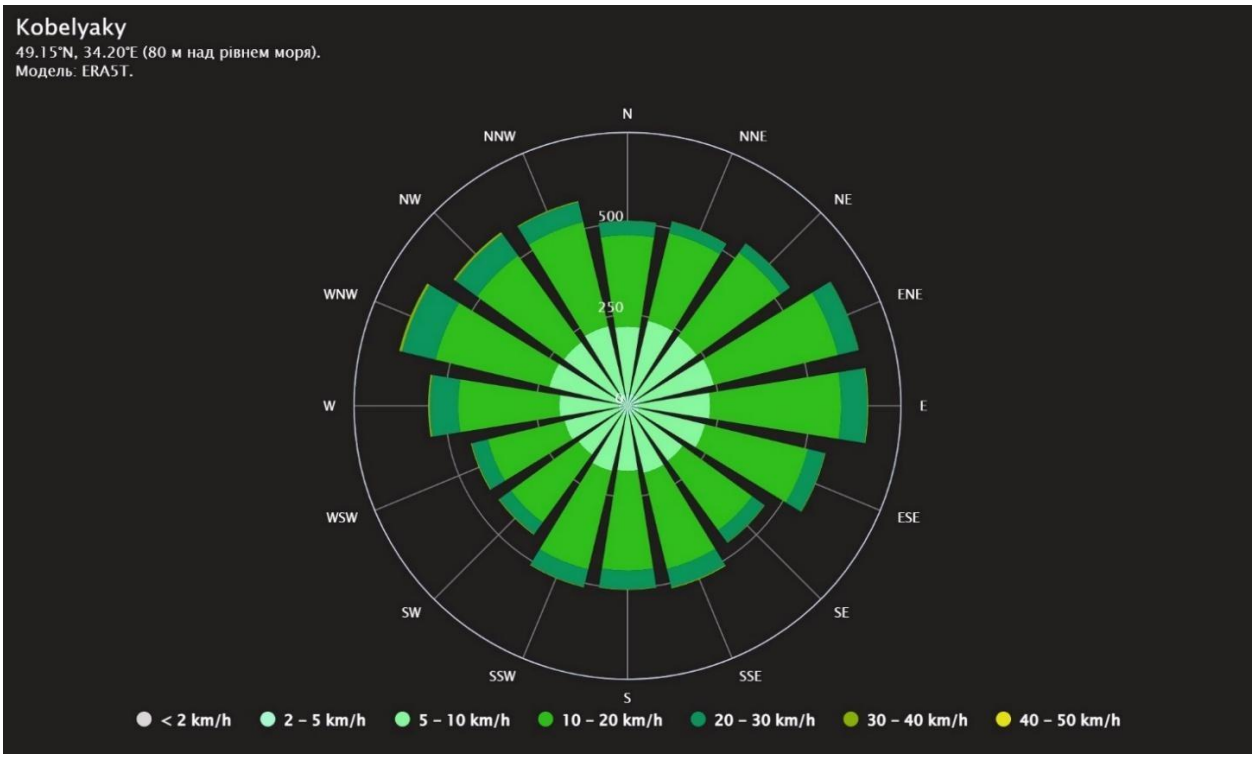

Рисунок 2.11 – Напрями переважаючих вітрів

Рисунок 2.11 відображає переважаючі напрями вітру на території громади, що є важливим для оцінки кліматичних умов, якості атмосферного повітря та планування територій.

Однією із причин, що посилює парниковий ефект, є наявність несанкціонованих звалищ відходів, а також місць видалення відходів, що не відповідають нормам екобезпеки, на території області. Їх ліквідація сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже – метану, від нестаціонарних джерел.

Очікувані результати від реалізації положень Стратегії зміни клімату (розпорядження КМУ від 30.05.2024 р. № 483-р Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках) – підвищення рівня екологічної безпеки та покращення стану навколишнього природного середовища, буде досягнуто шляхом зменшення викидів та скидів забруднюючих речовин. Так, до 2030 року в Україні повинні зменшитися викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел на 22,5 % обсягу викидів, що були у 2015 році. Передбачається, що скиди забруднених стічних вод у водні об'єкти у 2030 році зменшаться до 5 % загального обсягу скидів порівняно з 15,7 % у 2015 році. У сфері водного господарства створюватимуться умови для стимулювання запровадження суб'єктами господарювання автоматизованого обліку забору та використання вод. Утворення відходів буде суттєво зменшено завдяки забезпеченню роздільного збирання, відновлення та їх видалення, а також дотримання вимог екологічної безпеки під час поводження з ними тощо.

Відповідно до постанови Уряду від 4 березня 2004 р. № 256 та вимог Монреальського протоколу, Програма припинення виробництва та використання озоноруйнівних речовин знаходиться на контролі Міністерства економіки та довкілля України.

Національна система оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів – це система організаційно-технічних заходів щодо спостереження, збирання, оброблення, передачі і збереження інформації, необхідної для оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів. Найбільшу частину парникових газів прямої дії, що викидаються в атмосферу Полтавської області техногенними джерелами, складає двоокис вуглецю. Тому, відповідно до Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Полтавської області у 2024 році, досить важливо постійно залучати активні верстви населення до участі у програмах захисту озонового шару, зокрема за допомогою: запровадження використання інформаційних етикеток та екологічного маркування озоноруйнівних та озонобезпечних речовин і продукції, що їх містить, відповідно до вимог Глобальної гармонізованої системи класифікації і маркування хімічних речовин; організації пропаганди та інформування населення стосовно екологічної небезпеки руйнування озонового шару та його наслідків.

Забруднення атмосферного повітря за ступенем хімічної небезпеки для людини посідає перше місце, завдаючи негативних екологічних наслідків і

для екосистем, чинить безпосередній вплив на рослинність і фауну, а також на якість води і ґрунту. До забруднюючих речовин, про негативну дію яких на здоров'я людини отримані найбільш переконливі докази, відносяться тверді суспендовані частинки, озон, діоксид азоту, діоксид сірки, оксид вуглецю. Але, на сьогодні у зв'язку із російською агресією та введенням в Україні воєнного стану, проведенням на її території воєнних дій, виконувати будь-які дослідження, спрямовані на здійснення оцінки ризиків та вразливості населених пунктів до зміни клімату, немає можливості.

Найбільш актуальною проблемою для людства в 21-му сторіччі постає проблема стрімких кліматичних змін. Свою увагу на питанні кліматичних змін фокусують міжнародні та державні установи, усвідомлюючи неминучі зміни в усіх сферах життя людини, зокрема безпеки та господарської діяльності. Можливості впливу органів місцевого врядування на кліматичні зміни полягають у ретельному контролі за змінами обсягів викидів парникових газів та впровадженню заходів щодо запобігання збільшенню таких викидів. Це стосується контролю за викидами підприємств та співпраця з ними в напрямку зменшення забруднення, планувальних рішень щодо зменшення викидів парникових газів від територій та підвищення обізнаності громадян щодо кліматичних змін.

Ймовірний стан кліматичних умов, якщо документ державного планування не буде затверджено

У разі незатвердження документа державного планування зберігатиметься тенденція до посилення негативних наслідків зміни клімату, зокрема підвищення температури повітря, збільшення кількості посушливих періодів, нестабільності опадів та частоти небезпечних погодних явищ.

У проєкті МПУВ визначено:

Зменшення обсягу викидів парникових газів, зокрема передбачається зменшення викидів звалищного газу за рахунок ліквідації несанкціонованих звалищ, зменшення видалення загального обсягу відходів за рахунок їх максимального відновлення та мінімізації в джерелах утворення.

Контроль забруднення повітря, передбачається: впровадження механізму

«забруднювач платить»; моніторинг впливу інфраструктурних об'єктів системи управління відходами на довкілля.

Сміттєзвалища називають одним з факторів, який спричинює зміну клімату. На них припадає щонайменше п'ята частина світових викидів метану: газу, який в перші 20 років має парникову дію у 80 разів сильнішу, ніж вуглекислий газ. Тому важливим заходом у МПУВ є ліквідація несанкціонованих звалищ відходів на території Кобеляцької МТГ. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже – метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

У проєкті МПУВ також передбачається реалізація заходів щодо

підвищення рівня суспільної екологічної свідомості населення, екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо системи управління відходами, яка передбачає мінімізацію утворення відходів та їх максимальне відновлення. Тому реалізація запланованих заходів проєкту МПУВ сприяє зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає Плану заходів щодо виконання Конвенції формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затвердженим розпорядження КМУ від 30.05.2024 р. № 483-р Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року.

2.4. Водні ресурси

Відповідно до карти гідрологічного https://geomap.land.kiev.ua/zoning-7.html територія районування України Кобеляцької міської територіальної громади відноситься до Сульсько-Ворсклинської підобласті. Відповідно до карти ландшафтно-геохімічного районування України https://geomap.land.kiev.ua/zoning-13.html геохімічні ландшафти з різною здатністю до міграції і накопичення забруднюючих речовин на даній території зустрічаються з переважаючою здатністю до акумуляції. До земель водного фонду на території Кобеляцької міської територіальної громади належать землі, зайняті річками, озерами, водосховищами, ставками, болотами, прибережними захисними смугами уздовж річок та навколо водойм. Площа водного фонду – 18557,1870 га. Територія громади на півдні омивається Кам'янським водосховищем, протікають річки: Ворскла, Оріль, Кобелячка. Паспортизовано 5 водних об'єктів (ставки) загальною площею 25,0894 га. Згідно Водного кодексу України, річки Ворскла та Оріль класифікуються як середні, з шириною прибережної захисної зони 50,0 м, р. Кобелячка – мала з шириною прибережної захисної зони 25,0 м.

Оцінка поточного екологічного стану водних джерел громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія річкового фонду замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності. Проблемним питанням залишається укріплення берегів річок та водосховища, створення захисних лісових насаджень, а також виокремлення прибережних захисних смуг водойм. Значну частку в забруднення поверхневих джерел громади вносить змив із урбанізованих територій. Із зливовими стічними водами до водних об'єктів надходять завислі речовини, органіка, азот, фосфорні та інші речовини.

За даними порталу електронних послуг Державного агентства водних ресурсів України у 2024 році із природних водних об'єктів Полтавщини забрано 125,666 млн м³, що більше ніж у попередньому році на 5,858 млн.

м³ (або 4,9 %), в тому числі 83,947 млн м³ (що на 0,577 млн м³, або на 0,7 % менше ніж у 2023 році) з підземних водних об'єктів. Використання свіжої води у порівнянні з попереднім роком збільшилось на 5,653 млн м³ :

у 2024 році 595 водокористувачами використано 76,765 млн м³,

у 2023 році 598 водокористувачами використано 71,112 млн м³

у 2022 році 545 водокористувачами використано 70,353 млн м³ .

Задоволення потреб місцевих жителів у наданні житлово – комунальних послуг в сфері централізованого водопостачання на території громади здійснюють ККП "Водоканал плюс" (територія обслуговування – м. Кобеляки, 5256 абонентів) та ГКП "Переволочанське" (територія обслуговування – с. Світлогірське, с. Кишеньки, с. Солошине – 1,6 тис. абонентів).

Для здійснення централізованого водопостачання ГКП "Переволочанське" експлуатує 8 свердловин, з яких 6 шт. – в с. Світлогірське та 2 шт. – в с. Солошине. Протяжність водопровідних мереж становить 37,6 км. Джерелом централізованого питного водопостачання підприємства є виключно природні ресурси підземних вод. Вода видобувається з артезіанських свердловин водоносного горизонту р. Дніпро (від греблі Кременчуцького водосховища до греблі Кам'янського водосховища).

На балансі ККП «Водоканал Плюс» перебуває 26 одиниць техніки, діяльність підприємства забезпечують 70 штатних працівників. Станом на 01.01.2026 року в обслуговуванні знаходиться 43 артезіанські свердловини, з яких здійснюється централізоване водопостачання жителям міста Кобеляки (13 артезіанських свердловин) та населеним пунктам громади (сіл Красне, Правобережна Сокілка, Лучки, Озера, Прощуради, Підгора, Чкалове, Шенгури, Лівобережна Сокілка, Гарбузівка, Перегонівка, Лебедине, Суха, Полісся, Придніпрянське, Рідне. Забезпеченість централізованим водопостачанням складає 27,11% населення.

Найбільшу питому вагу в загальному обсязі реалізованих послуг по водопостачанню займає населення – 97,8%.

Система водовідведення у Кобеляцькій міській територіальній громаді має змішаний характер і представлена як централізованими, так і індивідуальними рішеннями.

На території громади функціонує 3 каналізаційно-очисних споруд (КОС м. Кобеляки, Кобеляцький ПНБІ, Ліщинівський ПНБІ). КОС м. Кобеляки побудовані по типовому проекту, очистка стоків проводиться механічним та біологічним шляхами. У 2025 р. на очисні споруди м. Кобеляки надійшло 86 948 м³ (у середньому близько 238 м³ на добу). Після очистки стічні води виводяться до р. Кобелячка. По результатам лабораторних досліджень якість очистки стічних вод КОС м. Кобеляки відповідає нормам. Послуги з водовідведення надає КП ПОР «Полтававодоканал». Система централізованого водовідведення міста включає:

2.4.1. каналізаційні мережі загальною протяжністю 15,6 км;

2.4.2. 3 каналізаційні насосні станції;

2.4.3. 1 очисну споруду потужністю 1 400 м³ на добу.

Очищення стічних вод здійснюється із застосуванням повного циклу механічної та біологічної очистки. Технологічний процес передбачає використання механічних решіток, пісколовок, первинних і вторинних відстійників, а також аеротенків, що забезпечує належний рівень очищення стоків перед їх скиданням у природне середовище. Водночас у приватному секторі громади централізована система водовідведення відсутня. Населення переважно використовує індивідуальні системи – вигрібні ями, обслуговування яких здійснюють приватні підприємці. Така ситуація створює додаткові екологічні ризики та підкреслює необхідність розвитку і розширення централізованої системи водовідведення у перспективі.

У 2024 році загальне водовідведення Полтавської області становило 81,24 млн м³ (78,961 млн м³ – 2023 рік, 71,548 млн м³ – 2022 рік, 78,141 млн м³ – 2021 рік; 77,359 млн м³ – 2020 рік), що більше за попередній рік на 2,9 %. У поверхневі водні об'єкти скинуто очисними спорудами 42 підприємств області 73,051 млн м³ стічних вод, що на 2,298 млн м³ більше у порівнянні з 2023 роком. Найбільше забруднених зворотних (стічних) вод у 2024 році скинуто підприємствами добувної промисловості та розроблення кар'єрів (3,99 млн м³) та підприємствами водопостачання, каналізації та поводження з відходами (1,88 млн м³).

За мікробіологічними показниками у звітному році досліджено 8822 проб води централізованого водопостачання, зафіксовано 4,8% нестандартних проб; 720 проб води децентралізованого водопостачання, з яких 9% не відповідали гігієнічним вимогам. Основною причиною виникнення мікробного забруднення води є зношеність водопровідних мереж, що призводить до аварійних ситуацій на мережі та вторинного забруднення питної води.

Таблиця 2.2 – Бактеріологічна забрудненість питної води джерел водопостачання, кількість проб, що не відповідали стандартам, %

№ з/п	Полтавська обл..	2010	2013	2015	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Системи централізованого водопостачання (всі)	1,78	2,0	2,82	5,4	5,4	4,6	4,9	5,4	2,4	4,7	4,8
1.1	підземні джерела централізованого водопостачання	1,14	1,7	2,36	4,1	2,18	2,5	2,31	2,4	1,0	3,7	5
1.2	джерела децентралізованого водопостачання	1,94	1,7	4,06	3,7	5,7	5,4	5,4	3,0	1,9	9,4	9

Інформації щодо осередків забруднення підземних вод у межах Кобеляцької міської територіальної громади до Департаменту екології та природних ресурсів Полтавської ОВА не надходило.

Ймовірний стан водних ресурсів, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У разі незатвердження документа державного планування зберігатимуться тенденції до погіршення екологічного стану поверхневих водних об’єктів, подальшого замулення та заростання річок і ставків, а також недостатнього розвитку систем централізованого водовідведення.

У МПУВ передбачені заходи щодо створення інфраструктури для управління осадами стічних вод зокрема захід: Проведення інвентаризації місць розміщення осаду стічних вод, кількості його утворення.

Все це сприятиме зменшенню негативного впливу вигрібних ям, осадів стічних вод на стан довкілля.

2.5. Земельні ресурси

Територія громади розташована в смузі чорноземів, що є характерним для лісостепової зони, ґрунти переважно малогумусний чорнозем. В той же час певні гідрографічні умови обумовлюють розмаїтість ґрунтового покриву. Так, в місцях, наближених до річок Ворскла, Оріль, Кобелячка, а також інших понижених зволожених ділянках біля водосховища, мають місце ґрунти – лугові солонцюваті, лугові болотні, торф’яники, солонці лугові та їх комплекси. Ці території є сприятливими для пасовищ та сіножатей. У випадку їх осушення можливе використання під овочеві, технічні культури та кормові угіддя. Таким чином, ґрунтовий покрив Кобеляцької міської територіальної громади представлений переважно чорноземи глибокі, залишково-солонцюваті; у долинах лучні й лучно-чорноземні солонцюваті (рис. 2.12).

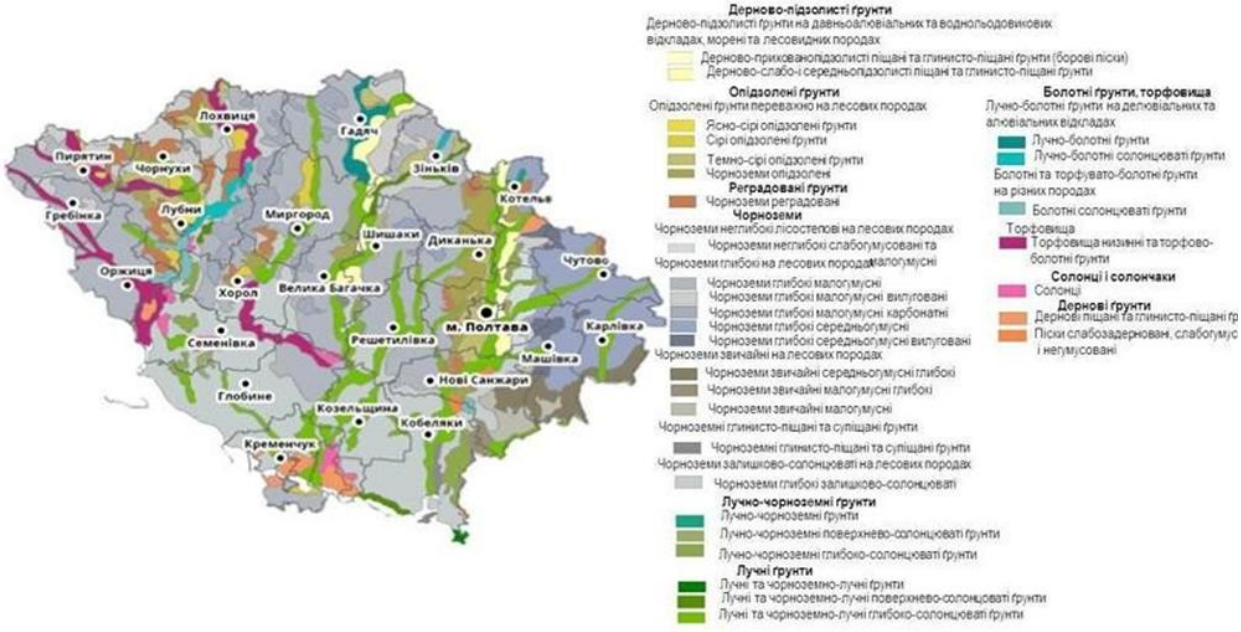

Рисунок 2.12 – Карта ґрунтів Полтавської області

В геоструктурному відношенні Кобеляцька міська територіальна громада розташована в межах Дніпровсько-Донецької западини. Відповідно до карти агроґрунтового https://geomap.land.kiev.ua/zoning-2.html районування України територія Кобеляцької міської територіальної

громади відноситься до Лівобережної низовинної провінції, терасової низовини, не дренованих засолених солонцюватих ґрунтів. Відповідно до карти ґрунтів Полтавської області на території громади переважають чорноземи середньо та малогумусовані, лучно-чорноземні ґрунти.

Незважаючи на значні площі, зайняті чорноземами, на території Кобеляцької міської територіальної громади, як і в Полтавській області загалом, мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують його родючість. Основним процесом є втрата гумусу ґрунту.

В Полтавській області розорано близько 61,7% від усієї території (82% сільськогосподарських угідь), більше, ніж в середньому по Україні (до 60%). Подібне використання земельних ресурсів не відповідає вимогам раціонального природокористування. Співвідношення площ ріллі, природних кормових угідь, лісових насаджень, що склалося, негативно впливає на стійкість агроландшафту. Серед основних чинників негативного впливу на земельні ресурси сільськогосподарського виробництва є: значна розораність земель і, що найбільш небезпечно, на схилах; порушення і недотримання сівозмін; застосування важкої техніки; недостатність внесення органічних та мінеральних добрив; надмірна насиченість структури посівних площ технічними культурами і, особливо, соняшником. Негативним чинником є також збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників.

Разом з тим, ґрунти Полтавської області легко піддаються механічному руйнуванню внаслідок ерозії та дефляції (рис. 2.13).

Рисунок 2.13 – Ступінь еродованості ґрунтів

Відсоток еродованих та ерозійнонебезпечних сільськогосподарських

земель на території Кобеляцької міської територіальної громади коливається в межах 11-20% від загальної площі, що пов'язано з розораністю земель. Поширеність небезпечних екзогенних геологічних процесів – зсувів, підтоплення, є незначними на даній території.

Загальний земельний фонд Кобеляцької громади становить 121,4 тис. га, з яких 15,0 тис. га (понад 12%) розташовані в межах населених пунктів. Показник забезпеченості землею на одного мешканця громади є досить високим і становить 4,7 га, що значно перевищує середні показники по багатьох регіонах України. Зокрема, на одного жителя припадає 3,2 га сільськогосподарських угідь, у тому числі 2,5 га найбільш цінного ресурсу – ріллі.

Структура земельного фонду за категоріями (рис.2.14) чітко відображає аграрно-ресурсний профіль території: домінуючу частку займають землі сільськогосподарського призначення (68%). Важливою особливістю громади є також значна частка земель водного фонду (15%) та лісогосподарського призначення (10%), що створює передумови для розвитку не лише рослинництва, а й рекреації, рибного господарства та екологічного туризму

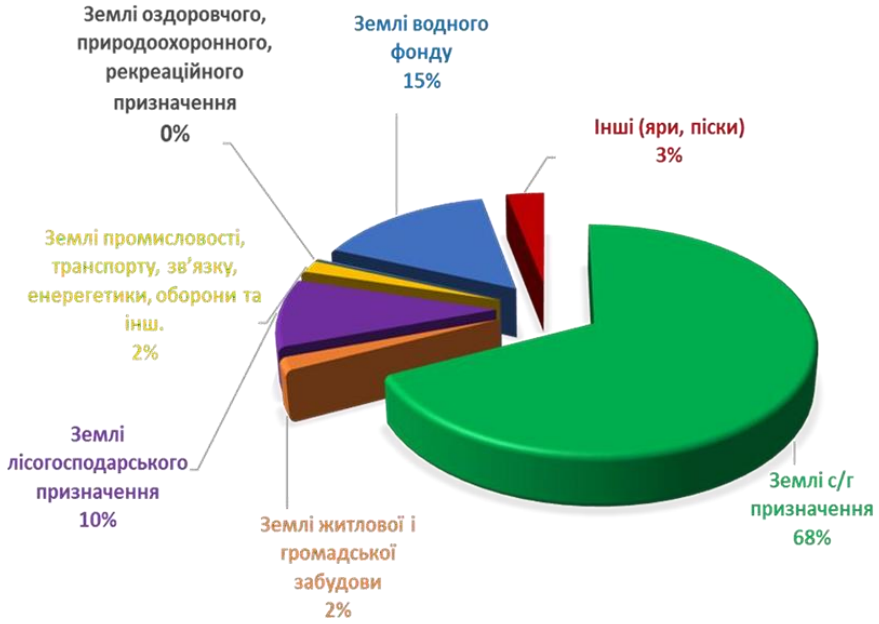

Рисунок 2.14 – Структура земельного фонду за категоріями, %

Джерелами забруднення ґрунтів є також виробничо-комунальні та побутові стоки, а також місця розміщення побутових відходів. Свій внесок у локальне забруднення ґрунтів має також неканалізована забудова населених пунктів.

Ймовірний стан земельних ресурсів, якщо проєкт ДДП не буде затверджено

Якщо не будуть запроваджені новітні технології у сфері управління відходами, буде відбуватися подальше забруднення ґрунтів, разом з цим

можливе і забруднення підземних вод. Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті МПУВ є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель, у тому числі: формування екологічної свідомості населення (з метою зменшення несанкціонованого видалення відходів), будівництво об'єктів інфраструктурного забезпечення системи управління відходами відповідно РПУВ, з метою зменшення їх видалення та відповідно – зменшення техногенного навантаження на земельні ресурси.

2.6. Природно-заповідний фонд, екологічна мережа, рослинний і тваринний світ

Природоохоронні території та об'єкти у межах Кобеляцької міської територіальної громади розглядаються відповідно до пункту 9 додатку до Закону України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних» та включають території та об'єкти природно-заповідного фонду, їх функціональні та охоронні зони, території та об'єкти екологічної мережі, території Смарагдової мережі, а також інші природоохоронні території, визначені законодавством. Водно-болотні угіддя міжнародного значення, біосферні резервати ЮНЕСКО та об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО на території громади відсутні.

Природно-заповідний фонд

Станом на 01.01.2026 природно-заповідний фонд (ПЗФ) Полтавської області налічує 396 територій та об'єктів загальною площею 142853,3175 га, що становить 4,968 % від загальної площі області. Із них 30 об'єктів мають статус загальнодержавного значення: 2 національні природні парки, 20 заказників, 1 ботанічна пам'ятка природи, 1 ботанічний сад, 2 дендрологічні парки, 4 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва. Об'єкти місцевого значення становлять 366 територій та об'єктів ПЗФ.

Природно-заповідний фонд Кобеляцької міської територіальної громади включає 10 територій та об'єктів загальною площею 25134,60 га, що становить близько 18 % від площі природно-заповідного фонду Полтавської області. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Об'єкти природно-заповідного фонду громади

№ з/п	Назва об'єкта	Категорія	Площа, га	Місцезнаходження	Рішення, відповідно до якого створено даний об'єкт
1	Жукове	ландшафтний заказник	100	с. Сухинівка	Рішення облради від 27.10.1994
2	Перегонівське	ландшафтни	150	с. Перегонівка	Рішення

		й заказник			облради від 27.10.1994
3	Шарівка	ландшафтний заказник	254	між с. Кунівка і м. Кобеляки	Рішення облради від 20.12.1993
4	Ревущине	ландшафтний заказник	616	с. Ревущине	Рішення облради від 12.02.1999
5	Лучківський*	ландшафтний заказник	1620	с. Лучки	Указ Президента України № 715/96 від 20.08.1996
6	Глинський	заказник гідрологічний	276,6	с. Красне, справа а/д Кобеляки – Дніпро	Рішення облради від 04.09.1995
7	Ситникове	заказник гідрологічний	300	с. Іванівка, зліва а/д Кобеляки – Дніпро	Рішення облвиконкому No671 від 28.12.1982
8	Драбинівка	ботанічний заказник	38	частково с. Бутенки, частково Білицька ТГ	Рішення облради від 27.10.1994
9	Шкурине	заповідне урочище	200	Між селами Деменки, Василівка, Проскукури, справа а/д Кобеляки – Кам'янське	Рішення облвиконкому No74 від 17.04.1992
10	Нижньоворсклянський	регіональний ландшафтний парк	23200	Долина р. Ворскла з острівною системою в Дніпродзержинському водосховищі (між селами Правобережна та Лівобережна Сокілки, Вільхуватка, Орлик, Придніпрянське, Луч-	Рішення облради від 24.12.2002

				ки, Світлогірське), ДП «Кременчуць-кий лісгосп»	

*врахований у площі РЛП «Нижньоворсклянський»

Найбільш значним природоохоронним об’єктом є регіональний ландшафтний парк «Нижньоворсклянський», який охоплює цінні природні комплекси долини річки Ворскла та прибережні екосистеми Кам’янського водосховища. Територія парку характеризується високим рівнем біорізноманіття, наявністю видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України та Європейського Червоного списку.

До складу РЛП увійшли ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Лучківський», а також низка заказників і заповідних урочищ місцевого значення, що формують єдиний природоохоронний комплекс.

З метою забезпечення охорони та розвитку природно-заповідного фонду рішенням Кобеляцької міської ради затверджено Програму фінансування установи природно-заповідного фонду РЛП «Нижньоворсклянський» на 2025–2027 роки із загальним обсягом фінансових ресурсів 5,7 млн грн.

Смарагдова мережа

Відповідно до даних офіційного реєстру Смарагдової мережі (emerald.net.ua) на території громади розташовані такі об’єкти:

Nyzhnovorsklianskyi Regional Landscape Park (SiteCode: UA0000072); Vorskla river valley (SiteCode: UA0000311).

Ці території є складовими природоохоронної мережі європейського рівня та підлягають врахуванню при плануванні господарської діяльності з урахуванням вимог Бернської конвенції.

Екологічна мережа

Екологічна мережа на території громади сформована відповідно до статті 5 Закону України «Про екологічну мережу України» та включає:

ключові території – об’єкти природно-заповідного фонду, що забезпечують збереження біорізноманіття;

сполучні території – долина річки Ворскла, її притоки, прибережні захисні смуги, балки та лісові масиви, які забезпечують екологічні зв’язки між природними осередками;

буферні території – зони навколо об’єктів ПЗФ, що зменшують негативний вплив господарської діяльності;

відновлювальні території – деградовані або порушені землі, які потребують відновлення природного стану.

Таким чином, екомережа громади забезпечує просторову цілісність природних екосистем та підтримання екологічної рівноваги.

Розташування об’єктів МПУВ щодо ПЗФ і Смарагдової мережі

Територія Кобеляцької МТГ межує з територіями Смарагдової мережі

UA0000072 (РЛП «Нижньоворсклянський») та UA0000311 («Vorskla river valley»). Об'єкти, передбачені МПУВ, перевірено на розташування щодо ПЗФ, екомережі та Смарагдової мережі. Розміщення нових і діючих об'єктів у межах ПЗФ не передбачено.

Серед об'єктів МПУВ поблизу територій, що охороняються, – перевантажувальний майданчик (2,1 га) у с. Полісся (Сухинівка), вул. Дніпровське шосе, 7, який розташований поряд із ландшафтним заказником «Жукове» (с. Сухинівка). Для цього майданчика потрібні закрите покриття, захист від розношення легких фракцій відходів, обмеження шуму та регламент вивезення відходів. Майданчик біовідходів у с. Колісниківка та регіональний об'єкт (місце розміщення не визначене) оцінюються окремо за критеріями віддаленості від ПЗФ і екомережі.

Для об'єктів поблизу ПЗФ передбачаються заходи:

- не допускати розміщення за межами облаштованого майданчика;
- погодити діяльність з органом управління територією ПЗФ (ст. 40 Закону України «Про природно-заповідний фонд України»);
- контролювати стан прилеглої території (див. розділ 9).

За дотримання заходів суттєвого негативного впливу на території ПЗФ і Смарагдової мережі не очікується.

Рослинний і тваринний світ

Рослинний покрив представлений угрупованнями степів, лук, заплавних і соснових лісів, широколистяних лісів (здебільшого дібров), прибережно-водних і водних фітоценозів.

Сучасний рослинний покрив регіону має трансформований характер. Напівприродні ценози збереглися переважно на заплавах річок, іноді – на їх терасах, хоча останнім часом також зазнали значних змін. Загальна кількість видів флори на території регіону складає 1514 одиниць (вищих судинних, голонасінних, хвощів, папоротей, плавунів). Це 33,5% до загальної чисельності видів України Зональні типи рослинності, широколистяні ліси та лучні степи, займають незначні площі. Ліси трапляються переважно на терасах річкових долин. Їх поширенню, крім антропогенного впливу, заважає засолення ґрунтів, яке є характерним для області. Степова рослинність займає схили балок і річкових долин, нерозорані кургани. Лучні степи області характеризуються найбільшою флористичною різноманітністю.

Землі лісогосподарського призначення Кобеляцької міської територіальної громади складають 11916,9533 га. Ліси є основними екологічними „легенями" громади, тому їх охорона, раціональне використання і відновлення набувають першочергового значення. Ростуть сосна, дуб, липа, вільха, тополя, клен; у підліску – ліщина, терен, шипшина, глід; на степ. ділянках – тонконіг, типчак, пирій, стоколос. За переважаючими породами ліси громади діляться на хвойні з переважанням сосни (40,7%), твердолистяні з переважанням дуба (41,2%), м'яколистяні з переважанням вільхи, тополі, верби (13,0%), інші (чагарники) – 5,1 %.

Загальна кількість видів флори на території Полтавського регіону

складає 1514 одиниць (вищих судинних, голонасінних, хвощів, папоротей, плавунів). Це 33,5% до загальної чисельності видів України. Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України – 66 екз. Фауністичний список Полтавської області представлений: 66 видами ссавців; 307 видами птахів, 150 видів з яких постійно гніздяться; 10 видами земноводних та 11 видами плазунів; 38 видами риб та великим різновидом комах.

Серед загальної кількості видів найбільш вразливими є степові зооценози, з них більше половини потребують особливої охорони. Основні проблемні питання у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу на території громади: браконьєрство на суходолі та на воді; пошкодження місць проживання тварин; збіднення екосистем.

Фактична лісистість на території громади, як і загалом у Полтавській області, є недостатньою, а тому потребує збільшення.

Ймовірний стан природно-заповідного фонду та біорізноманіття, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

Проєкт МПУВ не передбачає негативного впливу на об'єкти ПЗФ, Смарагдової мережі, навпаки, ліквідація несанкціонованих звалищ відходів, формування екологічної свідомості населення сприятиме зменшенню антропогенного впливу на дані об'єкти.

Реалізація проєкту МПУВ не призводить до зміни кількісних та якісних показників флори й фауни, а також рослинного покриву та оселищ на суміжних територіях, не відбуваються зміни, виснаження й деградації рослинних угруповань, а також ландшафтів. Важливо зменшувати антропогенний вплив людини на флору та фауну, особливо у їх природних екосистемах, тому зменшення видалення відходів, їх впливу на природні екосистеми, що передбачається у проєкті МПУВ, є важливою складовою подальшого розвитку громади.

2.7. Управління відходами

Питання управління відходами на території Кобеляцької міської територіальної громади залишається одним із ключових екологічних та соціально-економічних викликів. Як і в цілому в Полтавській області, система управління відходами потребує подальшого розвитку, модернізації інфраструктури та підвищення рівня екологічної свідомості населення. Надання послуг зі збирання, перевезення, відновлення відходів у громаді здійснює ККП «Водоканал Плюс» Кобеляцької міської ради.

У громаді функціонує система централізованого збирання відходів. На території м. Кобеляки та окремих населених пунктів встановлено контейнери для збору відходів, поступово впроваджується система роздільного збирання відходів. Зокрема, контейнери для сортування паперу та пластику розміщені у місті Кобеляки. Паралельно здійснюється інформаційно-просвітницька робота, спрямована на формування екологічної культури населення та впровадження практик роздільного збирання відходів.

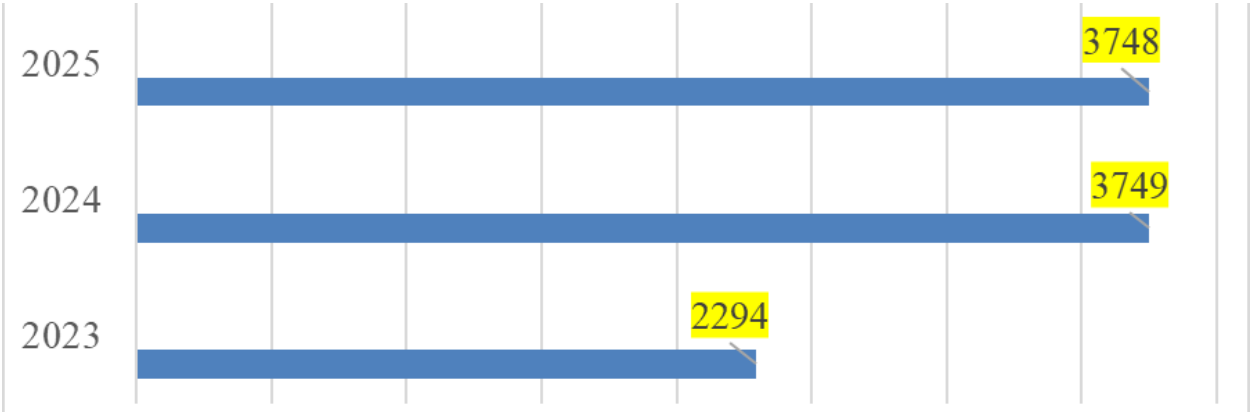

Рисунок 2.15 – Динаміка накопичень твердих побутових відходів, тонн

Важливу роль у розвитку системи управління відходами відіграє участь громади в екологічних ініціативах. Протягом останніх років Кобеляцька громада є активним учасником обласного конкурсу «Екологічні ініціативи Полтавської області». У 2023 році реалізовано проєкт «Кобеляки без сміття: встановлення контейнерів для сортування відходів», у межах якого придбано 47 контейнерів. У 2024–2025 роках реалізовано низку екологічних проєктів, переважно у сільських населених пунктах, спрямованих на розширення системи роздільного збору відходів, придбання контейнерів для ПЕТ-відходів, озеленення територій та заходи з поліпшення екологічного стану громади.

Окремим напрямом діяльності є забезпечення належного санітарного стану території громади. ККП «Водоканал Плюс» здійснює комплекс заходів із благоустрою, прибирання та утримання територій міста Кобеляки і прилеглих населених пунктів. Окрему увагу приділено роботі з виявленням та ліквідацією несанкціонованих місць розміщення відходів. У 2026 році заплановано проведення відповідних заходів у с. Красне (орієнтовний обсяг – 800 м³) та с. Вільховатка (орієнтовний обсяг – 600 м³), що сприятиме покращенню екологічного стану та зменшенню негативного впливу на навколишнє природне середовище.

У громаді також утворюються сільськогосподарські та промислові відходи. Сільськогосподарські відходи в Полтавській області переважно утилізуються, рівень їх утилізації становить близько 90 %. Основними підприємствами, діяльність яких супроводжується утворенням промислових відходів, є ПрАТ «Кобеляцький завод продовольчих товарів “Мрія”» та ПрАТ «Придніпровський спецкар’єр». Підприємства забезпечують інвентаризацію та облік відходів, а небезпечні не допускаються до їх захоронення у складі побутових відходів.

Позитивною практикою є впровадження заходів щодо зменшення утворення органічних відходів. З вересня 2023 року у с. Колісниківка функціонує спеціалізований майданчик для прийому органічних відходів, який обслуговується ККП «Водоканал Плюс». На майданчик приймаються виключно рослинні відходи (листя, трава, бадилля), що сприяє зменшенню випадків їх спалювання та покращенню стану атмосферного повітря.

Попри позитивні зрушення, одним із ключових проблемних питань залишається відсутність на території громади власного полігону для захоронення відходів. Наразі відходи транспортуються до Горішньоплавнівської міської територіальної громади відповідно до укладених договорів, що зумовлює значні витрати місцевого бюджету на транспортування та захоронення.

З метою оптимізації системи поводження з відходами ККП «Водоканал Плюс» передано у постійне користування земельну ділянку площею 2,1 га для облаштування перевантажувального майданчика. На його території здійснюється перевантаження відходів із малогабаритної спецтехніки у великовантажний транспорт для подальшого транспортування на полігон іншої громади. Майданчик функціонує з дотриманням екологічних та санітарних вимог.

Важливим кроком у формуванні сучасної системи управління відходами є впровадження положень Закону України «Про управління відходами».

Таким чином, у громаді поступово формується система управління відходами, орієнтована на впровадження сучасних європейських підходів та принципів циркулярної економіки. Водночас актуальними залишаються завдання подальшого розвитку інфраструктури роздільного збирання, підвищення рівня відновлення відходів, розширення охоплення послугами сільських територій та забезпечення економічно ефективної системи управління відходами відповідно до сучасних екологічних вимог.

Ймовірний стан у сфері поводження з відходами, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У разі незатвердження МПУВ існує ризик збереження існуючих проблем у сфері управління відходами, зокрема недостатнього рівня роздільного збору ТПВ, утворення стихійних сміттєзвалищ та недостатнього розвитку інфраструктури управління відходами. Це може призвести до посилення негативного впливу відходів на довкілля та здоров’я населення.

2.8. Здоров’я населення

Стан здоров’я населення є одним із ключових показників соціального розвитку Кобеляцької міської територіальної громади та безпосередньо впливає на якість життя мешканців, трудовий потенціал і демографічну ситуацію. Станом на 01.01.2026 року чисельність наявного населення громади становить 25 559 осіб, що складає 1,9 % від загальної чисельності. Частка міського населення становить 40,73 % від загальної кількості жителів громади.

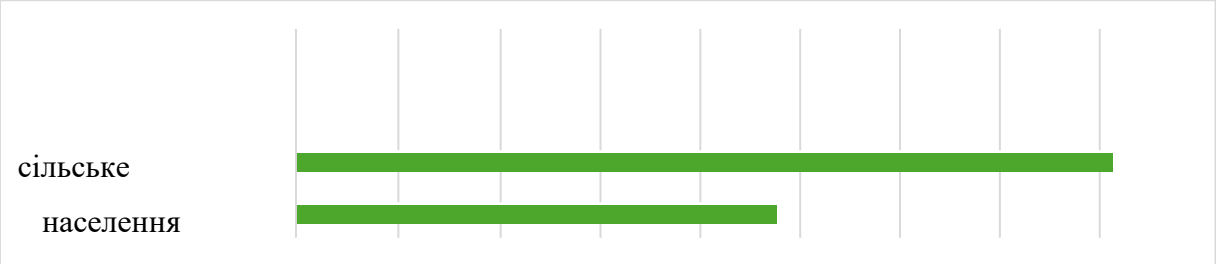

Рисунок 2.16 – Населення громади, осіб

У структурі населення за гендерною ознакою переважають жінки – 54% проти 46% чоловіків. Водночас у віковій структурі спостерігається тенденція до старіння населення: частка осіб старшого віку залишається високою, тоді як кількість населення працездатного віку поступово скорочується. Така ситуація створює додаткове навантаження на систему соціального захисту, медичну сферу та обмежує можливості економічного розвитку громади.

Негативні демографічні тенденції посилюються природним скороченням населення та міграційними процесами. Демографічна ситуація у громаді характеризується стійкою тенденцією до зменшення чисельності населення, що зумовлено низьким рівнем народжуваності, високими показниками смертності та від'ємним міграційним сальдо. У 2025 році спостерігалося значне перевищення кількості померлих над народженими, що свідчить про посилення демографічної кризи та поступову втрату людського потенціалу громади.

Водночас суттєвий вплив на соціально-економічну ситуацію мають внутрішньо переміщені особи (ВПО), які частково компенсують демографічні втрати громади. Разом із тим це формує додаткове навантаження на систему охорони здоров'я, соціальну інфраструктуру, житловий фонд та ринок праці. Особливо актуальними залишаються питання працевлаштування ВПО та їх соціальної адаптації. Додатковим викликом є висока частка вразливих груп населення, зокрема осіб з інвалідністю, ветеранів, багатодітних сімей та дітей, які потребують соціального захисту. Це зумовлює необхідність подальшого розвитку мережі соціальних та медичних послуг, підвищення їх доступності та якості.

Система охорони здоров'я громади представлена мережею закладів первинної та вторинної медичної допомоги. Первинна медична допомога населенню надається через 6 амбулаторій загальної практики – сімейної медицини (АЗПСМ), 11 фельдшерсько-акушерських пунктів (ФАПів) та 4 медичні пункти тимчасового базування (МПТБ). Надання вторинної спеціалізованої медичної допомоги забезпечує КНП «Кобеляцька міська лікарня» міської ради, яка обслуговує жителів Кобеляцької, Білицької та частини Козельщинської територіальних громад Полтавської області, а також частково Царичанської громади Дніпропетровської області.

Рівень кадрового забезпечення медичної галузі залишається одним із

важливих показників функціонування системи охорони здоров’я громади.

Таблиця 2.4 – Динаміка кадрового забезпечення закладів охорони здоров’я

Показник	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026
КНП «Кобеляцький Центр ПМСД» міської ради					
Кількість лікарів, осіб	17	16	17	18	20
Кількість медичного персоналу, осіб	54	50	49	48	48
КНП «Кобеляцька міська лікарня» міської ради					
Кількість лікарів, осіб	53	51	53	56	56
Кількість медичного персоналу, осіб	122	130	127	125	123

Аналіз кадрового забезпечення свідчить про поступове збільшення кількості лікарів у закладах охорони здоров’я громади. Зокрема, у КНП «Кобеляцький Центр ПМСД» кількість лікарів зросла з 17 осіб у 2022 році до 20 осіб у 2026 році. У КНП «Кобеляцька міська лікарня» кількість лікарів також має позитивну динаміку та становить 56 осіб станом на 01.01.2026 року.

Одним із ключових показників стану здоров’я населення є структура смертності.

Таблиця 2.5 – Кількість померлих за причинами смерті, осіб

Показники	2025 рік (дані міської лікарні)	2025 рік (дані центру ПМСД	2025 рік (разом)
Померло – всього:	162	467	629
з них від хвороб системи кровообігу	90	335	425
від новоутворень	32	54	86
від хвороб органів травлення	13	24	37
від хвороб органів дихання	10	7	17
від деяких інфекційних хвороб	3	3	6
від туберкульозу	0	1	1
від хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ)	1	1	2
від зовнішніх причин захворюваності та смертності	0	20	20
інше	13	22	35

Аналіз причин смертності свідчить про домінування хронічних неінфекційних захворювань. Основною причиною смертності залишаються

хвороби системи кровообігу, частка яких становить 67,6 % від загальної кількості померлих. Це вказує на необхідність посилення профілактичної роботи на рівні первинної медичної допомоги, популяризації здорового способу життя та розвитку кардіологічної допомоги. Значною також є частка смертності від новоутворень (13,7 %), що свідчить про актуальність ранньої діагностики та необхідність розширення програм профілактичних обстежень і скринінгів. Серед інших причин смертності важливе місце займають хвороби органів травлення, органів дихання, інфекційні захворювання та зовнішні причини смертності.

На стан здоров'я населення суттєво впливають і екологічні чинники, зокрема якість атмосферного повітря, водних ресурсів, стан ґрунтів та кліматичні особливості території. У зв'язку з цим питання збереження здоров'я населення, у тому числі мінімізації негативного впливу факторів навколишнього природного середовища, перебувають на постійному контролі виконавчого комітету Кобеляцької міської ради.

Загалом система охорони здоров'я громади функціонує стабільно та забезпечує базові потреби населення у медичних послугах. Водночас актуальними залишаються питання подолання демографічної кризи, кадрового забезпечення медичної галузі, розвитку профілактичної медицини, підвищення доступності медичних послуг у сільській місцевості та покращення стану громадського здоров'я населення.

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Тому питання збереження населення, в тому числі запобігання негативному впливу на нього факторів навколишнього середовища, знаходиться на постійному контролі керівництва Кобеляцької міської ради. Всі завдання проєкту МПУВ направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для мешканців, сприятливе для екологічного бізнесу (ринку вторресурсів) та цікаве для туристів, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, підвищення рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, які в кінці кінців відображаються на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращення демографічної ситуації та здоров'я населення.

Ймовірний стан здоров'я населення, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У випадку, якщо МПУВ не буде затверджено, показники стану здоров'я населення та рівні захворюваності залишаться без змін. У той же час реалізація заходів проєкту ДДП покращити систему управління з відходами, що в кінечному випадку позитивно вплине на стан довкілля та здоров'я населення.

SWOT-аналіз екологічної ситуації

Аналіз поточного стану навколишнього середовища, в тому числі

здоров’я населення, дозволив виявити основні екологічні проблеми (зокрема у сфері управління відходами), що уповільнюють розвиток Кобеляцької МТГ. Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення робочою групою з проведення СЕО був виконаний SWOT-аналіз екологічної ситуації та виявлення взаємозв’язків між «внутрішніми» (сильні та слабкі сторони) та «зовнішніми» (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для громади (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – SWOT-аналіз взаємозв’язків між «внутрішніми» (сильні та слабкі сторони) та «зовнішніми» (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для Кобеляцької МТГ у сфері управління відходами

Сильні сторони (Strengths)	***Слабкі сторони (Weaknesses)***
- Наявність ККП «Водоканал Плюс», яке визначене єдиним виконавцем послуг зі збирання та перевезення ПВ. КП має дозвіл на оброблення відходів, план управління відходами на підприємстві та фінансову підтримку з боку громади на 2027-2029 роки. - Є відведені земельні ділянки під перевантаження ПВ та зберігання біовідходів. - Наявність спеціалізованого обладнання для відновлення відходів: подрібнювач гілля, прес та мобільна сміттєсортувальна лінія МСЛ – 50. - 100% ліквідація щороку виявлених осередків несанкціонованого розміщення відходів. - На території громади немає діючого полігону ПВ, а відходи вивозяться до сусідньої громади. - Обласна підтримка локальних екологічних проєктів на конкурсній основі.	- Відсутність даних про обсяги утворення відходів від ключових підприємств громади та окремих потоків відходів від населення, зокрема небезпечних відходів - Низький рівень охоплення населення громади послугами з централізованого збирання і перевезення ПВ (30,45% населення). - Діючий тариф (з 2019 р.) застарів покриває фактичні витрати КП на 27 %; відсутність у тарифі інвестиційної складової, амортизаційних відрахувань та економічних стимулів для сортування. - Критичний дефіцит контейнерних майданчиків, облаштованих за ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 та контейнерів. - Наявність застарілого обладнання (трансформаторів, конденсаторів), що може містити ПХД, та відсутність у громаді сертифікованих потужностей для їх безпечного дренування та дезактивації. - Низька ефективність існуючих систем роздільного збирання (менше 1%), збирання, відсутність компостування та пунктів збирання небезпечних відходів. - Брак персоналу (міграція, мобілізація), відсутність вузькоспеціалізованих фахівців (бульдозеристи, грейдеристи тощо). - Не затверджені нові норми надання

	послуг з управління відходами (2025), застарілий тариф на послугу з вивезення відходів (2019). - Проблема мулових осадів та осадів з вигрібних ям.
Можливості (Opportunities)	***Загрози (Threats)***
- Створення місцевої та кластерної інфраструктури відновлення відходів відповідно до проєкту РПУВ. Економія коштів завдяки спільному створенню і використанню об'єктів кластерної інфраструктури із сусідніми громадами Кобеляцького кластеру. - Аграрний профіль регіону та відповідні можливості реалізації біогазових проєктів на базі крупних агрохолдингів. - Проведення регулярних екологічних інформаційно-просвітницьких кампаній.	- Зростання цін на пальне й запчастини на тлі непокритості витрат та заборгованості споживачів. - Відсутність розвинутого ринку вторинної сировини в регіоні. Відсутність в регіоні потужностей для відновлення знятих з реєстрації ТЗ, оброблення окремих категорій небезпечних відходів. Низький рівень мотивації та екологічної свідомості. Прогалини у законодавчому регулюванні змін в сфері управління відходами.

Заходи МПУВ направлені на взаємодію суб'єктів господарювання, населення та влади щодо максимального залучення відновлювальних та вторинних матеріальних і енергетичних ресурсів у господарський обіг громади та регіону загалом, збереження і відновлення якісного та кількісного складу довкілля, узгодження дій суб'єктів управління відходами за різними варіантами їх інтеграції на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Кобеляцької МТГ, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації проєкту МПУВ є екологічно допустимим та обґрунтованим.

Реалізація пріоритетних напрямків МПУВ буде спрямована на покращення екологічних характеристик якості довкілля та передбачає впровадження заходів щодо удосконалення системи управління відходами, що в свою чергу сприяє збереженню природних ресурсів та отриманню додаткового прибутку у громаді (за рахунок залучення вторресурсів у господарський обіг громади), зменшенню забруднення довкілля від видалення відходів, формуванню екологічної свідомості населення тощо та буде мати позитивний вплив на стан довкілля.

Вирішення питання зменшення техногенного навантаження на довкілля, створення екологічно безпечних умов для життєзабезпечення населення

Кобеляцької МТГ потребує спільних зусиль державних та обласних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, бізнесу, громадськості та мешканців громади.

Громада має значні можливості для покращення екологічної ситуації через залучення інвестицій, розвиток зеленої енергетики, впровадження найкращих доступних технологій та методів управління відходами та міжнародну співпрацю. Проте, існують і серйозні загрози, такі як ризик аварій, кліматичні зміни, економічна нестабільність, воєнний стан в країні, через який громада зазнає ракетних обстрілів об'єктів промисловості, громадської та житлової сфери.

Успішне подолання цих викликів потребує комплексного підходу до вирішення питань, що включає у т. ч. забезпечення сталого управління відходами, модернізацію інфраструктури, підвищення екологічної свідомості населення та впровадження новітніх технологій.

У випадку якщо документ державного планування – Місцевий план управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року не буде затверджено, рівень ризику погіршення екологічної ситуації в громаді та його негативного впливу на здоров'я населення може зрости. Незатвердження МПУВ, може призвести до того, що залишаться невирішеними проблеми, які б дозволили знизити ймовірність настання цих ризиків, та забезпечити поступальний рух у напрямі сталого управління відходами в громаді на засадах збереження та охорони довкілля, а також покращення здоров'я населення. Зокрема:

– низькі тарифи на послуги із захоронення відходів не створюватимуть для суб'єктів господарювання стимулів для їх оброблення та відновлення;

– збільшиться кількість несанкціонованих сміттєзвалищ на території громади через нерозвиненість систем роздільного збирання побутових відходів;

– цілі, пов'язані з упровадженням найкращих доступних технологій у сфері управління побутовими відходами, а також промисловими відходами досягнуті не будуть;

– виникне загроза неможливості виділення коштів державного, обласного, міського бюджету та залучення інвесторів й грантових коштів на реалізацію заходів у сфері управління відходами, у тому числі створення комплексів з оброблення побутових відходів, розвиток та розбудову системи відновлення відходів;

– залишиться застаріла матеріально-технічна база підприємств сфери управління відходами та відсутність програм її оновлення і модернізації;

– культура управління відходами населення, особливо приватного сектору, залишатиметься на низькому рівні;

– зростатиме загроза забруднення навколишнього природного середовища через відсутність контролю і моніторингу параметрів довкілля,

не проведення рекультивації техногенно забруднених земель.

Незатвердження проєкту Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року зумовить накопичення екологічних проблем. А з огляду на шкоду, завдану війною, вони можуть утворити кумулятивний ефект і спричинити загрози техногенного характеру. Це може мати негативні наслідки для навколишнього природного середовища та здоров'я населення.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Місцевий план управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року охоплює всю територію громади і визначає місцеву політику у сфері управління відходами, об'єктом якої є територія, що характеризується унікальним набором соціальних, просторових, безпекових, екологічних та економічних особливостей. З огляду на сучасні виклики, які стоять перед громадою (наслідки руйнівного впливу війни, інтегрування положень директив Європейського Союзу в національне законодавство, у тому числі у сфері управління відходами, необхідність впровадження дієвих та ефективних заходів з його виконання на місцевому рівні), цілі і завдання спрямовуватимуться на зменшення шкідливого впливу відходів на довкілля та здоров'я людей, а також на досягнення максимально ефективного використання ресурсів, упровадження найкращих доступних технологій у сфері управління усіма видами відходів, відкриття нових об'єктів оброблення відходів і створення нових робочих місць.

Важливою частиною проєкту МПУВ є створення максимальних умов для запобігання утворенню відходів. Загальна інформація про стан довкілля в розрізі його компонентів, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу в результаті реалізації цілей та завдань проєкту МПУВ, наведено в розділі 2.

Значним антропогенним чинником в громаді залишається накопичення відходів. Найбільш вразливими компонентами довкілля, які зазнають негативного впливу відходів, є атмосферне повітря, поверхневі та ґрунтові води, ґрунти, а також здоров'я населення. При гіпотетичному «нульовому» сценарії коли не складається або не затверджується проєкт МПУВ, ускладнюється питання забезпечення належного санітарного стану, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, неефективного управління відходами та використання земельних ресурсів, виникнення стихійних звалищ, забруднення водного басейну, погіршення благоустрою в цілому. Розробка та затвердження проєкту МПУВ, а також реалізація його

заходів, які передбачають подальший розвиток системи роздільного збору побутових відходів, збільшення обсягів їх відновлення, удосконалення системи управління побутовими відходами буде мати позитивний вплив на стан довкілля з одночасним зменшенням впливу існуючих незмінних факторів: надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти.

Оцінка тенденцій передбачає порівняння основних екологічних параметрів та показників за останні роки. СЕО охоплює аналіз ймовірного впливу на стан довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення в результаті впровадження проєкту МПУВ.

Територія громади, яка ймовірно зазнає впливу внаслідок реалізації проєкту МПУВ включає: території, де буде удосконалена система управління відходами; території поблизу місць розташування полігонів/звалищ побутових відходів, місць розміщення об'єктів інфраструктури системи управління відходами.

Проєктом МПУВ передбачені заходи, спрямовані на формування повної комплексної системи управління усіма потоками відходів у громаді. Це дозволить оперативно реагувати на негативні зміни, забезпечити підтримання комфортних та безпечних умов життя населення на всій території Кобеляцької МТГ.

Заходи проєкту МПУВ, орієнтовані на формування екологічної культури та підвищення екологічної свідомості населення й суб'єктів господарювання у сфері управління відходами, що в свою чергу сприятиме поліпшенню стану довкілля та умов життєдіяльності населення громади. Стан та якість довкілля прогнозується на теперішньому рівні з динамікою покращення та підвищення рівня життя населення з одночасним зменшенням існуючих факторів впливу (надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти). Разом з тим, в межах окремих територій, які на цей момент пов'язані з існуючими об'єктами управління відходами та/або будуть такими в майбутньому будуть відбуватись більш значимі впливи та зміни. Створення нових об'єктів управління відходами може призвести до збільшення антропогенного навантаження на цих територіях по окремих компонентах довкілля або їх сукупності, проте в допустимих межах.

При дотриманні чинного законодавства негативні наслідки зведені до мінімуму.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДДП, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Введення воєнного стану в Україні, відобразилося на показниках стану навколишнього природного середовища та їх пріоритетності. Разом з тим, слід зазначити, що прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних факторів дуже важко (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки вплив на здоров'я

часто неспецифічний і носить опосередкований характер, до того ж можуть спостерігатися кумулятивні ефекти, пов'язані з кількома факторами впливу. Іншими словами, виділити внесок об'єктів інфраструктури управління відходами у вплив на здоров'я населення, на фоні безлічі інших факторів і кумулятивних ефектів є непростим завданням, що в рамках СЕО не визначає обов'язковості доведення прямого зв'язку між здоров'ям населення та впливом об'єктів інфраструктури управління відходами.

Тому достатньо виявити екологічні проблеми та можливі ризики для навколишнього середовища та здоров'я населення, пов'язані з окремими категоріями утворення та управління відходами.

Проєкт МПУВ спрямований на створення відповідної інфраструктури та визначає завдання, які покликані створити комплексну систему управління відходами відповідно до державних будівельних і санітарних норм, тому результатом її впровадження можна очікувати покращення стану навколишнього природного середовища та здоров'я населення, що призведе до створення більш сприятливих умов для життєдіяльності людини, у т. ч. на територіях з природоохоронним статусом. Оцінка впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності відповідно до заходів проєкту МПУВ буде здійснюватися згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Загальна, зведена оцінка ймовірного впливу реалізації планованої діяльності проєкту ДДП на довкілля наведена в табл. 4.1.

Таблиця 4.1 – Оцінка ймовірного впливу реалізації проєкту МПУВ на довкілля відповідно до контрольного переліку

Чи може реалізація ДДП спричинити:	**Вплив**			**Пом'якшення існуючої ситуації**
	Так	Ймо-вірно	Ні	
Атмосферне повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		+		За рахунок організації нових об'єктів ООВ можливе збільшення викидів, що контролюється згідно законодавства України (процедура ОВД, Дозвіл на викиди тощо). В загальному обсязі викидів від стаціонарних джерел на території громади це буде несуттєве значення
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		За рахунок організації збору ресурсоцінних фракцій відходів можливе збільшення викидів від пересувних джерел, але в загальному обсязі викидів від пересувних джерел на території громади це буде несуттєве значення
Погіршення якості атмосферного повітря?			+	Зменшення викидів парникових газів (звалищного газу) внаслідок ліквідації несанкціонованих звалищ
Водне середовище				

Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	Не передбачається за умови дотримання чинного законодавства
Відходи				
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів?			+	Сприятиме зменшенню обсягів відходів
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	Будівництво об'єктів системи управління відходами буде здійснюватися згідно чинного законодавства з наявністю відповідної екологічної документації
Земельні ресурси				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			+	Навпаки, біологічна ремедіація техногенно забруднених територій сприятиме відновленню ґрунтового шару.
Біорізноманіття				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ початок небезпечної діяльності безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	Не передбачається за умови дотримання чинного законодавства
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	Не передбачається за умови дотримання чинного законодавства
Населення та інфраструктура				
Вплив на стан забезпечення робочими місцями населення?	+			Передбачається збільшення робочих місць за рахунок залучення вторресурсів у господарський обіг громади, розвитку системи управління відходами
Вплив на фінансово-економічне забезпечення району?	+			Позитивний за рахунок розвитку екологоорієнтованих секторів економіки (ринок вторресурсів тощо)
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	Опосередкованим результатом реалізації заходів МПУВ є зменшення екологообумовлених захворювань населення громади, покращення благополуччя населення.
Інше				
Підвищення рівня використання будь-якого виду вторинних ресурсів?	+			Передбачено використання втор ресурсів громади відповідно цільових показників

Оцінка головних впливів на довкілля та здоров'я населення.

На основі оцінок, представлених в таблиці 4.1, можна зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу проєкту МПУВ на довкілля:

1) Вплив на атмосферне повітря. Можливе збільшення викидів, що контролюється згідно законодавства України (процедура ОВД, Дозвіл на викиди тощо). За рахунок організація збору відходів можливе збільшення викидів від пересувних джерел, але в загальному обсязі викидів від пересувних джерел на території громади це буде несуттєве значення. Передбачається зменшення викидів парникових газів (звалищного газу) внаслідок зменшення видалення відходів, ліквідації несанкціонованих звалищ. За рахунок організації нових об'єктів ООВ (об'єктів оброблення

відходів) можливе збільшення викидів, що контролюється згідно законодавства України (процедура ОВД, Дозвіл на викиди тощо). В загальному обсязі викидів від стаціонарних джерел на території громади це буде несуттєве значення.

2) Вплив на водні ресурси. Проєкт МПУВ не передбачає збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

3) Відходи. Впровадження проєкту МПУВ та створення комплексної системи управління відходами сприятиме зменшенню обсягів утворення відходів, збільшенню обсягів їх відновлення та відверненню їх негативного впливу на стан навколишнього природного середовища та здоров'я мешканців населених пунктів громади.

4) Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації проєкту МПУВ не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Разом з тим, ліквідація несанкціонованих звалищ, що передбачена заходами проєкту МПУВ сукупно зменшить навантаження на екологічний стан цих територій.

5) Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. У проєкті МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття.

6) Вплив на населення та інфраструктуру. Проєкт МПУВ не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення. Більше того, вирішення таких питань, як розвиток ринку вторресурсів за рахунок розширення роздільного збору відходів, пункту збору відходів тощо, сприятиме покращенню забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення громади.

7) Екологічне управління, моніторинг та інше. Проєкт МПУВ не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки, натомість передбачає покращення управління відходами та підвищення енергоефективності управління комунальним господарством.

8) Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація проєкту МПУВ може призвести до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Таким чином, реалізація проєкту МПУВ не супроводжуватиметься появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація цілей, завдань та заходів проєкту МПУВ сприятиме ефективній інтеграції положень директив Європейського Союзу для переходу до мінімізації забруднення та закладе основи посиленого переходу до Європейського зеленого курсу, зокрема з розбудови інфраструктури управління відходами та сприятиме покращенню екологічної ситуації в громаді. На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Кобеляцької міської територіальної громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та

земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) сукупний вплив від реалізації проєкту МПУВ є екологічно допустимим.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДДП, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДДП

Даний розділ містить інформацію про зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.

Регулювання в сфері охорони довкілля на державному та місцевому рівні здійснюється на основі:

- Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Водного Кодексу України;
- Земельного кодексу України;
- Закону України «Про управління відходами»;
- Закону України «Про охорону земель»;
- Закону України «Про оцінку пливу на довкілля»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р;
- Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р;
- Указу Президента України 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 2697-VIII.

Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та нормативно-правової бази України документ державного планування повинен враховувати ряд зобов'язань:

– пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

– виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

– проєктне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності та цілісності природних об'єктів і комплексів;

– узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища;

– забезпечення загальної доступності матеріалів ДДП та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації»;

– надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;

– оцінка ступеня антропогенної зміненості територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію;

– використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля.

Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля стосуються заходів щодо охорони земельних ресурсів, лісів, повітряного, водного та ґрунтового середовища.

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1264-XII від 25.06.1991 р., зі змінами) визначено, що до компетенції обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

а) забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі, здійснення управління та регулювання у сфері охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України на відповідній території;

б) участь у проведенні моніторингу стану навколишнього природного середовища;

в) участь у розробленні стандартів щодо регулювання використання природних ресурсів і охорони навколишнього природного середовища від забруднення та інших шкідливих впливів;

г) реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;

д) затвердження за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, для підприємств, установ і організацій лімітів використання природних ресурсів (крім природних ресурсів загальнодержавного значення), скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище (крім скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів

загальнодержавного значення, навколишнього природного середовища за межами відповідної території);

е) видача дозволів на здійснення операцій у сфері управління відходами, викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства;

ж) реалізація повноважень у сфері стратегічної екологічної оцінки відповідно до законодавства про стратегічну екологічну оцінку;

з) вирішення інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до закону.

Угода про асоціацію з Європейським Союзом передбачає суттєві зміни екологічної політики України, зокрема у сфері управління відходами. Держава Україна зобов'язалася інтегрувати у вітчизняне законодавство різні норми, закладені у Директивах:

- про відходи;
- про захоронення відходів.

Основні стандарти управління відходами, що містяться в Директивах Європейського Союзу і які Україна зобов'язалася впровадити у національному законодавстві, спрямовані на захист навколишнього середовища від негативних наслідків антропогенної діяльності.

Рамкова Директива № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 р. «Про відходи та скасування деяких директив».

Це головний документ у цій сфері, який Україна зобов'язана виконати. Вона вважається рамковою, оскільки встановлює межі та шаблони для законодавства. Один із найважливіших прописаних у ній принципів – це принцип створення «ієрархії пріоритетів управління відходами».

Директива Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 р. «Про захоронення відходів».

Відповідно до ієрархії пріоритетів управління відходами, захоронення відходів на сміттєзвалищах є найменш бажаним заходом. Тому його слід обмежувати до мінімуму. Але в тому випадку, якщо від цього нікуди не дітися й відходи потрібно захоронити на сміттєзвалищі, потрібно дотримуватись норм, які містяться у цьому документі. Загальна мета згаданої Директиви – запобігання чи зменшення, наскільки це можливо, негативного впливу на довкілля, зокрема на поверхневі та ґрунтові води, повітря, а також здоров'я людей від захоронення відходів, шляхом запровадження жорстких технічних вимог до відходів та полігонів.

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС», яка передбачає заходи, процедури та настанови для попередження або зменшення, наскільки це можливо, будь-якого негативного впливу на довкілля, зокрема воду, повітря, ґрунт, фауну і флору та ландшафт, а також будь-яких пов'язаних з цим ризиків для здоров'я людей, що виникли в результаті управління відходами видобувної промисловості.

Згідно положень Директиви фізичні або юридичні особи, відповідальні за управління відходами видобування, складають та забезпечують виконання планів управління відходами для мінімізації, оброблення, відновлення та видалення відходів видобування, враховуючи принцип сталого розвитку.

Проєкт МПУВ визначає головні напрями у сфері управління відходами Кобеляцької МТГ з урахуванням європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях даних Директив.

Оцінка відповідності проєкту ДДП зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановлені на міжнародному рівні та шляхи їх врахування.

Основними напрямами співробітництва України з міжнародними організаціями є: охорона біологічного різноманіття; охорона транскордонних водотоків і міжнародних озер; зміна клімату; охорона озонового шару; охорона атмосферного повітря; управління відходами; оцінка впливу на довкілля.

Міжнародні обов'язки Україна у сфері охорони довкілля зафіксовані у таких програмах:

- Конвенція про біологічне різноманіття, (1992 р., м. Ріо-де-Жанейро Бразилія), ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;
- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 р.);
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);
- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.);
- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991 р.);
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);
- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996 р.);
- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);
- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р. та інші.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки.

Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних. Станом на 01.01.2016 р. мережа

займала близько 8% території України і в основному складається з існуючих територій природно-заповідного фонду.

При реалізації планованої діяльності обов'язково дотримуватися чинного природоохоронного законодавства.

Разом з тим варто зазначити, що більшість заходів, передбачених проєктом ДДП у сфері розвитку інженерної та транспортної інфраструктури, благоустрою, управління відходами відповідають загальносвітовим принципам охорони довкілля та сприяють дотриманню міжнародних зобов'язань.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

ДДП розроблено відповідно до вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та інше. Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань на місцевому рівні:

I. Забезпечення загальної доступності ДДП та самого звіту про СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на офіційному вебсайті тощо;

II. Проведення громадського обговорення шляхом надання письмових зауважень і пропозицій відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;

III. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів;

IV. Гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я населення;

V. Проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності й цілісності природних об'єктів і комплексів;

VI. Вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

VII. Запровадження здійснення постійного в часі моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Крім того, зобов'язаннями у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, що безпосередньо стосуються виконання завдань та заходів проєкту МПУВ є:

- розробка документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього середовища – висновку з оцінки впливу на довкілля (відповідно до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»), дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від

стаціонарних джерел (відповідно до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря»), дозволу на спеціальне водокористування (відповідно до вимог Водного кодексу України), дозволу на операції оброблення відходів (відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами»);

- встановлення та дотримання санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів шкідливих речовин, підвищених рівнів шуму, вібрації; недопущення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- впровадження заходів зі скорочення викидів забруднюючих речовин;
- недопущення скидання стічних вод, використовуючи рельєф місцевості;
- недопущення скидання недостатньо очищених стічних вод у водні об'єкти;
- утримання в належному стані охоронних зон навколо очисних та інших водогосподарських споруд та технічних пристроїв;
- утримання в належному стані охоронних зон водних об'єктів.

Відповідно до нормативно-правової бази України МПУВ відповідає ряду зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;
- проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;
- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання заходів;
- формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення.

Головні стратегічні державні документи, що мають відношення до проєкту МПУВ перераховані нижче.

1) Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Стратегія затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 940 від 13.08.2024). Основними завданнями якої є:

- «Розвиток інженерної інфраструктури» включають: сприяння створенню мережі сміттєпереробних підприємств, проведенню роз'яснювальної роботи з підвищення рівня поінформованості населення щодо управління відходами; поширення практики застосування державно-приватного партнерства для залучення інвестицій у технічне переобладнання

(модернізацію) інженерної інфраструктури житлово-комунального господарства (у тому числі впровадження сучасних технологій та обладнання у сфері водопостачання, водовідведення, теплопостачання, поводження з твердими побутовими відходами);

- «Підтримка програм міжрегіональної кооперації та обмінів між регіонами України» включають: забезпечення проведення інформаційної кампанії та організації міжрегіональної співпраці щодо здійснення регіонами спільних заходів, спрямованих на розвиток економіки, туристично-рекреаційної сфери, транспортної інфраструктури, використання господарського комплексу, зменшення антропогенного навантаження на територію, впровадження сучасних технологій відновлення побутових і виробничих відходів, впровадження принципів інтегрованого управління територією;
- «Посилення інтегруючої ролі агломерацій та великих міст» включають: забезпечення підтримки індустрії відновлення відходів, що використовує передові інноваційні технології.

Проєкт МПУВ передбачає заходи на виконання завдань Державної стратегії регіонального розвитку на 2021- 2027 роки.

2) Стратегія державної екологічної політики України на період до 2030 року. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року затверджені Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII. Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем. Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019 від 30.09.2019 р.) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Державна екологічна політика спрямована на досягнення стратегічних цілей: формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва; забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України; забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України; зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров’я населення; удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління. До завдань належить: стимулювання заміщення первинних природних ресурсів за рахунок використання відходів виробництва чи побічних продуктів, у тому

числі шлаків, упровадження сталої системи управління відходами та небезпечними хімічними речовинами.

Проблема накопичення побутових відходів розв'язуватиметься шляхом мінімізації їх утворення, забезпечення максимального використання ресурсоємних відходів, а проблема відновлення небезпечних відходів вирішуватиметься шляхом вдосконалення технологічних процесів та побудови високотехнологічних комплексів для їх відновлення.

Реалізація Основних засад (стратегії) державної екологічної політики дасть змогу, зокрема, мінімізувати забруднення ґрунтів небезпечними забруднюючими речовинами та відходами.

Відповідно до показників оцінки реалізації державної екологічної політики частка відходів, що захоронюються має зменшитися із 50% загального обсягу утворених відходів у 2015 році, до 45% у 2020, 40% у 2025 та 35% у 2030 році.

Виконання проєкту МПУВ сприятиме досягненню завдань стратегії, зокрема, щодо стимулювання розвитку інфраструктури управління відходами, повернення у господарський обіг ресурсоцінних матеріалів та зниження екологічних ризиків. Положення Стратегії враховані під час визначення цільових індикаторів документа державного планування.

3) Національна стратегія управління відходами в Україні на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р. із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117-р.

Цілями Стратегії є: визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах; визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, установ, підприємств, організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель; визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі; забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку; зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг; забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

Метою цієї Стратегії є створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом впровадження системного підходу до управління відходами на державному, регіональному та місцевому рівні, зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх переробки та повторного використання.

Спеціальними заходами у сфері побутових та промислових відходів є, зокрема, такі:

- залучення населення до роздільного збирання побутових відходів та стимулювання такого їх збирання;

- підвищення рівня перероблення побутових відходів;
- запровадження компостування органічної складової побутових відходів у приватних домогосподарствах сільської місцевості, а також приміських районів міст;
- визначення основних технологічних процесів – найкращих доступних технологій для повторного використання, відновлення промислових відходів;
- створення системи екологічно безпечного видалення відходів у спеціально відведених та належно облаштованих місцях та об'єктах з урахуванням моделі регіональних полігонів промислових відходів, для повторного використання, відновлення яких відсутні екологічно безпечні технології;
- створення централізованих регіональних потужностей з перероблення та утилізації промислових відходів.

Проєкт МПУВ розроблено на виконання Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року та включає заходи, що відповідають положенням стратегії.

4) Національний план управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р. При розробці МПУВ враховані положення передбачені Національним планом управління відходами до 2033 року:
- охоплення послугою з управління побутовими відходами – збільшення до 85 відсотків до 2033 року;
- підвищення рівня підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів – не менше 20 відсотків – до 2030 року;
- впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання побутових відходів – щорічне збільшення на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії місцевих планів управління відходами;
- підвищення рівня підготовки до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними – щонайменше до 70 відсотків за масою до 2033 року;
- ресурсоємність валового внутрішнього продукту – співвідношення спожитих фізичних обсягів природних ресурсів, утворених відходів та викидів забруднюючих речовин до обсягу валового внутрішнього продукту має становити у 2025 році 80 відсотків до рівня 2015 року та у 2030 році 60 відсотків до рівня 2015 року;
- зменшення обсягу утворення відходів від усіх видів економічної діяльності – обсяг утворених відходів від усіх видів економічної діяльності на одиницю валового внутрішнього продукту, розрахована на основі паритету купівельної спроможності 2011 року, має становити не більше 880 кілограмів на 1000 доларів США у 2025 році та не більше 800 кілограмів на 1000 доларів США у 2030 році;

- кількість та площа рекультивованих історичних місць розміщення відходів – періодичність рекультивації визначається на основі визначення екологічного ризику історичних місць розміщення відходів, до 2033 року – 100% від необхідної кількості;
- показники щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів: до 2030 року – не менше 20 відсотків їх маси; до 2035 року – не менше 25 відсотків їх маси; до 2040 року – не менше 35 відсотків їх маси;
- зменшення видалення побутових відходів на полігонах – до 10 відсотків до 2035 року;
- кількість захоронення побутових відходів – необхідно зменшити на 30 відсотків їх загального обсягу побутових відходів до 2033 року;
- організація компостування зелених відходів з громадських парків та садів – до 2030 року для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. мешканців (ціль не встановлює обмеження щодо впровадження компостування в інших менших населених пунктах);
- управління біовідходами – докремлені біовідходи мають піддаватися іншим, крім захоронення, операціям з оброблення відходів, наприклад, компостування, аеробне та анаеробне зброджування тощо. Цільові показники зменшення захоронення біовідходів, зокрема: до 2030 року зменшення захоронення біовідходів на 10 відсотків обсягу біовідходів, які утворюються у складі побутових відходів; до 2033 року зменшення до 15 відсотків захоронення біовідходів.

5) Закон України «Про управління відходами» прийнятий Верховною Радою України 20 червня 2022 року № 2320-IX.

Документ передбачає та визначає правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров’я людей та навколишнє природне середовище. Проєкт МПУВ розробляється на виконання вимог Закону України «Про управління відходами» та передбачає відповідні заходи.

6) В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» встановлюється заборона інвестування в об’єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов’язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про

оцінку впливу на довкілля».

6) Регіональний план управління відходами у Полтавській області до 2033 року (затвердженого розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. № 977). Проєкт МПУВ розроблено з урахуванням цілей та цільових показників, визначених Регіональним планом управління відходами у Полтавській області до 2033 року, а також відповідно рекомендацій інфраструктурного забезпечення для Кобеляцького кластеру (№ 2).

7) Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»).

Стратегія розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року, до цілей розвитку громади віднесено операційну ціль 3.3 – Покращення екологічного стану довкілля, до якої включено заходи щодо розвитку системи поводження з відходами; Програми економічного та соціального розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на 2026 рік; Програми здійснення землеустрою на території Кобеляцької міської ради на 2022-2026 роки; Програми благоустрою населених пунктів Кобеляцької міської територіальної громади на 2024 – 2026 роки.

8) Проєкт МПУВ розроблено з урахуванням цілей та завдань, передбачених регіональними та місцевими програмами у сфері екологічної безпеки та управління відходами.

Основні чинні нормативи у сфері захисту атмосферного повітря встановлені: Постановою Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря» (№ 300-2002-п від 13.03.2002 р., зі змінами); Наказом Мінприроди України «Про затвердження нормативів гранично-допустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел» (№ 309 від 27.06.2006 р.).

Юридичні засади управління водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 213/95-ВР від 06.06.1995 р.) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом’якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об’єктів і захисту прав водокористувачів.

Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 04.06.2017 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов’язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування» від 07.02.2017 року №

1830-VIII, яким внесено зміни до Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування.

Основне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами: постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування» (№ 321 від 13.03.2002 р., зі змінами); постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується» (№ 1100 від 11.09.1996 р., зі змінами); наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами» (постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» № 2024 від 18.12.1998 р.).

В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018 р.). У процесі стратегічної екологічної оцінки проєкту МПУВ було розглянуто стратегії та програми державного, регіонального та місцевого рівня, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку. В процесі аналізу було виявлено, що різні програми розвитку містять подібні, хоча і не завжди ідентичні, екологічні цілі. Аналіз також включав цілі, які мають відношення до ДДП, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. На основі аналізу змісту проєкту МПУВ був оцінений рівень відповідності цілей, викладених у ДДП, екологічним цілям, встановленим на державному та регіональному рівнях, та ключовим відповідним цілям.

Звітом про СЕО також проведена оцінка відповідності даного проєкту МПУВ зобов'язанням у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, що стосуються ДДП, встановлені нормативно-законодавчими актами у сфері охорони довкілля.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, забезпечується виконання вимог нормативно-законодавчих актів у сфері охорони довкілля, державних будівельних норм та державних санітарних правил при плануванні населених пунктів. Врахування таких зобов'язань з урахуванням визначених параметрів санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, електронних полів, іонізуючих випромінювань, зон санітарної охорони від підземних джерел водопостачання, охоронних зон інженерних мереж та території природоохоронного призначення, а також дотримання режимів господарського використання встановлених в їх межах – звітом про СЕО пропонується на подальших стадіях реалізації заходів та проєктів МПУВ, а саме під час здійснення оцінки впливу на довкілля відповідно до

вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

За результатами аналізу можна зробити висновок, що проєкт ДДП «Місцевий план управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року» відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному, регіональному та місцевому рівнях; враховує більшість з них та пропонує комплекс заходів, які сприятимуть їх виконанню.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ – 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Синергетичний вплив. Накопичені токсикологічними дослідженнями дані свідчать про те, що в більшості випадків одночасна присутність декількох шкідливих хімічних речовин у компоненті довкілля чи організмі людини в комбінації діють за типом сумації, тобто дія їх додається. Для речовин, які викидатимуться проектованими об'єктами ефект сумації шкідливого впливу не встановлений.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) будуть проявлятися внаслідок будівництва та влаштування проектованих об'єктів і полягатимуть в тимчасовому накопиченні будівельних відходів, забрудненні атмосферного повітря під час будівельних робіт.

Узагальнені результати визначення ймовірних наслідків для довкілля, в тому числі здоров'я населення, від реалізації цілей і завдань, визначених в

проєкті МПУВ представлені в табл. 6.1.

Серед переліку заходів проєкту МПУВ передбачено основні напрямки удосконалення системи управління відходами у громаді відповідно РПУВ (табл. 6.2).

Таблиця 6.1 – Узагальнені результати процедури оцінки проєктних рішень

*ДДП**

Об'єкти впливу	*Виробничі території*	*Сельбищні території*	*Комунальні території*	*Ландшафтно-рекреаційні території*
Атмосферне повітря	П/ДС/М/К	П/ДС/М/К	П/ДС/М/К	П/ДС/М
Клімат	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС
Вода	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС	М/Нп/КС
Ґрунти	Нп/М/КС	Нп/М/КС	Нп/М/КС	Нп/М/КС
Природоохоронні території	Відсутній вплив	Відсутній вплив	Відсутній вплив	П/М/ДС
Біорізноманіття	М/КС	М/КС	М/КС	П/М/ДС
Здоров'я людей	М/КС	М/КС	М/КС	М/КС

**де: П/Нп – Прямий / Непрямий;*

ДС/ СС/КС – Довгостроковий (10-15 років) / Середньостроковий (3-5 років) / Короткостроковий (1 рік); М/Р – Місцевий / Регіональний;

К/С/ТрК – Кумулятивний / Синергічний / Транскордонний.

Таблиця 6.2 – Основні напрямки удосконалення системи управління відходами у Кобеляцькій МТГ

Захід	**Сфери охорони довкілля**	**Можливі наслідки виконання ДДП**
Створення майданчиків, облаштованих за ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 Організація пунктів збору вторинної сировини	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
	Атмосферне повітря	При будівництві очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. При вигрузці контейнерів у спецтранспорт, роботі пунктів збору вторинної сировини, може супроводжуватися викидами пилу. Кількісний та уточнений якісний склад забруднюючих речовин буде встановлено на наступних стадіях проектування.
	Водне середовище	Ризики забруднення поверхневих і підземних вод при дотриманні містобудівних та екологічних норм відсутні.
	Ґрунтове середовище	Встановлення контейнерних майданчиках передбачається на антропогенно змінених ділянках ґрунту.

	Відходи	Після збору відходів від майданчиків, невідсортовані змішані відходи транспортуються на регіональний полігон, а відсортовані ресурсоцінні фракції досортовуються та ущільнюються й транспортуються на відповідні об'єкти їх переробки. У процесі будівництва та діяльності пунктів збору вторсировини будуть утворюватися відходи, які накопичуватимуться у спеціально відведених місцях та передаватимуться на відновлення спеціалізованим організаціям.
	Біорізноманіття, ПЗФ	Вплив не передбачається
	Навколишнє соціальне середовище	Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення попередньо оцінюються як мінімальні. Встановлення контейнерних майданчиків може викликати занепокоєння серед місцевих жителів через потенційні ризики для здоров'я. У той же час при дотриманні санітарно-гігієнічних норм експлуатації контейнерів (вчасне вивезення, оброблення), ризики забруднення відсутні. З іншої сторони, це може збільшити прибутки місцевих мешканців, робочі місця, мати позитивні наслідки.
Ліквідація та рекультивація несанкціонованих сміттєзвалищ	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
	Атмосферне повітря	Зниження рівня викидів метану, CO_2 та інших парникових газів, що утворюються внаслідок розкладу відходів. Зменшення забруднення повітря пилом та іншими шкідливими речовинами.
	Водне середовище	Зниження ризику забруднення поверхневих та підземних вод завдяки запобіганню витокам фільтраційних вод.
	Ґрунтове середовище	Поліпшення стану ґрунтів за рахунок ліквідації джерел забруднення та відновлення їхньої природної структури. Можливе використання спеціальних покриттів для запобігання подальшому забрудненню.
	Відходи	Зменшення обсягу відходів та їх відновлення. Можливарекультивація для подальшого використання у рекреаційних цілях.

	Біорізноманіття, ПЗФ	Відновлення природних місць проживання для флори та фауни, що сприятиме збільшенню біорізноманіття. Можливе створення зелених зон та рекреаційних територій на відновлених територіях.
	Навколишнє соціальне середовище	Поліпшення якості життя місцевого населення завдяки зниженню негативного впливу несанкціонованих звалищ на здоров'я населення та довкілля. Підвищення естетичної привабливості місцевості та можливості її використання для громадських потреб.
Будівництво об'єктів сортування та перевантаження, ССП, Організація компостування зелених відходів Будівництво об'єктів компостування відходів	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується.
	Атмосферне повітря	При будівництві об'єкту очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. Під час компостування можуть виникати запахи та незначні викиди газів.
	Водне середовище	Використання водопровідної води передбачено тільки для санітарних потреб персоналу.
	Ґрунтове середовище	Ризик забруднення ґрунтів мінімальний за умови належного управління процесом компостування. Можливість використання компосту для збагачення ґрунтів органічними речовинами, покращуючи їх структуру та родючість.
	Відходи	Значне зменшення обсягу органічних відходів, які потребують відновлення. Зменшення обсягу органічних відходів пояснюється тим, що органічні відходи тепер будуть перероблятися на компост. Цей компост можна використовувати для властивостей покращення ґрунтів у сільському господарстві та благоустрою територій, рекультивації порушених земель, таким чином ефективно зменшуючи кількість відходів, що потребують відновлення.
	Біорізноманіття, ПЗФ	Негативний вплив не очікується. Проект сприятиме створенню більш здорових екосистем за рахунок використання органічного компосту для озеленення та відновлення місць проживання місцевої флори та фауни.

	Навколишнє соціальне середовище	Проект може покращити якість життя місцевого населення за рахунок зменшення кількості відходів, шляхом їх компостування та подальшого використання при благоустроїв зелених зон та рекультивації порушених земель. Важливо забезпечити належні заходи для мінімізації запахів та інших можливих незручностей під час дозрівання компосту для місцевих жителів.
Встановлення сміттєсортувальної станції/лінії	Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується.
	Атмосферне повітря	При будівництві об'єкту очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. Робота сортувальної станції може супроводжуватися викидами пилу. Кількісний та уточнений якісний склад забруднюючих речовин буде встановлено на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД)
	Водне середовище	За умови дотримання технологічного регламенту, нормативно-правових актів у сфері охорони водних ресурсів погіршення стану водного середовища не очікується. Водопостачання та водовідведення визначається на наступних стадіях проектування (оцінюються на етапі процедури ОВД). Рекомендується проведення систематичного моніторингу якості поверхневих і підземних вод у зоні впливу проектованого об'єкта.
	Ґрунтове середовище	При безаварійній експлуатації об'єкта забруднення ґрунту не очікується. Ризик забруднення ґрунтів мінімальний за умови належного управління процесом сортування. Будівництво передбачається на рекультивованому звалищі. Характеристика впливу на ґрунтове середовище буде встановлено на наступних стадіях проєктування (зокрема при процедурі ОВД)
	Відходи	Значне зменшення обсягу відходів, за рахунок відбору та підготовки ресурсоцінних фракцій. Ресурсоцінні фракції використовуються для заміни сировини, що позитивно вплине на економіку громади. Крім того, зменшується обсяг видалених відходів, що позитивно впливає на екологічний стан громади. У процесі будівництва та діяльності сортувальної станції будуть утворюватися відходи, які накопичуватимуться у

		спеціально відведених місцях та передаватимуться на оброблення спеціалізованим організаціям.
	Біорізноманіття, ПЗФ	Негативний вплив не очікується. Проект сприятиме створенню більш здорових екосистем за рахунок зменшення обсягу видалених відходів, а отже – техногенного впливу на довкілля.
	Навколишнє соціальне середовище	Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення внаслідок діяльності станції попередньо оцінюються як мінімальні. Проект може покращити якість життя місцевого населення за рахунок зменшення кількості відходів, шляхом їх подальшого використання в економіці громади. Важливо забезпечити належні заходи для мінімізації викидів пилу та інших можливих викидів забруднюючих речовин при сортуванні для місцевих жителів. Проект може викликати занепокоєння серед місцевих жителів через шум та потенційні ризики для здоров'я. З іншої сторони, це може збільшити прибутки місцевих мешканців, робочі місця, мати позитивні наслідки. Тому проект буде мати оцінку при розробці відповідної екологічної документації на стадії ТЕО.

Зведений опису і оцінка можливого впливу заходів проєкту МПУВ на довкілля приведено у таблиці 6.3.

Таблиця 6.3 – Зведений опис і оцінка можливого впливу заходів МПУВ на довкілля

Фактори	Фази життєвого циклу проєкту	Опис (характеристика) впливу																		Оцінка значимості впливу		
		негативний	позитивний	транскордонний	прямий	опосередкований або побічний	невідворотний	оборотний	незворотний	короткостроковий	середньостроковий	довгостроковий	тимчасовий	постійний	місцевий	ширшого масштабу	кумулятивний	ймовірний у штатному режимі	ймовірний у разі аварій	незначний	помірної значимості	значний
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Здоров’я населення	0	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Стан фауни, флори, біорізноманіття землі (у тому числі вилучення земельних ділянок)	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ґрунт та надра	0	+	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-
	1	-	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Водні ресурси	0	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-
	1	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Фактори	Фази життєвого циклу проєкту	Опис (характеристика) впливу																		Оцінка значимості впливу		
		негативний	позитивний	транскордонний	прямий	опосередкований або побічний	невідворотний	оборотний	незворотний	короткостроковий	середньостроковий	довгостроковий	тимчасовий	постійний	місцевий	ширшого масштабу	кумулятивний	ймовірний у штатному режимі	ймовірний у разі аварій	незначний	помірної значимості	значний
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Атмосферне повітря	0	+	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-
	1	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Кліматичні фактори (у тому числі зміна клімату та викиди парникових газів)	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Матеріальні об’єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ландшафт	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Фактори	Фази життєвого циклу проекту	Опис (характеристика) впливу																		Оцінка значимості впливу		
		негативний	позитивний	транскордонний	прямий	опосередкований або побічний	невідворотний	оборотний	незворотний	короткостроковий	середньостроковий	довгостроковий	тимчасовий	постійний	місцевий	ширшого масштабу	кумулятивний	ймовірний у штатному режимі	ймовірний у разі аварій	незначний	помірної значимості	значний
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Соціально-економічні умови	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Шум	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Відходи	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-
	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Пояснення до таблиці:

У графі 2 вказані фази життєвого циклу проекту: 0 – підготовчі і будівельні роботи, 1 – впровадження діяльності (операційна фаза), 2 – виведення з експлуатації, включаючи роботи з демонтажу по завершенню діяльності.

При заповненні таблиці вжиті наступні терміни у таких значеннях:

Прямий вплив – вплив (зміна, поява або зникнення), що відбувається внаслідок прямого фізичного (механічного, хімічного або біологічного) контакту між джерелом та об'єктом впливу.

Опосередкований вплив – вплив, що чинить джерело впливу на об'єкт через серію проміжних, іноді не до кінця відомих ланок (об'єктів або процесів). Невідворотний вплив – вплив, якого за існуючих технологій неможливо уникнути, навіть у разі виконання превентивних заходів (заходів із запобігання, відвернення чи уникнення негативного впливу чи наслідків).

Оборотний вплив – такий вплив, при якому зміни, що відбулися в об'єкті або процесі довкілля, можуть розвиватися у зворотному напрямку, об'єкт або процес довкілля – повертатися до вихідного стану, а властивості довкілля – відновлюватися.

Необоротний (незворотний) вплив – такий вплив, при якому зміни об’єкту або процесу довкілля, що відбулися внаслідок впливу, не зможуть протікати у зворотному напрямку, а об’єкт чи процес, що було змінено, не зможе повернутися до вихідного стану (стану, який існував до початку впливу).

Короткостроковий вплив – вплив, наслідки якого тривають і встигають згаснути за період часу не більше року. Середньостроковий вплив: від одного до трьох років. Довгостроковий вплив: від трьох років. Якщо наслідки триватимуть понад 10 років, такий вплив є дуже тривалим.

Кумулятивний вплив – сукупний вплив на довкілля, що виникає від сукупності або комбінації впливів даної планованої діяльності у поєднанні з впливами іншої наявної на даний час планованої діяльності та об’єктів, планованої діяльності та об’єктів, що здійснювалися (експлуатувалися) в минулому або очікуються у передбачуваному майбутньому (щодо яких отримано рішення про провадження).

Тимчасовий вплив – вплив, який проявляється протягом обмеженого проміжку часу і через деякий час може знову виникати (повертатися) з певною закономірною або випадковою повторюваністю.

Постійний вплив – вплив, який спостерігається увесь час (без перерв, але, можливо, з різною інтенсивністю) протягом однієї або кількох фаз життєвого циклу проекту.

Необхідність реалізації заходів МПУВ обумовлена: необхідністю збільшення відбору ресурсоцінних фракцій із відходів, зменшення видалення побутових відходів; необхідність реалізації плану заходів РПУВ, а також відповідність політики у сфері управління відходами на території Кобеляцької МТГ законодавству України, зокрема Закону України «Про управління відходами», Національному плану управління відходами до 2033 року.

Очікуваними наслідками реалізації проєкту МПУВ є зниження навантаження на довкілля, пов'язане з утворенням відходів та управління ними. При цьому реалізація заходів зі створення об'єктів інфраструктури управління відходами, модернізації таких об'єктів, а також експлуатація об'єктів управління відходами будуть супроводжуватися додатковими факторами впливу на довкілля. Негативні впливи на довкілля, що будуть виникати при створенні, модернізації та експлуатації інфраструктурних об'єктів, не будуть перевищувати нормативно допустимих рівнів. Це буде забезпечуватись застосуванням сучасних технічних рішень та проходженням процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД).

Передбачається, що реалізація проєкту МПУВ буде мати лише опосередкований вплив на здоров'я населення через прямі впливи на складові довкілля. Очікуваними позитивними наслідками реалізації ДДП, сформовані у формі завдань проєкту МПУВ, є зокрема: вдосконалення інституційної структури сфери управління відходами та зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами; вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами; підвищення обізнаності населення щодо управління побутовими та промисловими відходами, біовідходами тощо. При цьому слід враховувати, що цими показниками позитивні наслідки не обмежуються. За окремими видами відходів числові значення очікуваного позитивного ефекту не визначаються через значний рівень невизначеності, що зумовлений зовнішніми і внутрішніми факторами.

Довгострокові наслідки від прийняття проєкту МПУВ важко переоцінити, оскільки передбачається вдосконалення системи управління відходами, створення нових та реконструкція об'єктів управління відходами, що не відповідають вимогам санітарної та екологічної безпеки. Очевидно, що довгостроковими наслідками є покращення якості компонентів довкілля та підвищення рівня добробуту населення, що буде результатом виконання та дотримання заходів проєкту МПУВ.

Оцінка та аналіз запланованих заходів проєкту МПУВ свідчить про пом'якшення можливих негативних кумулятивних впливів, пов'язаних з виконанням місцевого плану та досягненням цільових показників.

На основі вище викладеного, можна зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу проєкту МПУВ на довкілля: реалізація заходів, передбачених проєктом МПУВ, може супроводжуватись появою прямих та опосередкованих наслідків, як для окремих компонентів довкілля, так і сукупним впливом на природні процеси та комплекси. Значного негативного впливу під час реалізації МПУВ на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Ймовірними наслідками для елементів довкілля та здоров'я населення є:

1) Вплив на атмосферне повітря.

У результаті реалізації проєкту МПУВ суттєвого впливу на атмосферне повітря не очікується, оскільки реалізація окремих заходів МПУВ буде

призводити до збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, окремих – до зменшення. Зокрема, розвиток системи збирання, перевезення, сортування та ущільнення відходів призведе до збільшення викидів, проте це в кінцевому підсумку не буде суттєво впливати на загальні обсяги викидів, а використання сучасного спецтранспорту забезпечить дотримання вимог законодавства щодо параметрів викидів. Реалізація таких заходів проєкту МПУВ, як ліквідація несанкціонованих звалищ, зменшення обсягів захоронення біовідходів буде супроводжуватися зменшенням обсягів викидів та поліпшенням якості атмосферного повітря. Будівництво відповідних об'єктів управління відходами передбачається тільки при додержанні всіх екологічних вимог щодо інженерно-технологічного захисту довкілля та визначається на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД).

Кумулятивно розвиток інфраструктури збирання та управління відходами в громаді не буде призводити до викидів в концентраціях, що перевищують ГДК.

2) Вплив на водні ресурси.

Позитивний вплив реалізації заходів проєкту МПУВ на водні ресурси буде полягати у зниженні забруднення поверхневих та підземних вод при ліквідації несанкціонованих звалищ.

3) Відходи.

Впровадження проєкту МПУВ та створення комплексної системи управління відходами сприятиме зменшенню обсягів їх розміщення (видалення) у навколишньому середовищі.

4) Вплив на земельні ресурси.

Внаслідок реалізації проєкту МПУВ не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Натомість, ймовірними позитивними наслідками реалізації заходів проєкту МПУВ є відновлення природних ландшафтів, раціональне використання земельних ресурсів, поліпшення структури земельного фонду. Будівництво об'єктів інфраструктури збирання та сортування відходів вимагає залучення у господарській обіг додаткових земельних ділянок, котре, однак, буде скомпенсоване за рахунок проведення заходів з рекультивації. Дотримання вимог щодо розміщення та функціонування запланованих об'єктів дозволить мінімізувати їх негативний вплив на земельні ресурси. При безаварійній експлуатації інфраструктурних об'єктів та додержанні всіх екологічних вимог щодо інженерно-технологічного захисту довкілля, вплив на ґрунтове середовище допустимий. Вплив на ґрунтове середовище та заходи щодо його мінімізації при будівництві об'єктів інфраструктурного забезпечення системи управління відходами визначається на наступних стадіях проектування (зокрема при процедурі ОВД).

Майданчик біовідходів у с. Колісниківка (1,5 га): ризики фільтрату та загоряння. Компостування біовідходів (накопичено 2,12 тис. т станом на

01.01.2026 за МПУВ) має позитивний ефект (зменшення видалення відходів і викидів метану), але потребує оцінки двох ризиків.

Фільтрат. Волога органічна маса утворює фільтрат, що за відсутності гідроізоляції може забруднювати ґрунт і ґрунтові води (азот, хлориди, органіка).

Загоряння. Нагрівання бурт компосту та суха рослинна маса можуть самозайматися влітку; наслідки: дим, викиди CO та летких органічних сполук, загроза сусіднім ділянкам.

Захисні заходи для майданчика в с. Колісниківка: водонепроникне покриття (ущільнена глина або плівка) з ухилом і дренажними канавами для збору стоків; збірник фільтрату та повернення його на зволоження компосту; обмеження висоти бурт і розриви між ними; контроль температури та вологості бурт і їх періодичне перевертання; протипожежна смуга, первинні засоби пожежогасіння та запас води; не приймати на майданчик харчові та тваринні залишки; відстань до житлової забудови та водних об’єктів дотримується згідно з державними санітарними правилами; за потреби встановлюються п’єзометри для контролю ґрунтових вод.

За дотримання захисних заходів ризики вважаються керованими; вимоги до майданчика мають бути відображені в проєкті та, за потреби, на етапі ОВД.

5) Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони.

У проєкті МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття. Натомість, реалізація запропонованих проєктом МПУВ заходів сприятиме відновленню порушених земель та збільшенню біологічного різноманіття на територіях, де проведено ліквідацію несанкціонованих звалищ.

6) Вплив на культурну спадщину.

У проєкті МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на об’єкти історико-культурної спадщини.

7) Вплив на здоров’я населення та інфраструктуру.

Проєкт МПУВ не передбачає появу нових ризиків для здоров’я населення. Більше того, вирішення таких питань, як розширення контейнерних майданчиків та роздільного збору ресурсоцінних фракцій відходів, сприятиме покращенню санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Проте, можливе локальне формування такої загрози у місцях розміщення об’єктів інфраструктури управління відходами за умов порушення вимог щодо експлуатації таких об’єктів. Очікується, що реалізація проєкту МПУВ буде мати лише опосередкований вплив на здоров’я населення через прямі впливи на складові довкілля, поліпшення яких має призвести до зниження рівня захворюваності населення та покращення умов його життєдіяльності.

8) Екологічне управління, моніторинг та інше.

Проєкт МПУВ не передбачає послаблення правових і економічних

механізмів контролю в галузі екологічної безпеки. Водночас, реалізація заходів проєкту МПУВ забезпечить доступ до оперативної інформації про стан системи управління відходами у процесі прийняття ефективних рішень у даній сфері.

9) Кумулятивний вплив.

Ймовірність того, що реалізація проєкту МПУВ призведе до таких можливих наслідків, які в сукупності матимуть кумулятивний чи синергійний негативний вплив на довкілля або здоров'я людей, відсутня.

У разі реалізації заходів проєкту МПУВ можна очікувати позитивного кумулятивного і синергійного ефектів покращення стану довкілля та здоров'я населення у середньо- і довгостроковій перспективі. Довгострокові наслідки від реалізації проєкту МПУВ пов'язані з удосконаленням системи управління відходами через збільшення відновлення відходів та зменшення їх видалення, створенням об'єктів управління відходами відповідно РПУВ, ліквідацією несанкціонованих звалищ. Довгострокові наслідки проявляються через покращення якості компонентів довкілля та умов життєдіяльності населення.

Горизонти оцінки наслідків: короткостроковий – до 1 року (облаштування контейнерних майданчиків, придбання контейнерів), середньостроковий – 3-5 років (розвиток роздільного збирання, ліквідація стихійних звалищ), довгостроковий – до 2035 року та далі (функціонування об'єктів оброблення, рекультивація звалищ).

Реалізація заходів, пов'язаних з припиненням експлуатації історичних місць розміщення відходів, рекультивацією техногенно забруднених територій, ліквідацією несанкціонованих звалищ, сприятиме екстернальному перехресному позитивному впливу на стан атмосферного повітря, земельних та водних ресурсів, створюючи при цьому передумови для поліпшення умов проживання населення громади, що проживає біля даної території, та стану його здоров'я.

Послідовна узгоджена реалізація заходів проєкту МПУВ, спрямованих на охоплення всієї території України роздільним збиранням відходів відповідно НПУВ, із заходами щодо будівництва відповідного інфраструктурного забезпечення сфери управління відходами, створить синергійні ефекти у формі скорочення обсягів захоронення відходів, підвищення рівня вилучення ресурсоцінних компонентів, вилучення небезпечних відходів зі складу ПВ. Комплексна реалізація усіх передбачених проєктом МПУВ заходів дозволить агреговано досягти покращення стану довкілля, а їх поетапне узгоджене виконання – забезпечити нагромадження позитивних ефектів при переході від коротко- до довгострокового періоду.

Тобто, реалізація проєкту Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року сприятиме покращенню екологічної ситуації на території громади.

Оцінка та аналіз запланованих заходів проєкту МПУВ свідчить про пом'якшення можливих негативних кумулятивних впливів, пов'язаних з його

виконанням та досягненням цільових показників.

Кожен з цільових показників проєкту МПУВ в поєднанні з усіма запланованими заходами та комплексним підходом до системи управління відходами забезпечить досягнення максимального позитивного ефекту реалізації проєкту МПУВ, що є позитивними синергічними наслідками (сумарний ефект, який полягає в суттєвій перевазі взаємодії кількох факторів разом замість дії кожного окремого компоненту).

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, що визначені в документі державного планування включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- планувальні заходи – функціональне зонування, організація системи санітарного очищення територій та ін.;
- відновлювальні заходи – нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- захисні заходи – проведення постійного екологічного моніторингу стану навколишнього середовища у джерелах викидів та скидів, на межі СЗЗ;
- компенсаційні заходи (при необхідності) – компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища в іншому місці і/або в інший час, грошове відшкодування збитків.

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на державному, регіональному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що можуть виявлятися в процесі впровадження заходів і проектів запланованих МПУВ. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження ДДП. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення проєкту МПУВ і рекомендацій що виникли в результаті виконання СЕО.

Реалізація проєкту МПУВ потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються напрямків МПУВ, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища населених пунктів громади. Найбільш позитивними для довкілля та здоров'я населення мають стати заходи, пов'язані з поліпшенням екологічної ситуації на території громади. У проєкті МПУВ заплановані

наступні природоохоронні заходи, що направлені на запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання ДДП:

- удосконалення системи управління відходами на інноваційних засадах;
- створення сучасної інфраструктури у сфері управління відходами, запровадження новітніх технологій, зменшення обсягів їх захоронення;
- покращення інфраструктури збирання, відновлення та оброблення відходів, що передбачає залучення інвестицій;
- налагодження схеми роздільного збирання побутових відходів;
- проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності громадян про негативний вплив відходів та важливість правильного управління відходами;
- збирання та компостування «зелених» відходів – зменшення відходів, що біологічно розкладаються, упровадження домашнього компостування відповідно до правил компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках, зменшення обсягів видалення біовідходів за рахунок їх компостування;
- проведення ліквідації несанкціонованих звалищ;
- виділення з відходів сировини, яка може бути використана повторно та її відновлення;
- зменшення обсягів утворення відходів з урахуванням впровадження найкращих доступних технологій і методів управління у процесі промислового виробництва;
- зменшення обсягів утворення відходів харчових продуктів (біовідходів) у роздрібних та інших торговельних мережах, закладах громадського харчування та домогосподарствах;
- налагодження системи управління відходами будівництва та знесення;
- додержання суб'єктами господарювання правил експлуатації об'єктів оброблення відходів, вимог санітарного та природоохоронного законодавства щодо забезпечення унеможливлення їх негативного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення;
- система моніторингу, заходи екологічної безпеки мають бути спрямовані на захист нормативного (відповідно параметрів ГДК) стану повітря, ґрунту та водного середовища.

На всіх етапах реалізації проєкту МПУВ передбачені рішення будуть здійснюватися відповідно до норм і правил охорони довкілля і вимог екологічної безпеки, в тому числі згідно з вимогами Водного кодексу України, Законів України «Про охорону земель», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України», «Про управління відходами».

З метою забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів при будівництві, реконструкції та ремонті об'єктів, передбачених проєктом МПУВ, доцільно максимально використовувати сучасні високоефективні екоенергозберігаючі технології та матеріали,

зокрема огороджуючі конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії тощо. Сукупність природоохоронних заходів забезпечить сприятливі умови для досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища.

Виконання завдань, передбачених проектом МПУВ сприятиме запобіганню забруднення довкілля, створюватиме сприятливі умови для відтворення природних ресурсів і як наслідок досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища, що є основою екологічної безпеки.

Під час проведення аналізу ймовірних негативних наслідків для довкілля від реалізації проєкту МПУВ було виявлено ряд завдань, виконання яких потребує серйозної уваги, недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації проєкту МПУВ (табл. 7.1). При необхідності розміщення і будівництво об'єктів буде здійснюватися відповідно вимог п. 5.10 ДСП 173-96 «Державних санітарних норм і правил забудови населених пунктів», а також з урахуванням процедури ОВД для об'єктів планової діяльності відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Таблиця 7.1 – Завдання недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації проєкту МПУВ

Завдання	***Механізм реалізації завдання***	***Умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення***
Охорона і раціональне використання земель, природних рослинних ресурсів	1) зменшення техногенного впливу на ґрунти у зоні впливу звалищ ПВ.	Стаття 3. п.3 11) інші види діяльності: - шламонакопичувачі, хвостосховища; -складування осаду, мулові поля площею 0,5 гектара і більше або на відстані не більш як 100 метрів до прибережних захисних смуг; - склади і перевалочні бази металобрухту площею 0,5 гектара і більше або на відстані не більш як 100 метрів до прибережних захисних смуг; - об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю менше 100 тонн на добу; (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД») 2) здіснення процедури ОВД для
Збереження природно-заповідного фонду	1) посилення контролю за охороною, використанням та відтворенням лісів; 2) охорона біорізноманіття.	
Ефективна система управління відходами на території громади	1) покрашення технічного оснащення сфери управління відходами; 2) ліквідація несанкціонованих звалищ відходів; 3) впровадження роздільного збирання побутових відходів; 4) проведення просвітницької кампанії, спрямованої на підвищення культури управління побутовими відходами	

Розвиток екологічної свідомості та екологічної культури, екологічне виховання населення	1) підвищення обізнаності населення з питань охорони навколишнього середовища, вторинної переробки відходів, збереження ресурсів, енергозаощадливості; 2) підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо стану довкілля.	планованої діяльності та об'єктів: сільськогосподарське та лісогосподарське освоєння, рекультивація та меліорація земель. Стаття 3.п.2 8) управління відходами: - об'єкти оброблення небезпечних відходів; - об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю 100 тонн на добу або більше. Об'єкти оброблення відходів проектуються, споруджуються та експлуатуються відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», законодавства у сфері містобудування та у випадках, передбачених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля», підлягають ОВД: - здіснення процедури ОВД для планової діяльності: а) об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю менше 100 тонн на добу (Ст. 3, п. 3, пп.11 ЗУ Про ОВД); б) об'єкти оброблення відходів, що не є небезпечними, потужністю 100 тонн на добу або більше (Ст. 3, п. 2, пп.8 ЗУ Про ОВД) отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів (ст. 42 Закону України «Про управління відходами»).

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СЕО, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ

Проєкт МПУВ розроблений з урахуванням довгострокових пріоритетів Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та рішення Полтавської обласної ради від 24 грудня 2024 року № 889 Про внесення змін до рішення обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1242 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки» (відповідно *Стратегічної цілі 3.* ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ГРОМАД, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАЛАНСУ ЕКОСИСТЕМ ТА ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ, зокрема Операційній цілі 3.4 – Збереження та відтворення якості довкілля).

Проєкт МПУВ розроблений з урахуванням РПУВ (затвердженого розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. № 977). Місцевий план управління відходами охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Кобеляцької МТГ.

Заходи проєкту МПУВ спрямовані на досягнення стратегічних цілей у системі управління відходами громади, пов’язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом – першочергового забезпечення соціального та екологічного благополуччя населення, зниження ризиків здоров’ю населення.

Оцінка альтернатив у контексті стратегічної екологічної оцінки проєкту МПУВ – були прийняті наступні перспективи для вивчення наявних альтернатив та їх впливу на навколишнє середовище:

Варіант № 1 – Розроблення «Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року» з врахуванням системи управління відходами згідно «Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року» (затвердженого розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. № 977).

Варіант № 2 – «Варіант нульової альтернативи» – не розроблення/ не затвердження «Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року».

Варіант № 3 – Впровадження «Інтегрованої системи управління відходами (ISWM)».

Варіант № 2 *– «Варіант нульової альтернативи».* У «Варіанті нульової альтернативи» розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким проект «Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року» не затверджується.

Цей сценарій можна розуміти як продовження поточних (в тому числі

несприятливих) екологічних тенденцій. За результатами аналізу визначено, що в рамках сценарію «нульової альтернативи» подальший сталий розвиток не є екологічно безпечним, а зазначена альтернатива призводить до певної стагнації та неефективного використання можливостей розвитку та погіршення екологічної ситуації в громаді.

Варіант № 3 *– Впровадження «Інтегрованої системи управління відходами (ISWM)».*

Ця альтернатива передбачає впровадження комплексної системи управління відходами, що включає роздільний збір, компостування, відновлення органічних відходів, виробництво біогазу, а також зменшення обсягів відходів на джерелі утворення.

Альтернатива, що передбачає впровадження інтегрованої системи управління відходами (ISWM), відхилена через кілька суттєвих причин. По-перше, українське законодавство наразі не містить конкретного визначення чи документа, який би чітко регламентував впровадження ISWM. Відсутність правової бази робить цей підхід юридично невизначеним і ускладнює його інтеграцію в існуючу систему управління відходами на місцевому та регіональному рівнях.

Крім того, впровадження інтегрованої системи управління відходами потребує значних фінансових ресурсів та інвестицій, які можуть бути непосильними для місцевого бюджету. У поточних економічних умовах такі інвестиції можуть бути важко здійсненними без суттєвої підтримки з боку держави або приватних інвесторів.

Також важливим аспектом є необхідність активного залучення та навчання населення до нової системи управління відходами. Це включає зміну поведінки та звичок громадян, що може бути довготривалим процесом і вимагати великих зусиль на проведення освітніх кампаній.

Обґрунтування вибору Варіанту № 1.

Варіант № 1 відповідає обов’язковим для проєкту МПУВ нормативно-правовим вимогам щодо відповідності положенням та показникам, що визначені Законами України «Про управління відходами», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», «Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року», Національним планом управління відходами до 2033 року, Регіональним планом управління відходами у Полтавській області до 2033 року (затвердженого розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. № 977) та відповідає основним потребам громади щодо управління відходами з врахуванням можливостей фінансування його заходів.

Відтак в інтересах забезпечення переходу до сучасного управління відходами для ефективного використання відходів як ресурсів та сталого розвитку шляхом запобігання їх утворенню відповідно до державної та місцевої політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами

найсприятливішим варіантом буде затвердження проєкту Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року.

Регіональний об'єкт з відходами (10 га): оцінка сценаріїв розміщення.

МПУВ (розділ «Регіональний полігон») враховує пропозицію РПУВ Полтавської області щодо створення регіонального об'єкта поводження з відходами орієнтовною площею 10 га для Кластера № 2 (8 громад). Станом на дату підготовки звіту місце розміщення не визначене, громада подала заперечення щодо розміщення на своїй території, а питання не пройшло громадського обговорення.

Розглянуто три сценарії:

– **Сценарій А — об'єкт на території Кобеляцької МТГ.** Наслідки: зміна землекористування, ризик для ґрунтових і поверхневих вод (р. Ворскла), транспортне навантаження, можливе наближення до ПЗФ. Допустимий лише за умов проходження ОВД, відповідності ДБН В.2.4-2-2005 і ГБН В.2.2-35077234-001:2011 та дотримання санітарно-захисної зони.

– **Сценарій Б — об'єкт на території іншої громади кластера.** Наслідки: збільшення транспортного навантаження та викидів від вивезення відходів, водночас новий земельний відвід у громаді не потрібен. Сценарій прийнятний за умови угоди про міжмуніципальну співпрацю та встановлення тарифу.

– **Сценарій В — відмова від регіонального об'єкта (нульовий).** Наслідки: збереження наявної схеми та захоронення на чинному полігоні, що не відповідає вимогам ст. 40 Закону України «Про управління відходами», а також ризики для підземних вод. У довгостроковій перспективі неприйнятний.

Незалежно від сценарію розміщення мають враховуватися такі критерії: відстань до житлової забудови, водних об'єктів і водозаборів (ст. 89 Водного кодексу, ст. 61 Земельного кодексу); неприпустимість розміщення в межах ПЗФ та екомережі (ст. 40 Закону України «Про природно-заповідний фонд України»); глибина залягання ґрунтових вод; транспортна доступність. Оцінка виконується на рівні можливих наслідків; деталізація здійснюється в процедурі ОВД.

Опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у т. ч. ускладнення.

Зміст звіту про СЕО сформований відповідно до пункту 2 статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

З огляду на стратегічний характер проєкту МПУВ, ключове значення у виконанні СЕО мали методи стратегічного аналізу. Насамперед, доречним виявилось застосування аналізу контексту стратегічного планування, що передбачає встановлення зв'язків з іншими документами державного планування. Відповідність цілей та завдань проєкту МПУВ загальним цілям державної екологічної політики та цілям, завданням, напрямкам галузевих

документів державного планування.

Також проведено аналіз поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я, в розрізі компонентів довкілля (клімату і факторів, що на нього впливають, атмосферного повітря, водних та земельних ресурсів, біорізноманіття та природоохоронних територій, відходів, здоров'я населення та інфраструктури). Здійснено оцінку ймовірних наслідків виконання цілей та завдань проєкту МПУВ, як на окремі компоненти довкілля, так і на комплексні умови територій – стан довкілля, збереження біорізноманіття, раціональність використання наявних ресурсів, розвиток природних та техногенних процесів, а також вплив на здоров'я населення.

Оцінка кумулятивних ефектів дозволила спрогнозувати потенційний сукупний вплив на стан довкілля, в тому числі здоров'я населення, внаслідок реалізації цілей і завдань проєкту МПУВ.

Для здійснення СЕО був обраний, також, метод екстраполяції, оскільки цей метод полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє і ґрунтується на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки, з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку.

При цьому здійснювалось:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових показників в розрізі компонентів довкілля, в т. ч. здоров'я населення;
- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;
- проведення оцінки потенційного впливу цілей на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення.

У процесі аналізу стану довкілля були використані статистичні дані Державної служби статистики України та офіційні дані органів виконавчої влади, на які покладено функції і завдання спостереження та інформаційного забезпечення державної системи моніторингу довкілля, а також обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Окрім того, були проаналізовані доступні дані експертних звітів та аналітичних матеріалів щодо оцінки впливу наслідків воєнних дій в Україні на стан довкілля та здоров'я населення.

Ускладнення, що виникали в процесі СЕО:

До ускладнень, що виникали в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки можна віднести:

– відсутність або обмежений доступ до даних на рівні громади з основних проблемних питань (охорона довкілля, охорона здоров'я тощо) через розділення між собою загальнонаціональних, загальноміських та районних систем збору статистичних даних та даних органів охорони довкілля, охорони здоров'я;

– обставини, пов'язані з введенням воєнного стану, у тому

числі обмеження доступу до низки кадастрів та інформаційних систем, включаючи призупинення функціонування Публічної кадастрової карти України.

Таким чином, стратегічна екологічна оцінка проєкту МПУВ здійснювалась з огляду на зазначені вище обмеження.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

СЕО не завершується прийняттям рішенням про затвердження проєкту МПУВ. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації МПУВ, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля. Відповідно ст.17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник (виконавчий комітет Кобеляцької міської ради) у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування буде здійснюватися шляхом періодичного (не менше одного разу на рік) аналізу виконання МПУВ та подання заінтересованим органам щороку до 1 березня наступного періоду інформація про хід виконання місцевого плану в частині досягнення локалізованих цільових показників місцевого плану та розміщення такої інформації на власному офіційному веб-сайті.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію МПУВ;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що МПУВ виконується відповідно до затвердженого документа, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів МПУВ щодо вровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов'язково бути реалізована процедура ОВД.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Для моніторингу проєкту ДДП можуть залучатися акредитовані лабораторії (зокрема лабораторія агроекологічного моніторингу ПДАУ).

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, здійснюватиметься під час реалізації МПУВ з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище. Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проекту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними й достатніми.

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час реалізації МПУВ. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, строки їх виконання, кількісні та якісні показники та їх цільові значення, враховують специфіку ДДП та відображені у МПУВ (таблиця 1.1 Звіту СЕО).

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів.

Фіксуються та аналізуються:

- ступінь виконання кожного завдання проекту;
- невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції;
- дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проектів;
- оцінка потреб у фінансуванні;

- пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Практична реалізація моніторингу.

1. Зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу – наведений в проєкті МПУВ.

2. Періодичність моніторингу (вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями) – один раз на рік.

3. Методи визначення кожного із показників – статистичні методи.

4. Засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля у тому числі для здоров'я населення – статистичні дослідження.

5. Оприлюднення результатів моніторингу – замовник оприлюднює на власному офіційному веб-сайті один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку.

Виконання низки планувальних заходів, визначених в проєкті МПУВ є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

Реалізація моніторингу проєкту ДДП здійснюється відповідно Постанови КМУ від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення». Відповідно даної Постанови, моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування (виконавчий комітет Кобеляцької міської ради) розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення). Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;
- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;
- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає: зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати; періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями; засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку документа державного планування, період, на який здійснюється планування, та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання документа державного планування.

Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це Міністерство економіки та довкілля України.

Моніторинг здійснює замовник. З метою забезпечення здійснення моніторингу замовник своїм рішенням може утворювати групи експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу (моніторингові групи), визначати їх склад та порядок роботи.

Результати моніторингу замовник оприлюднює на своєму офіційному вебсайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Екологічні показники моніторингу. Крім цільових показників МПУВ (табл. 1.1), моніторинг наслідків виконання проєкту МПУВ здійснюється за екологічними показниками, що характеризують стан довкілля та здоров'я

населення (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 16.12.2020 № 1272 зі змінами). Джерела даних: звітність громади та операторів, дані обласних органів екологічного моніторингу, лабораторні вимірювання. Звіт подається щороку до 1 березня.

Таблиця 9.1 – Екологічні показники моніторингу

Показник	**Одиниця**	**Джерело даних**
Обсяг відходів, спрямованих на захоронення	т/рік	звітність оператора
Частка відходів, що спрямовуються на захоронення	%	звітність оператора
Частка роздільно зібраних відходів	%	звітність оператора
Частка перероблених біовідходів (компостування)	%	журнал майданчика
Кількість стихійних сміттєвих осередків і пожеж на об’єктах	од./рік	дані громади, ДСНС
Площа закритих і рекультивованих звалищ	га	акти рекультивації
Кількість звернень громадян щодо запаху та пилу від об’єктів	од./рік	журнал звернень
Показники ґрунтових вод у п’єзометрах (за наявності): хлориди, амоній	мг/дм³	лабораторні вимірювання
Стан територій поблизу ПЗФ (огляд перевантажувального майданчика в с. Полісся)	раз/рік	акт огляду

Цільові значення за показниками, що стосуються відходів, відповідають цільовим показникам МПУВ.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ’Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Зважаючи на географічне положення Кобеляцької міської територіальної громади, транскордонні наслідки реалізації проєктних рішень МПУВ для довкілля, у тому числі здоров’я населення, не очікуються.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ

На даний час на території Кобеляцької МТГ екологічна ситуація ускладнюється через відсутність ефективної системи управління відходами.

Місцевий план управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року спрямований на зменшення впливу відходів на довкілля та здоров’я населення, збільшення обсягів їх збирання та відновлення, й зменшення обсягів захоронення відходів.

Цілі проєкту МПУВ узгоджуються з поставленими екологічними цілями визначеними на державному та регіональному рівнях (НПУВ та РПУВ).

Реалізація багатьох цілей МПУВ сприятиме покращенню санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, екологічної ситуації в громаді.

Суттєвих негативних впливів при реалізації МПУВ не очікується.

Для нейтралізації, зменшення та пом’якшення можливих короткочасних негативних наслідків виконання цілей та завдань проєкту МПУВ передбачено здійснення низки заходів, які матимуть позитивний вплив на компоненти довкілля.

Пропозиції, які були надані членами робочої групи з розроблення проєкту МПУВ та громадськістю, враховані під час розробки МПУВ.

Моніторинг наслідків виконання МПУВ для довкілля, в т. ч. здоров’я населення, проводитиметься згідно з Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров’я населення (затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 р. № 1272, із змінами внесеними згідно Постанової КМУ № 1465 від 13.11.2025).

Розробка проєкту Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року здійснювалася відповідно до Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 № 947, з урахуванням місцевих особливостей та європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

Директиви 2001/42/ЄС про оцінку наслідків окремих планів і програм для довкілля;

Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;

Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори».

Розробка Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року – це один із пріоритетів вирішення питань управління відходами на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. Тому метою МПУВ є створення та забезпечення ефективного функціонування системи управління відходами на території Кобеляцької міської територіальної громади на інноваційних засадах, впровадження стратегічного планування, що передбачатиме виконання ряду заходів, спрямованих на реформування та удосконалення системи управління відходами відповідно Регіонального

плану управління відходами у Полтавській області до 2033 року, вибір оптимальної системи управління відходами (визначення інфраструктури для збирання, роздільного збирання, відновлення, оброблення, відновлення та видалення відходів; наведення інформації про заплановані технології та методи управління відходами) та практичні заходи, що необхідні для її впровадження.

Місцевий план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів Кобеляцької МТГ, охорону навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги. Основними завданнями проєкту Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним планами управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення проєкту Місцевого плану управління відходами Кобеляцької міської територіальної громади Полтавського району Полтавської області до 2035 року було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з урахування заходів щодо їх мінімізації. Реалізація МПУВ за умови дотримання екологічних та нормативних вимог сприятиме зменшенню антропогенного навантаження на довкілля та здоров’я населення.

Поєднання зусиль, спрямованих на покращення благополуччя населення громади, із зусиллями, спрямованими на пом’якшення несприятливого впливу відходів на довкілля, забезпечуватиме сталий розвиток Кобеляцької МТГ як екологічно безпечної громади ефективного управління відходами.

Негативний вплив на території з природоохоронним статусом, Смарагдову мереж, об’єкти культурної спадщини відсутні.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» здійснення оцінки впливу на довкілля є обов’язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів МПУВ щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов’язково бути реалізована процедура ОВД. При необхідності, проєкти планової діяльності будуть проходити

процедуру ОВД відповідно до законодавства України.

Таким чином, виконання заходів проєкту МПУВ буде спрямовано на покращення екологічної безпеки громади, зменшення екологічних ризиків здоров'ю населення та передбачає реалізацію заходів, спрямованих на удосконалення системи управління відходами, раціональне використання вторинних ресурсів, зменшення забруднення навколишнього середовища та буде мати позитивний вплив на стан довкілля. Заходи проєкту МПУВ пов'язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом – першочергового забезпечення сталого розвитку, зниження ризиків здоров'ю населення громади. Виконання запланованих заходів проєкту МПУВ буде спиратися на використання сильних сторін Кобеляцької МТГ, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»
2. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»
3. Закон України «Про благоустрій населених пунктів»
4. Закон України «Про управління відходами»
5. Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»
6. Закон України «Про екологічну мережу України»
7. Закон України «Про ліцензування певних видів діяльності»
8. Закон України «Про основи містобудування»
9. Закон України «Про охорону земель»
10. Закон України «Про природно-заповідний фонд України»
11. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»
12. Постанова від 05.12.2023 № 1278 Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами

Кодекси України

13. Земельний кодекс України
14. Кодекс цивільного захисту України
15. Водний кодекс України
16. Лісовий кодекс України

Державні будівельні та санітарні норми і правила, стандарти

17. ГБН В.2.2-35077234-001:2011 Будинки і споруди. Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги до технологічного проектування (Наказ Мінжитлокомунгоспу від 21.02.2011 № 14)
18. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій
19. ДБН Б.2.2-5:2011 Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій. Зі Змінами № 1, № 2 та № 3
20. ДБН В.1.1-31:2013 Захист територій, будинків і споруд від шуму
21. ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об’єктів будівництва. Загальні вимоги
22. ДБН В.2.2-9:2018 Громадські будинки та споруди. Основні положення
23. ДБН В.2.4-2-2005 Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування
24. ДБН В.2.5-56:2014 Системи протипожежного захисту. Зі Зміною № 1
25. ДБН В.2.5-74 2013 Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування. Зі Зміною № 1

26. ДБН В.2.5-75 2013 Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування. Зі Зміною № 1
27. Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань (Наказ МОЗ України від 01.08.1996 № 239)
28. Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів (Наказ МОЗ України від 18.12.2002 № 476)
29. Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2011 р. № 145)
30. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів (Наказ МОЗ України від 19.06.1996 № 173)
31. Державні санітарні норми та правила управління медичними відходами (затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я від 31.10.2024 № 1827)
32. Правила утилізації та знищення лікарських засобів. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.04. 2015 р. № 242.
33. ДСТУ 8392:2015 «Колісні транспортні засоби. Засоби транспортні спеціально обладнані для перевезення побутових відходів. Загальні технічні умови»
34. ДСТУ 8476:2015 «Контейнери для побутових відходів. Загальні технічні вимоги»
35. ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 Настанова з улаштування контейнерних майданчиків
36. Норми часу на роботи із збирання та перевезення побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.06.2010 № 170)
37. Перелік небезпечних властивостей та інструкцій щодо контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.10.2000 № 165)
38. ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі. Будівельна кліматологія
39. Правила експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04.05.2012 № 196)
40. Правила експлуатації полігонів побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.12.2010 № 435)
41. Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках (наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13.06.2023 № 489)
42. Правила пожежної безпеки в Україні (Наказ МВС України від 20.12.2014 № 1417)

43. Правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (Наказ Мінрегіону України від 01.12.2017 № 316)

44. Правила утримання житлових будинків і прибудинкових територій (Наказ Держитлокомунгоспу України від 17.05.2005 № 76)

45. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України (Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105)

46. Про затвердження Змін до Технічних правил ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів (Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 07.12.2020 № 297)

47. Про затвердження методики роздільного збирання побутових відходів (Наказ Міністерства розвику громад, територій та інфраструктури України від 13.12.2023

№ 1130)

48. Технічні правила ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14.2.2012 № 54)

49. ДБН А.2.2-1:2021 Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС)

Методичні рекомендації

50. Про затвердження Методичних рекомендацій з визначення морфологічного складу побутових відходів. Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури від 03.05.2024 № 409.

51. Правила визначення норм надання послуги з управління побутовими відходами. Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України № 259 від 30.07.2010 р (зі змінами Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури № 1087 від 30.11.2023).

52. Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами. Постанова КМУ від 05 вересня 2023 р. № 947.

53. Методичні рекомендації із забезпечення ефективного відведення поверхневих вод (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 23.12.2010 № 470)

54. Про затвердження Порядку розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами. Постанова КМУ від 30 червня 2023 р. № 667.

55. Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами. Постанови КМУ від 8 серпня 2023 р. № 835.

56. Методичні рекомендації щодо розробки місцевих планів управління відходами (Наказ Міндовкілля № 288 від 15.03.2024 р.)

Стратегії, програми, плани, посібники

57. Стратегія регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та рішення Полтавської обласної ради від 24 грудня 2024 року № 889 Про внесення змін до рішення обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1242 «Про Стратегію розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки»

58. Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»)

59. Регіональна схема формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58) https://oblrada-pl.gov.ua/doc/doc/1218

60. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р)

61. Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту змін до Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки https://media.poda.gov.ua/docs/mohb245y/zvit-seo-strategiya.pdf

62. Національний план управління відходами до 2033 року (затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р)

63. Писаренко П. В., Самойлік М. С., Цьова Ю.А., Середа М.С. Теоретико-методологічні засади управління твердими відходами на регіональному рівні : монографія. Полтава: ПДАУ, 2021. 524 с.

64. Регіональний план управління відходами у Полтавській області до 2033 року, затверджений розпорядженням начальника Полтавської ОВА від 18.12.2025 р. № 977

65. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Полтавській області у 2024 році Режим доступу – https://eko.adm-pl.gov.ua/rd2024.pdf

66. Екологічний паспорт Полтавської області за 2024 рік.

67. Стратегія розвитку Кобеляцької міської територіальної громади на період до 2027 року

68. Реєстр дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів (Екосистема https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadzhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv).

69. Перелік ліцензіатів з управління небезпечними відходами (Екосистема https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy)

70. Національний перелів відходів https://tax.gov.ua/data/files/311885.pdf

71. Геоморфологія УССР. За ред. М.П. Цись. Видавництво Львівського університету, 1962. 227 с.

72.Писаренко П.В., Самойлік М.С., Цьова Ю.А., Середа М.С. «Ресурсно-екологічна безпека регіону» Полтава: ПДАУ, 2022. 317 с. (видання – затверджено Протокол № 1 від 20 вересня 2022 р. Вченої ради

ПДАУ)

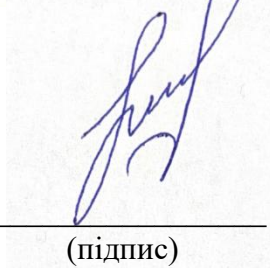
73. Полупан М.І., Величко В.А. Номенклатура та діагностика еколого-генетичного статусу ґрунтів України для їхнього великомасштабного дослідження. – К.: Аграр. наука, 2014. – 496 с.

74. Писаренко П.В. Наукові засади відновлення техногенно порушених земель сільськогосподарського призначення в умовах воєнних дій в Україні – Полтава, 2025. 312 с.

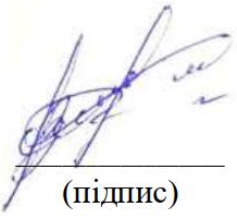
Виконавці Звіту про стратегічну екологічну оцінку:

Директор ТОВ «ЕКОМЕНЕДЖМЕНТ ГРУПП», магістр зі спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища», кваліфікація: еколог _____ (підпис) Коваленко В.В.

Еколог ТОВ «ЕКОМЕНЕДЖМЕНТ ГРУПП», магістр спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища», кваліфікація: еколог _____ (підпис) Гришкіна Н.А.

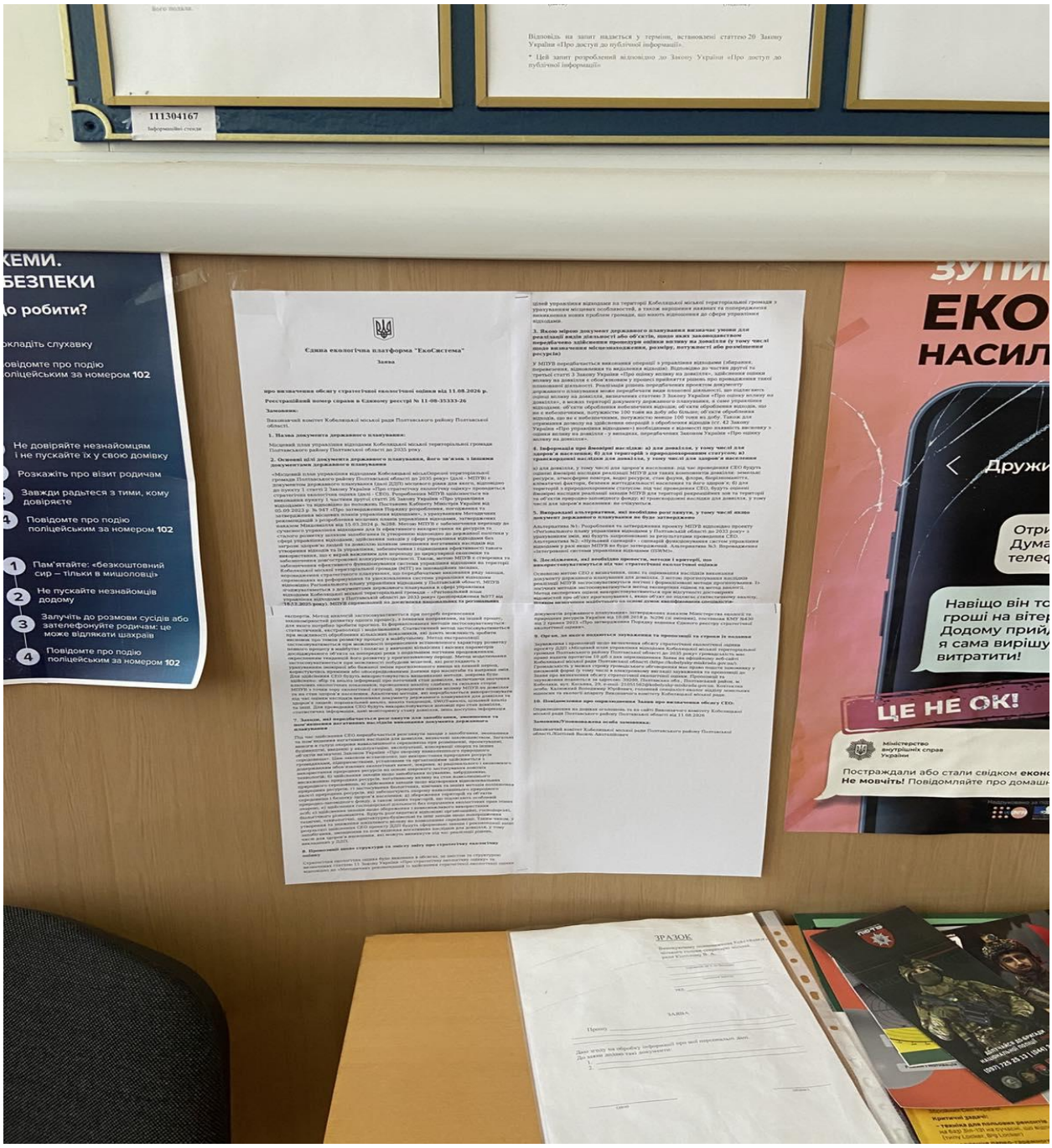

Еколог ТОВ «ЕКОМЕНЕДЖМЕНТ ГРУПП», бакалавр спеціальності «Екологія», кваліфікація: еколог _____ (підпис) Лаврова В.С.

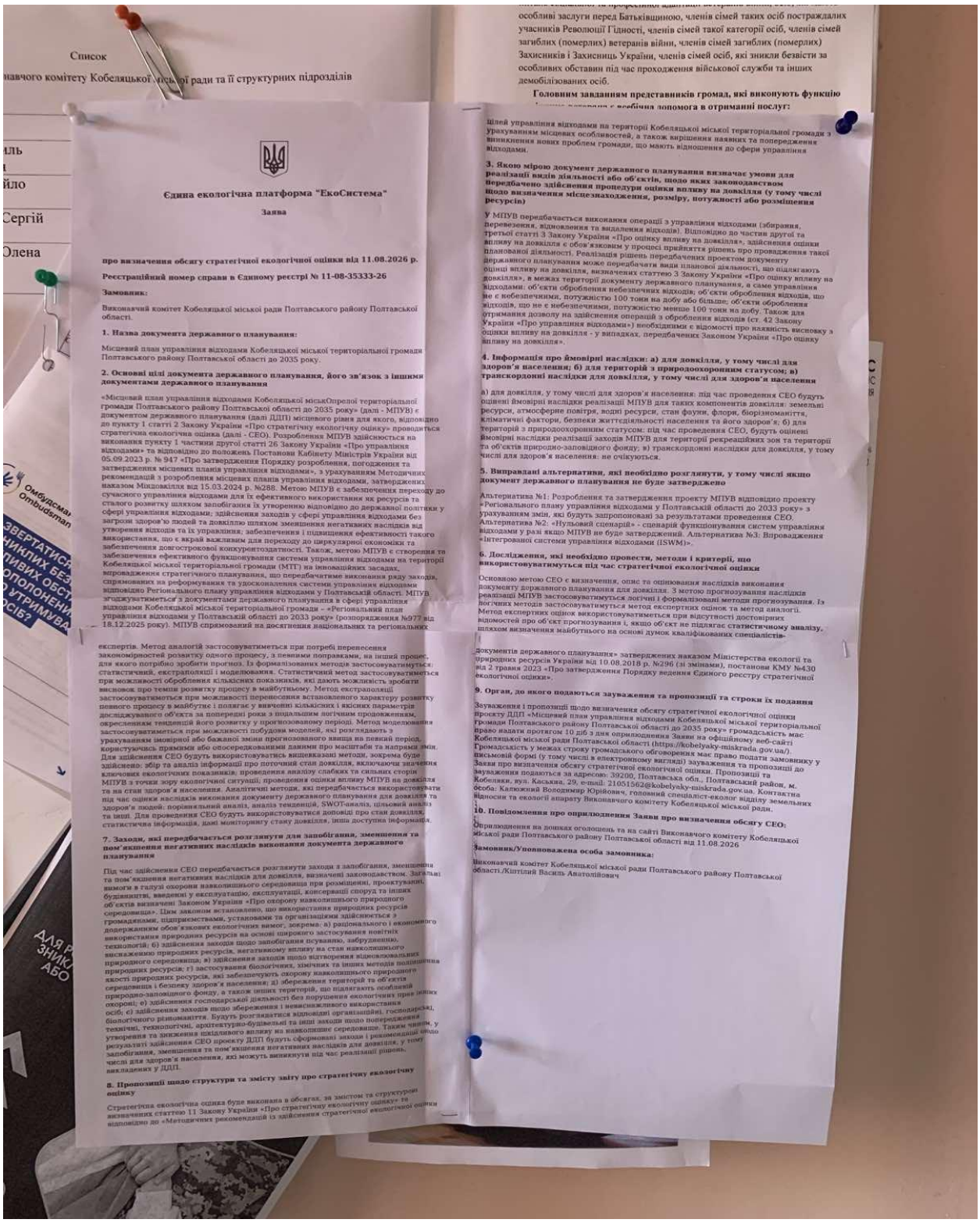
ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Фотофіксація місць оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»

Дошка оголошень м. Кобеляки, вул. Касьяна,29, приймальня

Дошка оголошень с. Підгора, вул. Різдвяна, 1

Дошка оголошень м. Кобеляки, перехрестя вулиць Касьяна і Юр'ївська

Дошка оголошень с. Полісся вул. Руслана Онікієнка, 3